๒. สงฺฆาทิเสสกณฺฑํ

๑. สุกฺกวิสฺสฏฺฐิสิกฺขาปทํ

อิเม โข ปนายสฺมนฺโต เตรส สงฺฆาทิเสสา

ธมฺมา อุเทฺทสํ อาคจฺฉนฺติฯ

๒๓๔. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา เสยฺยสโก อนภิรโต พฺรหฺมจริยํ จรติฯ โส เตน กิโส โหติ ลูโข ทุพฺพณฺโณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคตฺโตฯ อทฺทส โข อายสฺมา อุทายี อายสฺมนฺตํ เสยฺยสกํ กิสํ ลูขํ ทุพฺพณฺณํ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาตํ ธมนิสนฺถตคตฺตํฯ ทิสฺวาน อายสฺมนฺตํ เสยฺยสกํ เอตทโวจ – ''กิสฺส ตฺวํ, อาวุโส เสยฺยสก, กิโส ลูโข ทุพฺพณฺโณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคตฺโต? กจฺจิ โน ตฺวํ, อาวุโส เสยฺยสก, อนภิรโต พฺรหฺมจริยํ จรสี''ติ? ''เอวมาวุโส''ติฯ ''เตน หิ ตฺวํ, อาวุโส เสยฺยสก, ยาวทตฺถํ ภุญฺช ยาวทตฺถํ สุป ยาวทตฺถํ นฺหายฯ ยาวทตฺถํ ภุญฺชิตฺวา ยาวทตฺถํ สุปิตฺวา ยาวทตฺถํ นฺหายิตฺวา ยทา เต อนภิรติ อุปฺปชฺชติ ราโค จิตฺตํ อนุทฺธํเสติ ตทา หตฺเถน อุปกฺกมิตฺวา อสุจึ โมเจหี''ติฯ ''กึ นุ โข, อาวุโส, กปฺปติ เอวรูปํ กาตุ''นฺติ? ''อาม, อาวุโสฯ อหมฺปิ เอวํ กโรมี''ติฯ

อถ โข อายสฺมา เสยฺยสโก ยาวทตฺถํ ภุญฺชิ ยาวทตฺถํ สุปิ ยาวทตฺถํ นฺหายิฯ ยาวทตฺถํ ภุญฺชิตฺวา ยาวทตฺถํ สุปิตฺวา ยาวทตฺถํ นฺหายิตฺวา ยทา อนภิรติ อุปฺปชฺชติ ราโค จิตฺตํ อนุทฺธํเสติ ตทา หตฺเถน อุปกฺกมิตฺวา อสุจึ โมเจสิ ฯ อถ โข อายสฺมา เสยฺยสโก อปเรน สมเยน วณฺณวา อโหสิ ปีณินฺทฺริโย ปสนฺนมุขวณฺโณ วิปฺปสนฺนฉวิวณฺโณฯ อถ โข อายสฺมโต เสยฺยสกสฺส สหายกา ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ เสยฺยสกํ เอตทโวจุํ – ''ปุพฺเพ โข ตฺวํ, อาวุโส เสยฺยสก, กิโส อโหสิ ลูโข ทุพฺพณฺโณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคตฺโตฯ โส ทานิ ตฺวํ เอตรหิ วณฺณวา ปีณินฺทฺริโย ปสนฺนมุขวณฺโณ วิปฺปสนฺนฉวิวณฺโณฯ กึ นุ โข ตฺวํ, อาวุโส เสยฺยสก, เภสชฺชํ กโรสี''ติ? ''น โข อหํ, อาวุโส, เภสชฺชํ กโรมิ ฯ อปิจาหํ ยาวทตฺถํ ภุญฺชามิ ยาวทตฺถํ สุปามิ ยาวทตฺถํ นฺหายามิฯ ยาวทตฺถํ ภุญฺชิตฺวา ยาวทตฺถํ สุปิตฺวา ยาวทตฺถํ นฺหายิตฺวา ยทา เม อนภิรติ อุปฺปชฺชติ ราโค จิตฺตํ อนุทฺธํเสติ ตทา หตฺเถน อุปกฺกมิตฺวา อสุจึ โมเจมี''ติฯ ''กึ ปน ตฺวํ, อาวุโส เสยฺยสก, เยเนว หตฺเถน สทฺธาเทยฺยํ ภุญฺชสิ เตเนว หตฺเถน อุปกฺกมิตฺวา อสุจึ โมเจสี''ติ? ''เอวมาวุโส''ติฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม อายสฺมา เสยฺยสโก หตฺเถน อุปกฺกมิตฺวา อสุจึ โมเจสฺสตี''ติ!

อถ โข เต ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ เสยฺยสกํ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา อายสฺมนฺตํ เสยฺยสกํ ปฏิปุจฺฉิ – ''สจฺจํ กิร ตฺวํ, เสยฺยสก, หตฺเถน อุปกฺกมิตฺวา อสุจึ โมเจสี''ติ? ''สจฺจํ, ภควา''ติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา – ''อนนุจฺฉวิกํ, โมฆปุริส, อนนุโลมิกํ อปฺปติรูปํ อสฺสามณกํ อกปฺปิยํ อกรณียํฯ กถญฺหิ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, หตฺเถน อุปกฺกมิตฺวา อสุจึ โมเจสฺสสิ! นนุ มยา, โมฆปุริส, อเนกปริยาเยน วิราคาย ธมฺโม เทสิโต โน สราคาย, วิสโญฺญคาย ธมฺโม เทสิโต โน สโญฺญ

คาย, อนุปาทานาย ธมฺโม เทสิโต โน สอุปาทานาย! ตตฺถ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, มยา วิราคาย ธมฺเม เทสิเต สราคาย เจเตสฺสสิ, วิสโญฺญคาย ธมฺเม เทสิเต สโญฺญคาย เจเตสฺสสิ, อนุปาทานาย ธมฺเม เทสิเต สอุปาทานาย เจเตสฺสสิ! นนุ มยา, โมฆปุริส, อเนกปริยาเยน ราควิราคาย ธมฺโม เทสิโต, มทนิมฺมทนาย ปิปาสวินยาย อาลยสมุคฺฆาตาย วฏฺฏุปเจฺฉทาย ตณฺหกฺขยาย วิราคาย นิโรธาย นิพฺพานาย ธมฺโม เทสิโต? นนุ มยา, โมฆปุริส, อเนกปริยาเยน กามานํ ปหานํ อกฺขาตํ, กามสญฺญานํ ปริญฺญา อกฺขาตา, กามปิปาสานํ ปฏิวินโย อกฺขาโต, กามวิตกฺกานํ สมุคฺฆาโต อกฺขาโต, กามปริฬาหานํ วูปสโม อกฺขาโต? เนตํ, โมฆปุริส, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย, ปสนฺนานํ วา ภิโยฺยภาวายฯ อถ เขฺวตํ, โมฆปุริส, อปฺปสนฺนานเญฺจว อปฺปสาทาย, ปสนฺนานญฺจ เอกจฺจานํ อญฺญถตฺตายา''ติฯ อถ โข ภควา อายสฺมนฺตํ เสยฺยสกํ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ทุพฺภรตาย…เป.… ''เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

''สเญฺจตนิกา สุกฺกวิสฺสฎฺฐิ[วิสฎฺฐิ (สี. สฺยา.)] **สงฺฆาทิเสโส''**ติฯ

เอวญฺจิทํ ภควตา ภิกฺขูนํ สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ โหติฯ

๒๓๕. เตนโข ปน สมเยน ภิกฺขู ปณีตโภชนานิ ภุญฺชิตฺวา มุฏฺฐสฺสตี อสมฺปชานา นิทฺทํ โอกฺกมนฺติฯ เตสํ มุฏฺฐสฺสตีนํ อสมฺปชานานํ นิทฺทํ โอกฺกมนฺตานํ สุปินเนฺตน อสุจิ มุจฺจติฯ เตสํ กุกฺกุจฺจํ อโหสิ – ''ภควตา สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ – 'สเญฺจตนิกา สุกฺกวิสฺสฎฺฐิ สงฺฆาทิเสโส'ติฯ อมฺหากญฺจ สุปินเนฺตน อสุจิ มุจฺจติฯ อตฺถิ เจตฺถ เจตนา ลพฺภติฯ กจฺจิ นุ โข มยํ สงฺฆาทิเสสํ อาปตฺตึ อาปนฺนา''ติ? ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ ''อเตฺถสา, ภิกฺขเว, เจตนา; สา จ โข อโพฺพหาริกาติฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๒๓๖. **''สเญฺจตนิกา สุกฺกวิสฺสฎฺฐิ อญฺญตฺร สุปินนฺตา สงฺฆาทิเสโส''**ติฯ

๒๓๗. **สเญฺจตนิกา**ติ ชานโนฺต สญฺชานโนฺต เจจฺจ อภิวิตริตฺวา วีติกฺกโมฯ

สุกฺกนฺติ ทส สุกฺกานิ – นีลํ ปีตกํ โลหิตกํ โอทาตํ ตกฺกวณฺณํ ทกวณฺณํ เตลวณฺณํ ขีรวณฺณํ ทธิวณฺณํ สปฺปิวณฺณํฯ

วิสฺสฎฺฐีติ ฐานโต จาวนา วุจฺจติ วิสฺสฎฺฐีติฯ

อญฺญตฺร สุปินนฺตาติ ฐเปตฺวา สุปินนฺตํฯ

สงฺฆาทิเสโสติ สโงฺฆว ตสฺสา อาปตฺติยา ปริวาสํ เทติ, มูลาย ปฏิกสฺสติ, มานตฺตํ เทติ , อเพฺภติ; น สมฺพหุลา, น เอกปุคฺคโลฯ เตน วุจฺจติ – ''สงฺฆาทิเสโส''ติฯ ตเสฺสว อาปตฺตินิกายสฺส นามกมฺมํ อธิวจนํฯ เตนปิ วุจฺจติ – ''สงฺฆาทิเสโส''ติฯ

อชฺฌตฺตรูเปโมเจติ, พหิทฺธารูเป โมเจติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธารูเป โมเจติ, อากาเส กฎึ กเมฺปโนฺต โมเจติ; ราคูปตฺถเมฺภ โมเจติ, วจฺจูปตฺถเมฺภ โมเจติ, ปสฺสาวูปตฺถเมฺภ โมเจติ, วาตูปตฺถเมฺภ โมเจติ , อุจฺจาลิงฺคปาณกทฎฺฐูปตฺถเมฺภ โมเจติ; อาโรคฺยตฺถาย โมเจติ, สุขตฺถาย โมเจติ, เภสชฺชตฺถาย โมเจติ, ทานตฺถาย โมเจติ, ปุญฺญตฺถาย โมเจติ, ยญฺญตฺถาย โมเจติ, สคฺคตฺถาย

โมเจติ, พีชตฺถาย โมเจติ, วีมํสตฺถาย โมเจติ, ทวตฺถาย โมเจติ; นีลํ โมเจติ, ปีตกํ โมเจติ, โลหิตกํ โมเจติ, โอทาตํ โมเจติ, ตกฺกวณฺณํ โมเจติ, ทกวณฺณํ โมเจติ, เตลวณฺณํ โมเจติ, ขีรวณฺณํ โมเจติ, ทธิวณฺณํ โมเจติ, สปฺปิวณฺณํ โมเจติฯ

๒๓๘. **อชฺฌตฺตรูเป**ติ อชฺฌตฺตํ อุปาทินฺนํ [อุปาทิเณฺณ (สี. ก.)] รูเปฯ

พหิทฺธารูเปติ พหิทฺธา อุปาทินฺนํ วา อนุปาทินฺนํ วาฯ

อชฺฌตฺตพหิทฺธารูเปติ ตทุภเยฯ

อากาเส กฏึ กเมฺปนฺโตติ อากาเส วายมนฺตสฺส องฺคชาตํ กมฺมนิยํ โหติฯ

ราคูปตฺถเมฺภติ ราเคน ปีฬิตสฺส องฺคชาตํ กมฺมนิยํ โหติฯ

วจฺจูปตฺถเมฺภติ วเจฺจน ปีฬิตสฺส องฺคชาตํ กมฺมนิยํ โหติฯ

ปสฺสาวูปตฺถเมฺภติ ปสฺสาเวน ปีฬิตสฺส องฺคชาตํ กมฺมนิยํ โหติฯ

วาตูปตฺถเมฺภติ วาเตน ปีฬิตสฺส องฺคชาตํ กมฺมนิยํ โหติฯ

อุจฺจาลิงฺคปาณกทฏฺฐูปตฺถเมฺภติ อุจฺจาลิงฺคปาณกทเฏฺฐน องฺคชาตํ กมฺมนิยํ โหติฯ

๒๓๙. **อาโรคฺยตฺถายา**ติอโรโค ภวิสฺสามิฯ

สุขตฺถายาติ สุขํ เวทนํ อุปฺปาเทสฺสามิฯ

เภสชฺชตฺถายาติ เภสชฺชํ ภวิสฺสติฯ

ทานตฺถายาติ ทานํ ทสฺสามิฯ

ปุญฺญตฺถายาติ ปุญฺญํ ภวิสฺสติฯ

ยญฺญตฺถายาติ ยญฺญํ ยชิสฺสามิฯ

สคฺคตฺถายาติ สคฺคํ คมิสฺสามิฯ

พีชตฺถายาติ พีชํ ภวิสฺสติฯ

วีมํสตฺถายาติ นีลํ ภวิสฺสติ, ปีตกํ ภวิสฺสติ, โลหิตกํ ภวิสฺสติ, โอทาตํ ภวิสฺสติ, ตกฺกวณฺณํ ภวิสฺสติ, ทกวณฺณํ ภวิสฺสติ, เตลวณฺณํ ภวิสฺสติ, ขีรวณฺณํ ภวิสฺสติ, ทธิวณฺณํ ภวิสฺสติ, สปฺปิวณฺณํ ภวิสฺสตีติฯ

ทวตฺถายาติ ขิฑฺฑาธิปฺปาโยฯ

๒๔๐. อชฺฌตฺตรูเป เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

พหิทฺธารูเป เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

อชฺฌตฺตพหิทฺธารูเป เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

อากาเส กฏึ กเมฺปโนฺต เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

ราคูปตฺถเมฺภ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

วจฺจูปตฺถเมฺภ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

ปสฺสาวูปตฺถเมฺภ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

วาตูปตฺถเมฺภ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

อุจฺจาลิงฺคปาณกทฏฺฐูปตฺถเมฺภ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

อาโรคฺยตฺถาย เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

สุขตฺถาย…เป…. เภสชฺชตฺถาย… ทานตฺถาย… ปุญฺญตฺถาย… ยญฺญตฺถาย… สคฺคตฺถาย… พีชตฺถาย… วีมํสตฺถาย… ทวตฺถาย เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

นีลํ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

ปีตกํ… โลหิตกํ… โอทาตํ… ตกฺกวณฺณํ… ทกวณฺณํ… เตลวณฺณํ… ขีรวณฺณํ… ทธิวณฺณํ… สปฺปิวณฺณํ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

สุทฺธิกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

อาโรคฺยตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

อาโรคฺยตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ…เป…. อาโรคฺยตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ… อาโรคฺยตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ… อาโรคฺยตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ… อาโรคฺยตฺถญฺจ สคฺคตฺถญฺจ… อาโรคฺยตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ… อาโรคฺยตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ… อาโรคฺยตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

เอกมูลกสฺส ขณฺฑจกฺกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

๒๔๑. สุขตฺถญฺจเภสชฺชตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

สุขตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ…เป…. สุขตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ… สุขตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ… สุขตฺถญฺจ สคฺคตฺถญฺจ… สุขตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ… สุขตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ… สุขตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ

เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สุขตฺถญฺจ อาโรคฺยตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๒๔๒. เภสชฺชตฺถญฺจทานตฺถญฺจ…เป…. เภสชฺชตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ… เภสชฺชตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ… เภสชฺชตฺถญฺจ สคฺคตฺถญฺจ… เภสชฺชตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ… เภสชฺชตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ… เภสชฺชตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เภสชฺชตฺถญฺจ อาโรคฺยตฺถญฺจ…เป…. เภสชฺชตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทานตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ…เป…. ทานตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ… ทานตฺถญฺจ สคฺคตฺถญฺจ… ทานตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ… ทานตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ… ทานตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทานตฺถญฺจ อาโรคฺยตฺถญฺจ…เป…. ทานตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ… ทานตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุญฺญตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ…เป…. ปุญฺญตฺถญฺจ สคฺคตฺถญฺจ… ปุญฺญตฺถญฺจ พีช ตฺถญฺจ… ปุญฺญตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ… ปุญฺญตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุญฺญตฺถญฺจอาโรคฺยตฺถญฺจ…เป…. ปุญฺญตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ… ปุญฺญตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ… ปุญฺญตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ยญฺญตฺถญฺจสคฺคตฺถญฺจ…เป…. ยญฺญตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ… ยญฺญตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ … ยญฺญตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ยญฺญตฺถญฺจ อาโรคฺยตฺถญฺจ…เป…. ยญฺญตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ… ยญฺญตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ… ยญฺญตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ… ยญฺญตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจ ติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สคฺคตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ…เป…. สคฺคตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ… สคฺคตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สคฺคตฺถญฺจ อาโรคฺยตฺถญฺจ…เป…. สคฺคตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ… สคฺคตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ… สคฺคตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ… สคฺคตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ… สคฺคตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พีชตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ…เป…. พีชตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พีชตฺถญฺจ อาโรคฺยตฺถญฺจ…เป…. พีชตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ… พีชตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ… พีชตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ… พีชตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ… พีชตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ… พีชตฺถญฺจ สคฺคตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

วีมํสตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

วีมํสตฺถญฺจ อาโรคฺยตฺถญฺจ…เป…. วีมํสตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ… วีมํสตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ… วีมํสตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ… วีมํสตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ… วีมํสตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ… วีมํสตฺถญฺจ สคฺคตฺถญฺจ… วีมํสตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทวตฺถญฺจ อาโรคฺยตฺถญฺจ…เป…. ทวตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ… ทวตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ… ทวตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ… ทวตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ… ทวตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ… ทวตฺถญฺจ สคฺคตฺถญฺจ… ทวตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ… ทวตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกสฺส พทฺธจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

อาโรคฺยตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส…เป…. อาโรคฺยตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทุมูลกสฺส ขณฺฑจกฺกํฯ

สุขตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส…เป…. สุขตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ…เป…. สุขตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ อาโรคฺยตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทุมูลกสฺส พทฺธจกฺกํ สํขิตฺตํฯ

วีมํสตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ อาโรคฺยตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ วีมํสตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทุมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

ติมูลกมฺปิจตุมูลกมฺปิ ปญฺจมูลกมฺปิ ฉมูลกมฺปิ สตฺตมูลกมฺปิ อฏฺฐมูลกมฺปิ นวมูลกมฺปิ เอวเมว วิตฺถาเรตพฺพํฯ

อิทํ สพฺพมูลกํฯ

๒๔๓. อาโรคฺยตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ สคฺคตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเส

สสฺสฯ

สพฺพมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๔๔. นีลญฺจ ปีตกญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นีลญฺจ โลหิตกญฺจ…เป…. นีลญฺจ โอทาตญฺจ… นีลญฺจ ตกฺกวณฺณญฺจ… นีลญฺจ ทกวณฺณญฺจ… นีลญฺจ เตลวณฺณญฺจ… นีลญฺจ ขีรวณฺณญฺจ… นีลญฺจ ทธิวณฺณญฺจ… นีลญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจตฺติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกสฺส ขณฺฑจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๔๕. ปีตกญฺจ โลหิตกญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปีตกญฺจ โอทาตญฺจ…เป…. ปีตกญฺจ ตกฺกวณฺณญฺจ… ปีตกญฺจ ทกวณฺณญฺจ… ปีตกญฺจ เตลวณฺณญฺจ… ปีตกญฺจ ขีรวณฺณญฺจ… ปีตกญฺจ ทธิวณฺณญฺจ… ปีตกญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปีตกญฺจ นีลญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกสฺส พทฺธจกฺกํฯ

๒๔๖. โลหิตกญฺจ โอทาตญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

โลหิตกญฺจ ตกฺกวณฺณญฺจ…เป…. โลหิตกญฺจ ทกวณฺณญฺจ… โลหิตกญฺจ เตลวณฺณญฺจ… โลหิตกญฺจ ขีรวณฺณญฺจ… โลหิตกญฺจ ทธิวณฺณญฺจ… โลหิตกญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

โลหิตกญฺจ นีลญฺจ…เป…. โลหิตกญฺจ ปีตกญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

โอทาตญฺจตกฺกวณฺณญฺจ…เป…. โอทาตญฺจ ทกวณฺณญฺจ… โอทาตญฺจ เตลวณฺณญฺจ… โอทาตญฺจ ขีรวณฺณญฺจ… โอทาตญฺจ ทธิวณฺณญฺจ… โอทาตญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

โอทาตญฺจ นีลญฺจ…เป…. โอทาตญฺจ ปีตกญฺจ… โอทาตญฺจ โลหิตกญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ตกฺกวณฺณญฺจ ทกวณฺณญฺจ…เป…. ตกฺกวณฺณญฺจ เตลวณฺณญฺจ… ตกฺกวณฺณญฺจ ขีรวณฺณญฺจ… ตกฺกวณฺณญฺจ ทธิวณฺณญฺจ… ตกฺกวณฺณญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ตกฺกวณฺณญฺจ นีลญฺจ…เป…. ตกฺกวณฺณญฺจ ปีตกญฺจ… ตกฺกวณฺณญฺจ โลหิตกญฺจ… ตกฺกวณฺณญฺจ โอทาตญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทกวณฺณญฺจ เตลวณฺณญฺจ…เป…. ทกวณฺณญฺจ ขีรวณฺณญฺจ… ทกวณฺณญฺจ ทธิวณฺณญฺจ… ทกวณฺณญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทกวณฺณญฺจ นีลญฺจ…เป…. ทกวณฺณญฺจ ปีตกญฺจ… ทกวณฺณญฺจ โลหิตกญฺจ… ทกวณฺณญฺจ โอทาตญฺจ… ทกวณฺณญฺจ ตกฺกวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ , อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เตลวณฺณญฺจ ขีรวณฺณญฺจ…เป…. เตลวณฺณญฺจ ทธิวณฺณญฺจ… เตลวณฺณญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เตลวณฺณญฺจ นีลญฺจ…เป…. เตลวณฺณญฺจ ปีตกญฺจ… เตลวณฺณญฺจ โลหิตกญฺจ… เตลวณฺณญฺจ โอทาตญฺจ… เตลวณฺณญฺจ ตกฺกวณฺณญฺจ… เตลวณฺณญฺจ ทกวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขีรวณฺณญฺจทธิวณฺณญฺจ…เป…. ขีรวณฺณญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขีรวณฺณญฺจ นีลญฺจ…เป…. ขีรวณฺณญฺจ ปีตกญฺจ… ขีรวณฺณญฺจ โลหิตกญฺจ… ขีรวณฺณญฺจ โอทาตญฺจ… ขีรวณฺณญฺจ ตกฺกวณฺณญฺจ… ขีรวณฺณญฺจ ทกวณฺณญฺจ… ขีรวณฺณญฺจ เตลวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทธิวณฺณญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทธิวณฺณญฺจ นีลญฺจ…เป…. ทธิวณฺณญฺจ ปีตกญฺจ… ทธิวณฺณญฺจ โลหิตกญฺจ… ทธิวณฺณญฺจ โอทาตญฺจ… ทธิวณฺณญฺจ ตกฺกวณฺณญฺจ… ทธิวณฺณญฺจ ทกวณฺณญฺจ… ทธิวณฺณญฺจ เตลวณฺณญฺจ… ทธิวณฺณญฺจ ขีรวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สปฺปิวณฺณญฺจ นีลญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สปฺปิวณฺณญฺจ ปีตกญฺจ…เป…. สปฺปิวณฺณญฺจ โลหิตกญฺจ… สปฺปิวณฺณญฺจ โอทาตญฺจ… สปฺปิวณฺณญฺจ ตกฺกวณฺณญฺจ… สปฺปิวณฺณญฺจ ทกวณฺณญฺจ… สปฺปิวณฺณญฺจ เตลวณฺณญฺจ… สปฺปิวณฺณญฺจ ขีรวณฺณญฺจ … สปฺปิวณฺณญฺจ ทธิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกสฺส พทฺธจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

นีลญฺจ ปีตกญฺจ โลหิตกญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส…เป…. นีลญฺจ ปีตกญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทุมูลกสฺส ขณฺฑจกฺกํฯ

ปีตกญฺจโลหิตกญฺจ โอทาตญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส…เป…. ปีตกญฺจ โลหิตกญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ…เป…. ปีตกญฺจ โลหิตกญฺจ นีลญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทุมูลกสฺส พทฺธจกฺกํ สํขิตฺตํฯ

ทธิวณฺณญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ นีลญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส…เป.… ทธิวณฺณญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ ขีรวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทุมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

ติมูลกมฺปิ จตุมูลกมฺปิ ปญฺจมูลกมฺปิ ฉมูลกมฺปิ สตฺตมูลกมฺปิ อฏฺฐมูลกมฺปิ นวมูลกมฺปิ เอวเมว วิตฺถาเรตพฺพํฯ

อิทํ สพฺพมูลกํฯ

๒๔๗. นีลญฺจ ปีตกญฺจ โลหิตกญฺจ โอทาตญฺจ ตกฺกวณฺณญฺจ ทกวณฺณญฺจ เตลวณฺณญฺจ ขีรวณฺณญฺจ ทธิวณฺณญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สพฺพมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๔๘. อาโรคฺยตฺถญฺจ นีลญฺจ [อาโรคฺยตฺถํ นีลํ (?)] เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อาโรคฺยตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ นีลญฺจ ปีตกญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อาโรคฺยตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ นีลญฺจ ปีตกญฺจ โลหิตกญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อุภโตวฑฺฒกํ เอวเมว วเฑฺฒตพฺพํฯ

อาโรคฺยตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ เภสชฺชตฺถญฺจ ทานตฺถญฺจ ปุญฺญตฺถญฺจ ยญฺญตฺถญฺจ สคฺคตฺถญฺจ พีชตฺถญฺจ วีมํสตฺถญฺจ ทวตฺถญฺจ นีลญฺจ ปีตกญฺจ โลหิตกญฺจ โอทาตญฺจ ตกฺกวณฺณญฺจ ทกวณฺณญฺจ เตลวณฺณญฺจ ขีรวณฺณญฺจ ทธิวณฺณญฺจ สปฺปิวณฺณญฺจ เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

มิสฺสกจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๔๙. นีลํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ปีตกํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นีลํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ โลหิตกํ…เป.… โอทาตํ … ตกฺกวณฺณํ… ทกวณฺณํ… เตลวณฺณํ… ขีรวณฺณํ… ทธิวณฺณํ… สปฺปิวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขณฺฑจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๕๐. ปีตกํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ โลหิตกํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปีตกํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ โอทาตํ…เป.… ตกฺกวณฺณํ… ทกวณฺณํ… เตลวณฺณํ… ขีรวณฺณํ… ทธิวณฺณํ… สปฺปิวณฺณํ… นีลํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พทฺธจกฺกมูลํ สํขิตฺตํฯ

๒๕๑. สปฺปิวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ นีลํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สปฺปิวณฺณํโมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ปีตกํ…เป.… โลหิตกํ… โอทาตํ … ตกฺกวณฺณํ… ทกวณฺณํ… เตลวณฺณํ… ขีรวณฺณํ… ทธิวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

กุจฺฉิจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๕๒. ปีตกํโมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ นีลํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

โลหิตกํ…เป.… โอทาตํ… ตกฺกวณฺณํ… ทกวณฺณํ… เตลวณฺณํ… ขีรวณฺณํ… ทธิวณฺณํ… สปฺปิวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ นีลํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปิฏฺฐิจกฺกสฺส ปฐมํ คมนํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๕๓. โลหิตกํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ปีตกํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

โอทาตํ…เป.… ตกฺกวณฺณํ… ทกวณฺณํ… เตลวณฺณํ… ขีรวณฺณํ

… ทธิวณฺณํ… สปฺปิวณฺณํ… นีลํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ปีตกํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปิฏฺฐิจกฺกสฺส ทุติยํ คมนํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๕๔. โอทาตํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ โลหิตกํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ตกฺกวณฺณํ…เป.… ทกวณฺณํ… เตลวณฺณํ… ขีรวณฺณํ… ทธิวณฺณํ…

สปฺปิวณฺณํ… นีลํ … ปีตกํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ โลหิตกํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปิฏฺฐิจกฺกสฺส ตติยํ คมนํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๕๕. ตกฺกวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ โอทาตํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทกวณฺณํ…เป…. เตลวณฺณํ… ขีรวณฺณํ… ทธิวณฺณํ… สปฺปิวณฺณํ… นีลํ… ปีตกํ… โลหิตกํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ โอทาตํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปิฏฺฐิจกฺกสฺส จตุตฺถํ คมนํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๕๖. ทกวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ตกฺกวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เตลวณฺณํ …เป…. ขีรวณฺณํ… ทธิวณฺณํ… สปฺปิวณฺณํ… นีล…

ปีตกํ… โลหิตกํ… โอทาตํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ตกฺกวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปิฏฺฐิจกฺกสฺส ปญฺจมํ คมนํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๕๗. เตลวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ทกวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขีรวณฺณํ…เป…. ทธิวณฺณํ… สปฺปิวณฺณํ… นีลํ … ปีตกํ… โลหิตกํ…

โอทาตํ… ตกฺกวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ทกวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปิฏฺฐิจกฺกสฺส ฉฏฺฐํ คมนํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๕๘. ขีรวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ เตลวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทธิวณฺณํ…เป…. สปฺปิวณฺณํ… นีลํ… ปีตกํ… โลหิตกํ… โอทาตํ… ตกฺกวณฺณํ… ทกวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ เตลวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปิฏฺฐิจกฺกสฺส สตฺตมํ คมนํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๕๙. ทธิวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ขีรวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สปฺปิวณฺณํ…เป…. นีลํ… ปีตกํ… โลหิตกํ… โอทาตํ… ตกฺกวณฺณํ… ทกวณฺณํ… เตลวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ขีรวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปิฏฺฐิจกฺกสฺส อฏฺฐมํ คมนํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๖๐. สปฺปิวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ทธิวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นีลํ…เป.… ปีตกํ… โลหิตกํ… โอทาตํ… ตกฺกวณฺณํ… ทกวณฺณํ… เตลวณฺณํ… ขีรวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ ทธิวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปิฏฺฐิจกฺกสฺส นวมํ คมนํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๖๑. นีลํโมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ สปฺปิวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปีตกํ …เป.… โลหิตกํ… โอทาตํ… ตกฺกวณฺณํ… ทกวณฺณํ … เตลวณฺณํ… ขีรวณฺณํ… ทธิวณฺณํ โมเจสฺสามีติ เจเตติ อุปกฺกมติ สปฺปิวณฺณํ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปิฏฺฐิจกฺกสฺส ทสมํ คมนํ นิฏฺฐิตํฯ

ปิฏฺฐิจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๖๒. เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เจเตติ อุปกฺกมติ น มุจฺจติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

เจเตติ น อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อนาปตฺติฯ

เจเตติ น อุปกฺกมติ น มุจฺจติ, อนาปตฺติฯ

น เจเตติ อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อนาปตฺติฯ

น เจเตติ อุปกฺกมติ น มุจฺจติ, อนาปตฺติฯ

น เจเตติ น อุปกฺกมติ มุจฺจติ, อนาปตฺติฯ

น เจเตติ น อุปกฺกมติ น มุจฺจติ, อนาปตฺติฯ

อนาปตฺติ สุปินนฺเตน, นโมจนาธิปฺปายสฺส, อุมฺมตฺตกสฺส, ขิตฺตจิตฺตสฺส, เวทนาฏฺฏสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

วินีตวตฺถุอุทฺทานคาถา

สุปิโนจฺจารปสฺสาโว , วิตกฺกุโณฺหทเกน จ;
เภสชฺชํ กณฺฑุวํ มโคฺค, วตฺถิ ชนฺตาฆรุปกฺกโม [ชนฺตคฺคุปกฺกโม (สี.), ชนฺตาฆรํ อูรุ (สฺยา.)]ฯ

สามเณโร จ สุโตฺต จ, อูรุ มุฏฺฐินา ปีฬยิ;
อากาเส ถมฺภํ นิชฺฌายิ, ฉิทฺทํ กเฏฺฐน ฆฏฺฏยิฯ

โสโตอุทญฺชลํ ธาวํ, ปุปฺผาวลิยํ โปกฺขรํ;
วาลิกา กทฺทมุเสฺสโก [กทฺทโมเสโก (?)], สยนงฺคุฏฺฐเกน จาติฯ

วินีตวตฺถุ

๒๖๓. เตนโข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน สุปินเนฺตน อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ – ‘‘ภควตา สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ, กจฺจิ นุ โข อหํ สงฺฆาทิเสสํ อาปตฺตึ อาปโนฺน’’ติ? ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สุปินเนฺตนา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน อุจฺจารํ กโรนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘กึจิโตฺต ตฺวํ, ภิกฺขู’’ติ? ‘‘นาหํ, ภควา, โมจนาธิปฺปาโย’’ติฯ ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, น โมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน ปสฺสาวํ กโรนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน กามวิตกฺกํ วิตเกฺกนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, วิตเกฺกนฺตสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน อุโณฺหทเกน นฺหายนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘กึจิโตฺต ตฺวํ, ภิกฺขู’’ติ? ‘‘นาหํ, ภควา, โมจนาธิปฺปาโย’’ติฯ ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส อุโณฺหทเกน นฺหายนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส อุโณฺหทเกน นฺหายนฺตสฺส อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน องฺคชาเต วโณ โหติฯ เภสเชฺชน [ตสฺส เภสเชฺชน (?)] อาลิเมฺปนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน องฺคชาเต วโณ โหติฯ โมจนาธิปฺปายสฺส [ตสฺส โมจนามิปฺปายสฺส (สฺยา.)] เภสเชฺชน อาลิเมฺปนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน อณฺฑํ กณฺฑุวนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ , ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส อณฺฑํ กณฺฑุวนฺตสฺส [กณฺฑูวนฺตสฺส (สี.)]อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

๒๖๔. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน มคฺคํ คจฺฉนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส มคฺคํ คจฺฉนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน วตฺถึ คเหตฺวา ปสฺสาวํ กโรนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส วตฺถึ คเหตฺวา ปสฺสาวํ กโรนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน ชนฺตาฆเร อุทรวฏฺฏึ ตาเปนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปนสมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส ชนฺตาฆเร อุทรวฏฺฏึ ตาเปนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน ชนฺตาฆเร อุปชฺฌายสฺส ปิฏฺฐิปริกมฺมํ กโรนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส ชนฺตาฆเร อุปชฺฌายสฺส ปิฏฺฐิปริกมฺมํ กโรนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

๒๖๕. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน อูรุํ ฆฏฺฏาเปนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส อูรุํ ฆฏฺฏาเปนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ โมจนาธิปฺปาโย อญฺญตรํ สามเณรํ เอตทโวจ – ‘‘เอหิ เม ตฺวํ, อาวุโส สามเณร, องฺคชาตํ คณฺหาหี’’ติฯ โส ตสฺส องฺคชาตํ อคฺคเหสิฯ ตเสฺสว อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปนฺโน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ สุตฺตสฺส สามเณรสฺส องฺคชาตํ อคฺคเหสิฯ ตเสฺสว อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ …เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

๒๖๖. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส อูรูหิ องฺคชาตํ ปีเฬนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส มุฏฺฐินา องฺคชาตํ ปีเฬนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส อากาเส กฏึ กเมฺปนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ นมุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน กายํ ถเมฺภนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส กายํ ถเมฺภนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ สารตฺโต มาตุคามสฺส องฺคชาตํ อุปนิชฺฌายิฯ ตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺสฯ น จ, ภิกฺขเว, สารตฺเตน มาตุคามสฺส องฺคชาตํ อุปนิชฺฌายิตพฺพํฯ โย อุปนิชฺฌาเยยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

๒๖๗. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส ตาฬจฺฉิทฺทํ องฺคชาตํ ปเวเสนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส กเฏฺฐน องฺคชาตํ ฆเฏฺฏนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส ; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน ปฏิโสเต นฺหายนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส ปฏิโสเต นฺหายนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน อุทญฺชลํ กีฬนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส อุทญฺชลํ กีฬนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน อุทเก ธาวนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส อุทเก ธาวนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน ปุปฺผาวลิยํ [ปุปฺผาวฬิยํ (สฺยา. ก.)] กีฬนฺตสฺสอสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส ปุปฺผาวลิยํ กีฬนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

๒๖๘. เตนโข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โปกฺขรวเน ธาวนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส โปกฺขรวเน ธาวนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส วาลิกํ องฺคชาตํ ปเวเสนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส กทฺทมํ องฺคชาตํ ปเวเสนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป…. อสุจิ น มุจฺจิ ฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน อุทเกน องฺคชาตํ โอสิญฺจนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นโมจนาธิปฺปายสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส อุทเกน องฺคชาตํ โอสิญฺจนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป.… อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส สยเน องฺคชาตํ ฆเฏฺฏนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป.… อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน โมจนาธิปฺปายสฺส องฺคุเฏฺฐน องฺคชาตํ ฆเฏฺฏนฺตสฺส อสุจิ มุจฺจิ…เป.… อสุจิ น มุจฺจิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ – ‘‘ภควตา สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ, กจฺจิ นุ โข อหํ สงฺฆาทิเสสํ อาปตฺตึ อาปนฺโน’’ติ? ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

สุกฺกวิสฺสฏฺฐิสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ ปฐมํฯ

๒. กายสํสคฺคสิกฺขาปทํ

๒๖๙. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา อุทายี อรเญฺญ วิหรติฯ ตสฺสายสฺมโต วิหาโร อภิรูโป โหติ ทสฺสนีโย ปาสาทิโก, มเชฺฌคโพฺภ, สมนฺตาปริยาคาโร, สุปญฺญตฺตํ มญฺจปีฐํ ภิสิพิโมฺพหนํ, ปานียํ ปริโภชนียํ สุปฏฺฐิตํ, ปริเวณํ สุสมฺมฏฺฐํฯ พหู มนุสฺสา อายสฺมโต อุทายิสฺส วิหารเปกฺขกา อาคจฺฉนฺติฯ อญฺญตโรปิ พฺราหฺมโณ สปชาปติโก เยนายสฺมา อุทายี เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อุทายึ เอตทโวจ – ‘‘อิจฺฉาม มยํ โภโต อุทายิสฺส วิหารํ เปกฺขิตุ’’นฺติฯ ‘‘เตน หิ, พฺราหฺมณ, เปกฺขสฺสู’’ติ, อวาปุรณํ [อปาปุรณํ (สฺยา.)] อาทาย ฆฏิกํ อุคฺฆาเฏตฺวา กวาฏํ ปณาเมตฺวา วิหารํ ปาวิสิฯ โสปิ โข พฺราหฺมโณ อายสฺมโต อุทายิสฺส ปิฏฺฐิโต ปาวิสิฯ สาปิ โข พฺราหฺมณี ตสฺส พฺราหฺมณสฺส ปิฏฺฐิโต ปาวิสิฯ อถ โข อายสฺมา อุทายี เอกเจฺจ วาตปาเน วิวรนฺโต เอกเจฺจ วาตปาเน ถเกนฺโต คพฺภํ อนุปริคนฺตฺวา ปิฏฺฐิโต อาคนฺตฺวา ตสฺสา พฺราหฺมณิยา องฺคมงฺคานิ ปรามสิฯ อถ โข โส พฺราหฺมโณ อายสฺมตา อุทายินา สทฺธึ ปฏิสโมฺมทิตฺวา อคมาสิฯ อถ โข โส พฺราหฺมโณ อตฺตมโน อตฺตมนวาจํ นิจฺฉาเรสิ – ‘‘อุฬารา อิเม สมณา สกฺยปุตฺติยา เย อิเม เอวรูเป อรเญฺญ วิหรนฺติฯ ภวมฺปิ อุทายี อุฬาโร โย เอวรูเป อรเญฺญ วิหรตี’’ติฯ

เอวํ วุเตฺต สา พฺราหฺมณี ตํ พฺราหฺมณํ เอตทโวจ – ‘‘กุโต ตสฺส อุฬารตฺตตา! ยเถว เม ตฺวํ องฺคมงฺคานิ ปรามสิ เอวเมว เม สมโณ อุทายี องฺคมงฺคานิ ปรามสี’’ติฯ อถ โข โส พฺราหฺมโณ อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘อลชฺชิโน อิเม สมณา สกฺยปุตฺติยา ทุสฺสีลา มุสาวาทิโนฯ อิเม หิ นาม ธมฺมจาริโน สมจาริโน พฺรหฺมจาริโน สจฺจวาทิโน สีลวโนฺต กลฺยาณธมฺมา ปฏิชานิสฺสนฺติ! นตฺถิ อิเมสํ สามญฺญํ นตฺถิ อิเมสํ พฺรหฺมญฺญํ, นฎฺฐํ อิเมสํ สามญฺญํ นฎฺฐํ อิเมสํ พฺรหฺมญฺญํ, กุโต อิเมสํ สามญฺญํ กุโต อิเมสํ พฺรหฺมญฺญํ, อปคตา อิเม สามญฺญา อปคตา อิเม พฺรหฺมญฺญาฯ

กถญฺหิ นาม สมโณ อุทายี มม ภริยาย องฺคมงฺคานิ ปรามสิสฺสติ! น หิ สกฺกา กุลิตฺถีหิ กุลธีตาหิ กุลกุมารีหิ กุลสุณฺหาหิ กุลทาสีหิ อารามํ วา วิหารํ วา คนฺตุํฯ สเจ [สเจ หิ (สฺยา.)] กุลิตฺถิโย กุลธีตโร [กุลธีตาโย (สี. สฺยา.)] กุลกุมาริโย กุลสุณฺหาโย กุลทาสิโย อารามํ วา วิหารํ วา คเจฺฉยฺยุํ, ตาปิ สมณา สกฺยปุตฺติยา ทูเสยฺยุ''นฺติ!

อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู ตสฺส พฺราหฺมณสฺส อุชฺฌายนฺตสฺส ขิยฺยนฺตสฺส วิปาเจนฺตสฺสฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม อายสฺมา อุทายี มาตุคาเมน สทฺธิํ กายสํสคฺคํ สมาปชฺชิสฺสตี''ติ! อถ โข เต ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ อุทายิํ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมิํ นิทาเน เอตสฺมิํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา อายสฺมนฺตํ อุทายิํ ปฎิปุจฺฉิ – ''สจฺจํ กิร ตฺวํ, อุทายิ, มาตุคาเมน สทฺธิํ กายสํสคฺคํ สมาปชฺชสี''ติ? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา – ''อนนุจฺฉวิกํ, โมฆปุริส, อนนุโลมิกํ อปฺปติรูปํ อสฺสามณกํ อกปฺปิยํ อกรณียํฯ กถญฺหิ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, มาตุคาเมน สทฺธิํ กายสํสคฺคํ สมาปชฺชิสฺสสิ! นนุ มยา, โมฆปุริส, อเนกปริยาเยน วิราคาย ธโมฺม เทสิโต โน สราคาย…เป.… กามปริฬาหานํ วูปสโม อกฺขาโตฯ เนตํ, โมฆปุริส, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๒๗๐. ''โย ปน ภิกฺขุ โอติโณฺณ วิปริณเตน จิเตฺตน มาตุคาเมน สทฺธิํ กายสํสคฺคํ สมาปเชฺชยฺย หตฺถคฺคาหํ วา เวณิคฺคาหํ วา อญฺญตรสฺส วา อญฺญตรสฺส วา องฺคสฺส ปรามสนํ, สงฺฆาทิเสโส''ติฯ

๒๗๑. โย ปนาติ โย ยาทิโส…เป.… **ภิกฺขู**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปโต ภิกฺขูติฯ

โอติโณฺณนาม สารโตฺต อเปกฺขวา ปฎิพทฺธจิโตฺตฯ

วิปริณตนฺติ รตฺตมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตํฯ ทุฎฺฐมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตํฯ มูฬฺหมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตํฯ อปิจ, รตฺตํ จิตฺตํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปตํ วิปริณตนฺติฯ

มาตุคาโมนาม มนุสฺสิตฺถี, น ยกฺขี น เปตี, น ติรจฺฉานคตาฯ อนฺตมโส ตทหุชาตาปิ ทาริกา, ปเคว มหตฺตรีฯ

สทฺธินฺติ เอกโตฯ

กายสํสคฺคํสมาปเชฺชยฺยาติ อชฺฌาจาโร วุจฺจติฯ

หโตฺถ นาม กปฺปรํ อุปาทาย ยาว อคฺคนขาฯ

เวณี นาม สุทฺธเกสา วา, สุตฺตมิสฺสา วา, มาลามิสฺสา วา, หิรญฺญมิสฺสา วา, สุวณฺณมิสฺสา วา, มุตฺตามิสฺสา วา, มณิมิสฺสา วาฯ

องฺคํ นาม หตฺถญฺจ เวณิญฺจ ฐเปตฺวา อวเสสํ องฺคํ นามฯ

๒๗๒. อามสนา , ปรามสนา, โอมสนา, อุมฺมสนา, โอลงฺฆนา, อุลฺลงฺฆนา, อากฑฺฒนา, ปติกฑฺฒนา, อภินิคฺคณฺหนา, อภินิปฺปีฬนา, คหณํ, ฉุปนํฯ

อามสนานาม อามฏฺฐมตฺตาฯ

ปรามสนานาม อิโตจิโต จ สํโจปนาฯ

โอมสนานาม เหฏฺฐา โอโรปนาฯ

อุมฺมสนานาม อุทฺธํ อุจฺจารณาฯ

โอลงฺฆนานาม เหฏฺฐา โอนมนาฯ

อุลฺลงฺฆนานาม อุทฺธํ อุจฺจารณาฯ

อากฑฺฒนา นาม อาวิญฺฉนา [อาวิญฺชนา (สี. สฺยา.)]ฯ

ปติกฑฺฒนา นาม ปติปฺปณามนาฯ

อภินิคฺคณฺหนา นาม องฺคํ คเหตฺวา นิปฺปีฬนาฯ

อภินิปฺปีฬนา นาม เกนจิ สห นิปฺปีฬนาฯ

คหณํ นาม คหิตมตฺตํฯ

ฉุปนํ นาม ผุฏฺฐมตฺตํฯ

สงฺฆาทิเสโสติ…เป…. เตนปิ วุจฺจติ สงฺฆาทิเสโสติฯ

๒๗๓. อิตฺถีจ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จ ภิกฺขุ จฯ นํ อิตฺถิยา กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ โอมสติ อุมฺมสติ โอลเงฺฆติ อุลฺลเงฺฆติอากฑฺฒติ ปติกฑฺฒติ อภินิคฺคณฺหาติ อภินิปฺปีเฬติ คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อิตฺถี จ โหติ เวมติโก สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป.… คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

อิตฺถี จ โหติ ปณฺฑกสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

อิตฺถี จ โหติ ปุริสสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

อิตฺถี จ โหติ ติรจฺฉานคตสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

ปณฺฑโก จ โหติ ปณฺฑกสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ปณฺฑกสฺสกาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

ปณฺฑโก จ โหติ เวมติโก สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ปณฺฑกสฺส กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ปณฺฑโก จ โหติ ปุริสสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ปณฺฑกสฺส กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ปณฺฑโก จ โหติ ติรจฺฉานคตสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ปณฺฑกสฺส กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ , อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ปณฺฑโก จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ปณฺฑกสฺส กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ปุริโส จ โหติ ปุริสสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ปุริสสฺส กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ปุริโส จ โหติ เวมติโก…เป…. ปุริโส จ โหติ ติรจฺฉานคตสญฺญี… ปุริโส จ โหติ อิตฺถิสญฺญี… ปุริโส จ โหติ ปณฺฑกสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ปุริสสฺส กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ติรจฺฉานคโต จ โหติ ติรจฺฉานคตสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ติรจฺฉานคตสฺส กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ติรจฺฉานคโต จ โหติ เวมติโก…เป…. ติรจฺฉานคโต จ โหติ อิตฺถิสญฺญี… ติรจฺฉานคโต จ โหติ ปณฺฑกสญฺญี… ติรจฺฉานคโต จ โหติฯ ปุริสสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ติรจฺฉานคตสฺส กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

เอกมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๗๔. เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสสานํฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ เวมติโก สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ถุลฺลจฺจยานํฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ ปณฺฑกสญฺญี…เป…. ปุริสสญฺญี… ติรจฺฉานคตสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติฉุปติ, อาปตฺติ ทุ

วินฺนํ ถุลฺลจฺจยานํฯ

เทฺว ปณฺฑกา ทฺวินฺนํ ปณฺฑกานํ ปณฺฑกสญฺญี สารโตฺต จ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ ปณฺฑกานํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ถุลฺลจฺจยานํฯ

เทฺว ปณฺฑกา ทฺวินฺนํ ปณฺฑกานํ เวมติโก…เป…. ปุริสสญฺญี… ติรจฺฉานคตสญฺญี… อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ ปณฺฑกานํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

เทฺว ปุริสา ทฺวินฺนํ ปุริสานํ ปุริสสญฺญี สารโตฺต จ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ ปุริสานํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

เทฺว ปุริสา ทฺวินฺนํ ปุริสานํ เวมติโก…เป…. ติรจฺฉานคตสญฺญี… อิตฺถิสญฺญี… ปณฺฑกสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ ปุริสานํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

เทฺว ติรจฺฉานคตา ทฺวินฺนํ ติรจฺฉานคตานํ ติรจฺฉานคตสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ ติรจฺฉานคตานํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

เทฺว ติรจฺฉานคตา ทฺวินฺนํ ติรจฺฉานคตานํ เวมติโก…เป…. อิตฺถิสญฺญี… ปณฺฑกสญฺญี … ปุริสสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ ติรจฺฉานคตานํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

๒๗๕. อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุจ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ เวมติโก สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺสฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ ปณฺฑกสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ถุลฺลจฺจยานํฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ ปุริสสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺสฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ ติรจฺฉานคตสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺสฯ

อิตฺถี จ ปุริโส จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ

อิตฺถี จ ปุริโส จ อุภินฺนํ เวมติโก…เป…. ปณฺฑกสญฺญี… ปุริสสญฺญี… ติรจฺฉานคตสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺสฯ

อิตฺถี จ ติรจฺฉานคโต จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ

อิตฺถี จ ติรจฺฉานคโต จ อุภินฺนํ เวมติโก…เป…. ปณฺฑกสญฺญี… ปุริสสญฺญี … ติรจฺฉานคตสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺสฯ

ปณฺฑโก จ ปุริโส จ อุภินฺนํ ปณฺฑกสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺสฯ

ปณฺฑโก จ ปุริโส จ อุภินฺนํ เวมติโก…เป…. ปุริสสญฺญี… ติรจฺฉานคตสญฺญี… อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

ปณฺฑโก จ ติรจฺฉานคโต จ อุภินฺนํ ปณฺฑกสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺสฯ

ปณฺฑโก จ ติรจฺฉานคโต จ อุภินฺนํ เวมติโก…เป…. ปุริสสญฺญี… ติรจฺฉานคตสญฺญี… อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

ปุริโส จ ติรจฺฉานคโต จ อุภินฺนํ ปุริสสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

ปุริโส จ ติรจฺฉานคโต จ อุภินฺนํ เวมติโก…เป…. ติรจฺฉานคตสญฺญี… อิตฺถิสญฺญี… ปณฺฑกสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

ทุมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

๒๗๖. อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา กาเยน กายปฏิพทฺธํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ กาเยน กายปฏิพทฺธํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ถุลฺลจฺจยานํ …เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กาเยน กายปฏิพทฺธํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา กายปฏิพเทฺธน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ กายปฏิพเทฺธน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ถุลฺลจฺจยานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กายปฏิพเทฺธน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา กายปฏิพเทฺธน กายปฏิพทฺธํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ กายปฏิพเทฺธน กายปฏิพทฺธํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กายปฏิพเทฺธน กายปฏิพทฺธํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา นิสฺสคฺคิเยน กายํ อามสติ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ นิสฺสคฺคิเยน กายํ อามสติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ นิสฺสคฺคิเยน กายํ อามสติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา นิสฺสคฺคิเยน กายปฏิพทฺธํ อามสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ นิสฺสคฺคิเยน กายปฏิพทฺธํ อามสติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ นิสฺสคฺคิเยน กายปฏิพทฺธํ อามสติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา นิสฺสคฺคิเยน นิสฺสคฺคิยํ อามสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ นิสฺสคฺคิเยน นิสฺสคฺคิยํ อามสติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ นิสฺสคฺคิเยน นิสฺสคฺคิยํ อามสติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

ภิกฺขุเปยฺยาโล นิฏฺฐิโตฯ

๒๗๗. อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถี จ นํ ภิกฺขุสฺส กาเยน กายํ อามสติ ปรามสติ โอมสติ อุมฺมสติ โอลเงฺฆติ อุลฺลเงฺฆติ อากฑฺฒติ ปติกฑฺฒติ อภินิคฺคณฺหาติ อภินิปฺปีเฬติ คณฺหาติ ฉุปติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถิโย จ นํ ภิกฺขุสฺส กาเยน กายํ อามสนฺติ ปรามสนฺติ โอมสนฺติ อุมฺมสนฺติ โอลเงฺฆนฺติ อุลฺลเงฺฆนฺติ อากฑฺฒนฺติ ปติกฑฺฒนฺติ อภินิคฺคณฺหนฺติ อภินิปฺปีเฬนฺติ คณฺหนฺติ ฉุปนฺติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสสานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อุโภ จ นํ ภิกฺขุสฺส กาเยน กายํ อามสนฺติ ปรามสนฺติ…เป…. คณฺหนฺติ ฉุปนฺติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถี จ นํ ภิกฺขุสฺส กาเยน กายปฏิพทฺธํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถิโย จ นํ ภิกฺขุสฺส กาเยน กายปฏิพทฺธํ อามสนฺติ ปรามสนฺติ…เป…. คณฺหนฺติ ฉุปนฺติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ถุลฺลจฺจยานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อุโภ จ นํ ภิกฺขุสฺส กาเยน กายปฏิพทฺธํ อามสนฺติ ปรามสนฺติ…เป…. คณฺหนฺติ ฉุปนฺติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถี จ นํ ภิกฺขุสฺส กายปฏิพเทฺธน กายํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถิโย จ นํ ภิกฺขุสฺส กายปฏิพเทฺธน กายํ อามสนฺติ ปรามสนฺติ…เป…. คณฺหนฺติ ฉุปนฺติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ถุลฺลจฺจยานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อุโภ จ นํ ภิกฺขุสฺส กายปฏิพเทฺธน กายํ อามสนฺติ ปรามสนฺติ…เป…. คณฺหนฺติ ฉุปนฺติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานา

ติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

๒๗๘. อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถี จ นํ ภิกฺขุสฺส กายปฏิพเทฺธน กายปฏิพทฺธํ อามสติ ปรามสติ…เป…. คณฺหาติ ฉุปติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถิโย จ นํ ภิกฺขุสฺส กายปฏิพเทฺธน กายปฏิพทฺธํ อามสนฺติ ปรามสนฺติ…เป…. คณฺหนฺติ ฉุปนฺติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อุโภ จ นํ ภิกฺขุสฺส กายปฏิพเทฺธน กายปฏิพทฺธํ อามสนฺติ ปรามสนฺติ…เป…. คณฺหนฺติ ฉุปนฺติ, เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถี จ นํ ภิกฺขุสฺส นิสฺสคฺคิเยน กายํ อามสติฯ เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถิโย จ นํ ภิกฺขุสฺส นิสฺสคฺคิเยน กายํ อามสนฺติฯ เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อุโภ จ นํ ภิกฺขุสฺส นิสฺสคฺคิเยน กายํ อามสนฺติฯ เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถี จ นํ ภิกฺขุสฺส นิสฺสคฺคิเยน กายปฏิพทฺธํ อามสติฯ เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถิโย จ นํ ภิกฺขุสฺส นิสฺสคฺคิเยน กายปฏิพทฺธํ อามสนฺติฯ เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อุโภ จ นํ ภิกฺขุสฺส นิสฺสคฺคิเยน กายปฏิพทฺธํ อามสนฺติฯ เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถี จ นํ ภิกฺขุสฺส นิสฺสคฺคิเยน นิสฺสคฺคิยํ อามสติฯ เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ, น จ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป….ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อิตฺถิโย จ นํ ภิกฺขุสฺส นิสฺสคฺคิเยน นิสฺสคฺคิยํ อามสนฺติฯ เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ, น จ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ

ทุกฺกฏานํ…เป.…ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ อุโภ จ นํ ภิกฺขุสฺส นิสฺสคฺคิเยน นิสฺสคฺคิยํ อามสนฺติฯ เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ, น จ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.…ฯ

๒๗๙. เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เสวนาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ, น จ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

เสวนาธิปฺปาโย น จ กาเยน วายมติ, ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อนาปตฺติฯ

เสวนาธิปฺปาโย น จ กาเยน วายมติ, น จ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อนาปตฺติฯ

โมกฺขาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ, ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อนาปตฺติฯ

โมกฺขาธิปฺปาโย กาเยน วายมติ, น จ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ , อนาปตฺติฯ

โมกฺขาธิปฺปาโย น จ กาเยน วายมติ, ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อนาปตฺติฯ

โมกฺขาธิปฺปาโย น จ กาเยน วายมติ, น จ ผสฺสํ ปฏิวิชานาติ, อนาปตฺติฯ

๒๘๐. อนาปตฺติ อสญฺจิจฺจ, อสติยา, อชานนฺตสฺส, อสาทิยนฺตสฺส, อุมฺมตฺตกสฺส, ขิตฺตจิตฺตสฺส, เวทนาฏฺฏสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

วินีตวตฺถุอุทฺทานคาถา

มาตาธีตา ภคินี จ, ชายา ยกฺขี จ ปณฺฑโก;
สุตฺตา มตา ติรจฺฉานา, ทารุธิตลิกาย จฯ

สมฺปีเฬ สงฺกโม มโคฺค, รุโกฺข นาวา จ รชฺชุ จ;
ทโณฺฑ ปตฺตํ ปณาเมสิ, วเนฺท วายมิ นจฺฉุเปติฯ

วินีตวตฺถุ

๒๘๑. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ มาตุยา มาตุเปเมน อามสิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ – ‘‘ภควตา สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ, กจฺจิ นุ โข อหํ สงฺฆาทิเสสํ อาปตฺติํ อาปโนฺน’’ติ? ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ ธีตุยา ธีตุเปเมน อามสิ…เป.… ภคินิยา ภคินิเปเมน อามสิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ ปุราณทุติยิกาย กายสํสคฺคํ สมาปชฺชิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺติํ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปนฺโน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ ยกฺขินิยา กายสํสคฺคํ สมาปชฺชิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ ปณฺฑกสฺส กายสํสคฺคํ สมาปชฺชิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ , ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ สุตฺติตฺถิยา กายสํสคฺคํ สมาปชฺชิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺติํ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปนฺโน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ มติตฺถิยา กายสํสคฺคํ สมาปชฺชิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ ติรจฺฉานคติตฺถิยา กายสํสคฺคํ สมาปชฺชิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ ทารุธีตลิกาย กายสํสคฺคํ สมาปชฺชิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

๒๘๒. เตนโข ปน สมเยน สมฺพหุลา อิตฺถิโย อญฺญตรํ ภิกฺขุํ สมฺปีเฬตฺวา พาหาปรมฺปราย อาเนสุํฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘สาทิยิ ตฺวํ, ภิกฺขู’’ติ? ‘‘นาหํ, ภควา, สาทิยิ’’นฺติฯ ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขู, อสาทิยนฺตสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อิตฺถิยา อภิรูฬฺหํ สงฺกมํ สารโตฺต สญฺจาเลสิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อิตฺถิํ ปฏิปเถ ปสฺสิตฺวาสารโตฺต อํสกูเฏน ปหารํ อทาสิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺติํ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปนฺโน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อิตฺถิยา อภิรูฬฺหํ รุกฺขํ สารโตฺต สญฺจาเลสิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อิตฺถิยา อภิรูฬฺหํ นาวํ สารโตฺต สญฺจาเลสิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อิตฺถิยา คหิตํ รชฺชุํ สารโตฺต อาวิญฺฉิ [อาวิญฺชิ (สี. สฺยา.)]ฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อิตฺถิยา คหิตํ ทณฺฑํ สารโตฺต อาวิญฺฉิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ สารโตฺต อิตฺถึ ปเตฺตน ปณาเมสิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อิตฺถิยา วนฺทนฺติยา สารโตฺต ปาทํ อุจฺจาเรสิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อิตฺถึ คเหสฺสามีติ วายมิตฺวา น ฉุปิฯ

ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

กายสํสคฺคสิกฺขาปทํ นิฎฺฐิตํ ทุติยํฯ

๓. ทุฎฺฐุลฺลวาจาสิกฺขาปทํ

๒๘๓. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา อุทายี อรเญฺญ วิหรติฯ ตสฺสายสฺมโต วิหาโร อภิรูโป โหติ ทสฺสนีโย ปาสาทิโกฯ เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา อิตฺถิโย อารามํ อาคมํสุ วิหารเปกฺขิกาโยฯ อถ โข ตา อิตฺถิโย เยนายสฺมา อุทายี เตนุปสงฺกมิํสุ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อุทายิํ เอตทโวจุํ – ‘‘อิจฺฉาม มยํ, ภเนฺต, อยฺยสฺส วิหารํ เปกฺขิตุ’’นฺติฯ อถ โข อายสฺมา อุทายี ตา อิตฺถิโย วิหารํ เปกฺขาเปตฺวา ตาสํ อิตฺถีนํ วจฺจมคฺคํ ปสฺสาวมคฺคํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ ยาจติปิ อายาจติปิ ปุจฺฉติปิ ปฎิปุจฺฉติปิ อาจิกฺขติปิ อนุสาสติปิ อโกฺกสติปิฯ ยา ตา อิตฺถิโย ฉินฺนิกา ธุตฺติกา อหิริกาโย ตา อายสฺมตา อุทายินา สทฺธิํ อุหสนฺติปิ อุลฺลปนฺติปิ อุชฺชคฺฆนฺติปิ อุปฺปเณฺฑนฺติปิฯ ยา ปน ตา อิตฺถิโย หิริมนา ตา นิกฺขมิตฺวา ภิกฺขู อุชฺฌาเปนฺติ – ‘‘อิทํ, ภเนฺต, นจฺฉนฺนํ นปฺปติรูปํฯ สามิเกนปิ มยํ เอวํ วุตฺตา น อิเจฺฉยฺยาม, กิํ ปนาเยฺยน อุทายินา’’ติฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป…. เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อายสฺมา อุทายี มาตุคามํ ทุฎฺฐุลฺลาหิ วาจาหิ โอภาสิสฺสตี’’ติ! อถ โข เต ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ อุทายิํ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมิํ นิทาเน เอตสฺมิํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา อายสฺมนฺตํ อุทายิํ ปฎิปุจฺฉิ – ‘‘สจฺจํ กิร ตฺวํ, อุทายิ, มาตุคามํ ทุฎฺฐุลฺลาหิ วาจาหิ โอภาสสี’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา – ‘‘อนนุจฺฉวิกํ, โมฆปุริส, อนนุโลมิกํ อปฺปติรูปํ อสฺสามณกํ อกปฺปิยํ อกรณียํฯ กถญฺหิ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, มาตุคามํ ทุฎฺฐุลฺลาหิ วาจาหิ โอภาสิสฺสสิ! นนุ มยา, โมฆปุริส, อเนกปริยาเยน วิราคาย ธโมฺม เทสิโต โน สราคาย…เป…. กามปริฬาหานํ วูปสโม อกฺขาโตฯ เนตํ, โมฆปุริส, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๒๘๔. **‘‘โย ปน ภิกฺขุ โอติโณฺณ วิปริณเตน จิเตฺตน มาตุคามํ ทุฎฺฐุลฺลาหิ วาจาหิ โอภาเสยฺย ยถา ตํ ยุวา ยุวติํ เมถุนุปสํหิตาหิ, สงฺฆาทิเสโส’’**ติฯ

๒๘๕. โย ปนาติ โย ยาทิโส…เป…. ***ภิกฺขู***ติ…เป…. อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปโต ภิกฺขูติฯ

โอติโณฺณนาม สารโตฺต อเปกฺขวา ปฏิพทฺธจิโตฺตฯ

วิปริณตนฺติรตฺตมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตํ, ทุฎฺฐมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตํ มูฬฺหมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตํฯ อปิจ, รตฺตํ จิตฺตํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตํ วิปริณตนฺติฯ

มาตุคาโมนาม มนุสฺสิตฺถี, น ยกฺขี, น เปตี, น ติรจฺฉานคตาฯ วิญฺญู ปฏิพลา สุภาสิตทุพฺภาสิตํ ทุฎฺฐุลฺลาทุฎฺฐุลฺลํอาชานิตุํฯ

ทุฎฺฐุลฺลานาม **วาจา** วจฺจมคฺคปสฺสาวมคฺคเมถุนธมฺมปฺปฏิสํยุตฺตา วาจาฯ

โอภาเสยฺยาติ อชฺฌาจาโร วุจฺจติฯ

ยถา ตํ ยุวา ยุวตินฺติ ทหโร ทหรึ, ตรุโณ ตรุณึ, กามโภคี กามโภคินึฯ

เมถุนุปสํหิตาหีติ เมถุนธมฺมปฺปฏิสํยุตฺตาหิฯ

สงฺฆาทิเสโสติ …เป…. เตนปิ วุจฺจติ สงฺฆาทิเสโสติฯ

เทฺว มเคฺค อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ, อวณฺณมฺปิ ภณติ, ยาจติปิ, อายาจติปิ, ปุจฺฉติปิ, ปฏิปุจฺฉติปิ, อาจิกฺขติปิ, อนุสาสติปิ, อโกฺกสติปิฯ

วณฺณํ ภณติ นาม เทฺว มเคฺค โถเมติ วเณฺณติ ปสํสติฯ

อวณฺณํ ภณติ นาม เทฺว มเคฺค ขุํเสติ วเมฺภติ ครหติฯ

ยาจติ นาม เทหิ เม, อรหสิ เม ทาตุนฺติฯ

อายาจตินาม กทา เต มาตา ปสีทิสฺสติ, กทา เต ปิตา ปสีทิสฺสติ, กทา เต เทวตาโย ปสีทิสฺสนฺติ, กทา [กทา เต (สฺยา.)] สุขโณ สุลโย สุมุหุโตฺต ภวิสฺสติ, กทา เต เมถุนํ ธมฺมํ ลภิสฺสามีติฯ

ปุจฺฉติ นาม กถํ ตฺวํ สามิกสฺส เทสิ, กถํ ชารสฺส เทสีติ?

ปฏิปุจฺฉตินาม เอวํ กิร ตฺวํ สามิกสฺส เทสิ, เอวํ ชารสฺส เทสีติฯ

อาจิกฺขตินาม ปุโฎฺฐ ภณติ – ‘‘เอวํ เทหิฯ เอวํ เทนฺตา สามิกสฺส ปิยา ภวิสฺสสิ มนาปา จา’’ติฯ

อนุสาสตินาม อปุโฎฺฐ ภณติ – ‘‘เอวํ เทหิฯ เอวํ เทนฺตา สามิกสฺส ปิยา ภวิสฺสติ มนาปา จา’’ติฯ

อโกฺกสตินาม อนิมิตฺตาสิ, นิมิตฺตมตฺตาสิ, อโลหิตาสิ, ธุวโลหิตาสิ , ธุวโจฬาสิ, ปคฺฆรนฺตีสิ, สิขรณีสิ, อิตฺถิปณฺฑกาสิ, เวปุริสิกาสิ, สมฺภินฺนาสิ, อุภโตพฺยญฺชนาสีติฯ

๒๘๖. อิตฺถีจ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา วจฺจมคฺคํ ปสฺสาวมคฺคํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ ยาจติปิ อายาจติปิ ปุจฺฉติปิ ปฏิปุจฺฉติปิ อาจิกฺขติปิ อนุสาสติปิ อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส…เป.… ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ วจฺจมคฺคํ ปสฺสาวมคฺคํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณํปิ ภณติ…เป.… อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสสานํ…เป.… ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ วจฺจมคฺคํ ปสฺสาวมคฺคํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ…เป.… อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา วจฺจมคฺคํ ปสฺสาวมคฺคํ ฐเปตฺวา อธกฺขกํ อุพฺภชาณุมณฺฑลํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ…เป.… อโกฺกสติปิ , อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺส…เป.…ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ วจฺจมคฺคํ ปสฺสาวมคฺคํ ฐเปตฺวา อธกฺขกํ อุพฺภชาณุมณฺฑลํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ…เป.… อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ถุลฺลจฺจยานํ…เป.…ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ วจฺจมคฺคํ ปสฺสาวมคฺคํ ฐเปตฺวา อธกฺขกํ อุพฺภชาณุมณฺฑลํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ…เป.… อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจเยน ทุกฺกฏสฺส…เป.…ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํอิตฺถิยา อุพฺภกฺขกํ อโธชาณุมณฺฑลํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ…เป.… อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.…ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อุพฺภกฺขกํ อโธชาณุมณฺฑลํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ…เป.… อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.…ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ อุพฺภกฺขกํ อโธชาณุมณฺฑลํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ…เป.… อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.…ฯ

อิตฺถี จ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา กายปฏิพทฺธํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ…เป.… อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.…ฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ กายปฏิพทฺธํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ…เป…. อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป. …ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารโตฺต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ กายปฏิพทฺธํ อาทิสฺส วณฺณมฺปิ ภณติ อวณฺณมฺปิ ภณติ…เป…. อโกฺกสติปิ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป….ฯ

๒๘๗. อนาปตฺติ อตฺถปุเรกฺขารสฺส, ธมฺมปุเรกฺขารสฺส, อนุสาสนิปุเรกฺขารสฺส, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

วินีตวตฺถุอุทฺทานคาถา

โลหิตํ กกฺกสากิณฺณํ, ขรํ ทีฆญฺจ วาปิตํ;
กจฺจิ สํสีทติ มโคฺค, สทฺธา ทาเนน กมฺมุนาติฯ

วินีตวตฺถุ

๒๘๘. เตนโข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี นวรตฺตํ กมฺพลํ ปารุตา โหติฯ อญฺญตโร ภิกฺขุ สารโตฺต ตํ อิตฺถึ เอตทโวจ – ‘‘โลหิตํ โข เต, ภคินี’’ติฯ สา น ปฏิวิชานิฯ ‘‘อามายฺย, นวรโตฺต กมฺพโล’’ติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ ‘‘ภควตา สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ, กจฺจิ นุ โข อหํ สงฺฆาทิเสสํ อาปตฺตึ อาปโนฺน’’ติ? ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี ขรกมฺพลํ ปารุตา โหติฯ อญฺญตโร ภิกฺขุ สารโตฺต ตํ อิตฺถึ เอตทโวจ – ‘‘กกฺกสโลมํ โข เต, ภคินี’’ติฯ สา น ปฏิวิชานิฯ ‘‘อามายฺย, ขรกมฺพลโก’’ติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี นวาวุตํ กมฺพลํ ปารุตา โหติฯ อญฺญตโร ภิกฺขุ สารโตฺต ตํ อิตฺถึ เอตทโวจ – ‘‘อากิณฺณโลมํ โข เต, ภคินี’’ติฯ สา น ปฏิวิชานิฯ ‘‘อามายฺย, นวาวุโต กมฺพโล’’ติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี ขรกมฺพลํ ปารุตา โหติฯ อญฺญตโร ภิกฺขุ สารโตฺต ตํ อิตฺถึ เอตทโวจ – ‘‘ขรโลมํ โข เต, ภคินี’’ติฯ สา น ปฏิวิชานิฯ ‘‘อามายฺย, ขรกมฺพลโก’’ติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี ปาวารํ [ทีฆปาวารํ (สฺยา.)]ปารุตา โหติฯ อญฺญตโร ภิกฺขุ สารโตฺต ตํ อิตฺถึ เอตทโวจ – ‘‘ทีฆโลมํ โข เต, ภคินี’’ติฯ สา น ปฏิวิชานิฯ ‘‘อามายฺย, ปาวาโร’’ [ทีฆปาวาโร (สฺยา.)] ติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

๒๘๙. เตนโข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี เขตฺตํ วปาเปตฺวา อาคจฺฉติฯ อญฺญตโร ภิกฺขุ สารโตฺต ตํ อิตฺถึ เอตทโวจ – ‘‘วาปิตํ โข เต, ภคินี’’ติ? สา น ปฏิวิชานิฯ ‘‘อามายฺย, โน จ โข ปฏิวุตฺต’’นฺติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ ปริพฺพาชิกํ ปฏิปเถ ปสฺสิตฺวา สารโตฺต ตํ ปริพฺพาชิกํ เอตทโวจ – ‘‘กจฺจิ, ภคินิ, มโคฺค สํสีทตี’’ติ? สา น ปฏิวิชานิฯ ‘‘อาม ภิกฺขุ, ปฏิปชฺชิสฺสสี’’ติ ฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ สารโตฺต อญฺญตรํ อิตฺถึ เอตทโวจ – ‘‘สทฺธาสิ ตฺวํ, ภคินิฯ อปิจ, ยํ สามิกสฺส เทสิ ตํ นามฺหากํ เทสี’’ติ ฯ ‘‘กึ, ภเนฺต’’ติ? ‘‘เมถุนธมฺม’’นฺติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ สารโตฺต อญฺญตรํ อิตฺถึ เอตทโวจ – ‘‘สทฺธาสิ ตฺวํ, ภคินิฯ อปิจ, ยํ อคฺคทานํ ตํ นามฺหากํ เทสี’’ติฯ ‘‘กึ, ภเนฺต, อคฺคทาน’’นฺติ? ‘‘เมถุนธมฺม’’นฺติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี กมฺมํ กโรติฯ อญฺญตโร ภิกฺขุ สารโตฺต ตํ อิตฺถึ เอตทโวจ – ‘‘ติฏฺฐ, ภคินิ, อหํ กริสฺสามีติ…เป.… นิสีท, ภคินิ, อหํ กริสฺสามีติ…เป.… นิปชฺช, ภคินิ, อหํ กริสฺสามี’’ติฯ สา น ปฏิวิชานิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

ทุฏฺฐุลฺลวาจาสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ ตติยํฯ

๔. อตฺตกามปาริจริยสิกฺขาปทํ

๒๙๐. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา อุทายี สาวตฺถิยํ กุลูปโก โหติ, พหุกานิ กุลานิ อุปสงฺกมติฯ เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี มตปติกา อภิรูปา โหติ ทสฺสนียา ปาสาทิกาฯ อถ โข อายสฺมา อุทายี ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย เยน ตสฺสา อิตฺถิยา นิเวสนํ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวาปญฺญเตฺต อาสเน นิสีทิฯ อถ โข สา อิตฺถี เยนายสฺมา อุทายี เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อุทายึ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิฯ เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โข ตํ อิตฺถึ อายสฺมา อุทายี ธมฺมิยา กถาย สนฺทเสฺสสิ สมาทเปสิ สมุเตฺตเชสิ สมฺปหํเสสิฯ อถ โข สา อิตฺถี อายสฺมตา อุทายินา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺสิตา สมาทปิตา สมุเตฺตชิตา สมฺปหํสิตา อายสฺมนฺตํ อุทายึ เอตทโวจ – ‘‘วเทยฺยาถ, ภเนฺต, เยน อโตฺถฯ ปฏิพลา มยํ อยฺยสฺส ทาตุํ ยทิทํ จีวรปิณฺฑปาตเสนาสนคิลานปฺปจฺจยเภสชฺชปริกฺขาร’’นฺติฯ

‘‘น โข เต, ภคินิ, อมฺหากํ ทุลฺลภา ยทิทํ จีวรปิณฺฑปาตเสนาสนคิลานปฺปจฺจยเภสชฺชปริกฺขาราฯ อปิจ, โย อมฺหากํ ทุลฺลโภ ตํ เทหี’’ติฯ ‘‘กึ, ภเนฺต’’ติ? ‘‘เมถุนธมฺม’’นฺติฯ ‘‘อโตฺถ , ภเนฺต’’ติ? ‘‘อโตฺถ, ภคินี’’ติฯ ‘‘เอหิ, ภเนฺต’’ติ, โอวรกํ ปวิสิตฺวา สาฏกํ นิกฺขิปิตฺวา มญฺจเก อุตฺตานา นิปชฺชิฯ อถ โข อายสฺมา อุทายี เยน สา อิตฺถี เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา – ‘‘โก อิมํ วสลํ

ทุคฺคนฺธํ อามสิสฺสตี’’ติ, นิฏฺฐุหิตฺวา ปกฺกามิฯ อถ โข สา อิตฺถี อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘อลชฺชิโน อิเม สมณา สกฺยปุตฺติยา ทุสฺสีลา มุสาวาทิโนฯ อิเม หิ นาม ธมฺมจาริโน สมจาริโน พฺรหฺมจาริโน สจฺจวาทิโน สีลวนฺโต กลฺยาณธมฺมา ปฏิชานิสฺสนฺติ! นตฺถิ อิเมสํ สามญฺญํ นตฺถิ อิเมสํ พฺรหฺมญฺญํ, นฏฺฐํ อิเมสํ สามญฺญํ นฏฺฐํ อิเมสํ พฺรหฺมญฺญํ, กุโต อิเมสํ สามญฺญํ กุโต อิเมสํ พฺรหฺมญฺญํ, อปคตา อิเม สามญฺญา อปคตา อิเม พฺรหฺมญฺญาฯ กถญฺหิ นาม สมโณ อุทายี มํ สามํ เมถุนธมฺมํ ยาจิตฺวา, ‘โก อิมํ วสลํ ทุคฺคนฺธํ อามสิสฺสตี’’ติ นิฏฺฐุหิตฺวา ปกฺกมิสฺสติ! กึ เม ปาปกํ กึ เม ทุคฺคนฺธํ, กสฺสาหํ เกน หายามี’’ติ? อญฺญาปิ อิตฺถิโย อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘อลชฺชิโน อิเม สมณา สกฺยปุตฺติยา ทุสฺสีลา มุสาวาทิโน…เป.… กถญฺหิ นาม สมโณ อุทายี อิมิสฺสา สามํ เมถุนธมฺมํ ยาจิตฺวา, ‘โก อิมํ วสลํ ทุคฺคนฺธํ อามสิสฺสตี’ติ นิฏฺฐุหิตฺวา ปกฺกมิสฺสติ! กึ อิมิสฺสา ปาปกํ กึ อิมิสฺสา ทุคฺคนฺธํ, กสฺสายํ เกน หายตี’’ติ? อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู ตาสํ อิตฺถีนํ อุชฺฌายนฺตีนํ ขิยฺยนฺตีนํ วิปาเจนฺตีนํฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อายสฺมา อุทายี มาตุคามสฺส สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาสิสฺสตี’’ติ!

อถ โข เต ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ อุทายึ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวาอายสฺมนฺตํ อุทายึ ปฏิปุจฺฉิ – ‘‘สจฺจํ กิร ตฺวํ, อุทายิ, มาตุคามสฺส สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาสสี’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา – ‘‘อนนุจฺฉวิกํ, โมฆปุริส, อนนุโลมิกํ อปฺปติรูปํ อสฺสามณกํ อกปฺปิยํ อกรณียํฯ กถญฺหิ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, มาตุคามสฺส สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาสิสฺสสิ! นนุ มยา , โมฆปุริส, อเนกปริยาเยน วิราคาย ธโมฺม เทสิโต โน สราคาย…เป.… กามปริฬาหานํ วูปสโม อกฺขาโต? เนตํ, โมฆปุริส, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๒๙๑. **‘‘โย ปน ภิกฺขุ โอติโณฺณ วิปริณเตน จิเตฺตน มาตุคามสฺส สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาเสยฺย – ‘เอตทคฺคํ, ภคินิ, ปาริจริยานํ ยา มาทิสํ สีลวนฺตํ กลฺยาณธมฺมํ พฺรหฺมจารึ เอเตน ธเมฺมน ปริจเรยฺยาติ เมถุนุปสํหิเตน’, สงฺฆาทิเสโส’’ติฯ**

๒๙๒. **โยปนา**ติ โย ยาทิโส…เป.… ***ภิกฺขู***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปโต ภิกฺขูติฯ

โอติโณฺณนาม สารเตฺต อเปกฺขวา ปฏิพทฺธจิโตฺตฯ

วิปริณตนฺติ รตฺตมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตฺตํ, ทุฏฺฐมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตํ, มูฬฺหมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตํฯ อปิจ, รตฺตํ จิตฺตํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปตํ วิปริณตนฺติฯ

มาตุคาโมนาม มนุสฺสิตฺถี, น ยกฺขี, น เปตี, น ติรจฺฉานคตาฯ วิญฺญู ปฏิพลา สุภาสิตทุพฺภาสิตํ ทุฏฺฐุลฺลาทุฏฺฐุลฺลํ อาชานิตุํฯ

มาตุคามสฺส สนฺติเกติ มาตุคามสฺส สามนฺตา, มาตุคามสฺส อวิทูเรฯ

อตฺตกามนฺติ อตฺตโน กามํ อตฺตโน เหตุํ อตฺตโน อธิปฺปายํ อตฺตโน ปาริจริยํฯ

เอตทคฺคนฺติ เอตํ อคฺคํ เอตํ เสฏฺฐํ เอตํ โมกฺขํ เอตํ อุตฺตมํ เอตํ ปวรํฯ

ยาติ ขตฺติยี [ขตฺติยา (สฺยา.)]วา พฺราหฺมณี วา เวสฺสี วา สุทฺที วาฯ

มาทิสนฺติ ขตฺติยํ วา พฺราหฺมณํ วา เวสฺสํ วา สุทฺทํ วาฯ

สีลวนฺตนฺติ ปาณาติปาตา ปฏิวิรตํ, อทินฺนาทานา ปฏิวิรตํ, มุสาวาทา ปฏิวิรตํฯ

พฺรหฺมจารินฺติ เมถุนธมฺมา ปฏิวิรตํฯ

กลฺยาณธมฺมํ นาม เตน จ สีเลน เตน จ พฺรหฺมจริเยน กลฺยาณธมฺโม โหติฯ

เอเตน ธมฺเมนาติ เมถุนธมฺเมนฯ

ปริจเรยฺยาติ อภิรเมยฺยฯ

เมถุนุปสํหิเตนาติ เมถุนธมฺมปฺปฏิสํยุตฺเตนฯ

สงฺฆาทิเสโสติ…เป.… เตนปิ วุจฺจติ สงฺฆาทิเสโสติฯ

๒๙๓. อิตฺถีจ โหติ อิตฺถิสญฺญี สารตฺโต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาสติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

อิตฺถี จ โหติ เวมติโก…เป.… ปณฺฑกสญฺญี… ปุริสสญฺญี… ติรจฺฉานคตสญฺญี สารตฺโต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อิตฺถิยา สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาสติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

ปณฺฑโก จ โหติ ปณฺฑกสญฺญี สารตฺโต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ปณฺฑกสฺส สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาสติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

ปณฺฑโก จ โหติ เวมติโก…เป.… ปุริสสญฺญี… ติรจฺฉานคตสญฺญี… อิตฺถิสญฺญี สารตฺโต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ปณฺฑกสฺส สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ปุริโส จ โหติ…เป.… ติรจฺฉานคโต จ โหติ ติรจฺฉานคตสญฺญี…เป.… เวมติโก อิตฺถิสญฺญี… ปณฺฑกสญฺญี… ปุริสสญฺญี สารตฺโต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ติรจฺฉานคตสฺส สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาสติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

เทฺว อิตฺถิโย ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ อิตฺถิสญฺญี สารตฺโต จฯ ภิกฺขุ จ นํ ทฺวินฺนํ อิตฺถีนํ สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาสติ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสสานํ…เป.… ฯ

อิตฺถี จ ปณฺฑโก จ อุภินฺนํ อิตฺถิสญฺญี สารตฺโต จฯ ภิกฺขุ จ นํ อุภินฺนํ สนฺติเก อตฺตกามปาริจริยาย วณฺณํ ภาสติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… ฯ

๒๙๔. อนาปตฺติ ‘‘จีวรปิณฺฑปาตเสนาสนคิลานปฺปจฺจยเภสชฺชปริกฺขาเรน อุปฏฺฐหา’’ติ ภณติ, อุมฺมตฺตกสฺส อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

วินีตวตฺถุอุทฺทานคาถา

กถํวณฺณา ลเภ ปุตฺตํ, ปิยา จ สุภคา สิยํ;
กึ ทชฺชํ เกนุปเฏฺฐยฺยํ, กถํ คเจฺฉยฺยํ สุคฺคตินฺติฯ

วินีตวตฺถุ

๒๙๕. เตนโข ปน สมเยน อญฺญตรา วณฺณา อิตฺถี กุลูปกํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ – ‘‘กถาหํ, ภเนฺต, วิชาเยยฺย’’นฺติ? ‘‘เตน หิ, ภคินิ, อคฺคทานํ เทหี’’ติฯ ‘‘กึ, ภเนฺต, อคฺคทาน’’นฺติ? ‘‘เมถุน ธมฺม’’นฺติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา วิชายินี อิตฺถี กุลูปกํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ – ‘‘กถาหํ, ภเนฺต, ปุตฺตํ ลเภยฺย’’นฺติ? ‘‘เตน หิ, ภคินิ, อคฺคทานํ เทหี’’ติฯ ‘‘กึ, ภเนฺต, อคฺคทาน’’นฺติ? ‘‘เมถุน ธมฺม’’นฺติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี กุลูปกํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ – ‘‘กถาหํ, ภเนฺต, สามิกสฺส ปิยา อสฺส’’นฺติ? ‘‘เตน หิ, ภคินิ, อคฺคทานํ เทหี’’ติฯ ‘‘กึ, ภเนฺต, อคฺคทาน’’นฺติ? ‘‘เมถุนธมฺม’’นฺติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี กุลูปกํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ – ‘‘กถาหํ, ภเนฺต, สุภคา อสฺส’’นฺติ? ‘‘เตน หิ , ภคินิ, อคฺคทานํ เทหี’’ติฯ ‘‘กึ, ภเนฺต, อคฺคทาน’’นฺติ? ‘‘เมถุนธมฺม’’นฺติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี กุลูปกํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ – ‘‘กฺยาหํ, ภเนฺต, อยฺยสฺส ทชฺชามี’’ติ? ‘‘อคฺคทานํ, ภคินี’’ติฯ ‘‘กึ, ภเนฺต, อคฺคทาน’’นฺติ? ‘‘เมถุนธมฺม’’นฺติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี กุลูปกํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ – ‘‘เกนาหํ, ภเนฺต, อยฺยํ อุปเฏฺฐมี’’ติ? ‘‘อคฺคทาเนน, ภคินี’’ติฯ ‘‘กึ, ภเนฺต, อคฺคทาน’’นฺติ? ‘‘เมถุนธมฺม’’นฺติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี กุลูปกํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ – ‘‘กถาหํ,

ภเนฺต, สุคฺคตึ คเจฺฉยฺย’’นฺติ? ‘‘เตน หิ, ภคินิ, อคฺคทานํ เทหี’’ติฯ ‘‘กึ, ภเนฺต, อคฺคทาน’’นฺติ? ‘‘เมถุนธมฺม’’นฺติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป…. ‘‘อาปตฺตึ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาปโนฺน สงฺฆาทิเสส’’นฺติฯ

อตฺตกามปาริจริยสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ จตุตฺถํฯ

๕. สญฺจริตฺตสิกฺขาปทํ

๒๙๖. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา อุทายี สาวตฺถิยํ กุลูปโก โหติฯ พหุกานิ กุลานิ อุปสงฺกมติฯ ยตฺถ ปสฺสติ กุมารกํ วา อปชาปติกํ, กุมาริกํ วา อปติกํ, กุมารกสฺส มาตาปิตูนํ สนฺติเก กุมาริกาย วณฺณํ ภณติ – ''อมุกสฺส กุลสฺส กุมาริกา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปณฺฑิตา พฺยตฺตา เมธาวินี ทกฺขา อนลสาฯ ฉนฺนา สา กุมาริกา อิมสฺส กุมารกสฺสา''ติฯ เต เอวํ วทนฺติ – ''เอเต โข, ภนฺเต, อเมฺห น ชานนฺติ – 'เก วา อิเม กสฺส วา'ติฯ สเจ, ภนฺเต, อโยฺย ทาเปยฺย อาเนยฺยาม มยํ ตํ กุมาริกํ อิมสฺส กุมารกสฺสา''ติฯ กุมาริกาย มาตาปิตูนํ สนฺติเก กุมารกสฺส วณฺณํ ภณติ – ''อมุกสฺส กุลสฺส กุมารโก อภิรูโป ทสฺสนีโย ปาสาทิโก ปณฺฑิโต พฺยตฺโต เมธาวี ทกฺโข อนลโสฯ ฉนฺนายํ กุมาริกา ตสฺส กุมารกสฺสา''ติ [ฉโนฺน โส กุมารโก อิมิสฺสา กุมาริกายาติ (สฺยา.)]ฯ เต เอวํ วทนฺติ – ''เอเต โข, ภนฺเต, อเมฺห น ชานนฺติ – 'เก วา อิเม กสฺส วา'ติ, กิสฺมึ วิย กุมาริกาย วตฺตุํฯ สเจ, ภนฺเต, อโยฺย ยาจาเปยฺย ทเชฺชยฺยาม มยํ อิมํ กุมาริกํ ตสฺส กุมารกสฺสา''ติฯ เอเตเนว อุปาเยน อาวาหานิปิ การาเปติ , วิวาหานิปิ การาเปติ, วาเรยฺยานิปิ การาเปติฯ

๒๙๗. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตริสฺสา ปุราณคณกิยา ธีตา อภิรูปา โหติ ทสฺสนียา ปาสาทิกาฯ ติโรคามกา อาชีวกสาวกา อาคนฺตฺวา ตํ คณกึ เอตทโวจุํ – ''เทหาเยฺย, อิมํ กุมาริกํ อมฺหากํ กุมารกสฺสา''ติฯ สา เอวมาห – ''อหํ ขฺวโยฺย [ขฺวยฺยา (สฺยา.), ขฺวาโยฺย (ก.)] ตุเมฺห น ชานามิ – 'เก วา อิเม กสฺส วา'ติฯ อยญฺจ เม เอกธีติกา, ติโรคาโม จ คนฺตโพฺพ, นาหํ ทสฺสามี''ติฯ มนุสฺสา เต อาชีวกสาวเก เอตทโวจุํ – ''กิสฺส ตุเมฺห, อโยฺย , อาคตตฺถา''ติ? ''อิธ มยํ, อโยฺย, อมุกํ นาม คณกึ ธีตรํ ยาจิมฺหา อมฺหากํ กุมารกสฺสฯ สา เอวมาห – 'อหํ, ขฺวโยฺย ตุเมฺห น ชานามิ – เก วา อิเม กสฺส วา'ติฯ อยญฺจ เม เอกธีติกา, ติโรคาโม จ คนฺตโพฺพ, นาหํ ทสฺสามี''ติฯ ''กิสฺส ตุเมฺห, อโยฺย, ตํ คณกึ ธีตรํ ยาจิตฺถ? นนุ อโยฺย อุทายี วตฺตโพฺพฯ อโยฺย อุทายี ทาเปสฺสตี''ติฯ

อถ โข เต อาชีวกสาวกาเยนายสฺมา อุทายี เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อุทายึ เอตทโวจุํ – ''อิธ มยํ, ภนฺเต, อมุกํ นาม คณกึ ธีตรํ ยาจิมฺหา อมฺหากํ กุมารกสฺสฯ สา เอวมาห – 'อหํ ขฺวโยฺย ตุเมฺห น ชานามิ – เก วา อิเม กสฺส วาติฯ อยญฺจ เม เอกธีติกา, ติโรคาโม จ คนฺตโพฺพ, นาหํ ทสฺสามี'ติฯ สาธุ, ภนฺเต, อโยฺย ตํ คณกึ ธีตรํ ทาเปตุ อมฺหากํ กุมารกสฺสา''ติฯ อถ โข อายสฺมา อุทายี เยน สา คณกี เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ คณกึ เอตทโวจ – ''กิสฺสิเมสํ ธีตรํ น เทสี''ติ? ''อหํ ขฺวยฺย, อิเม น ชานามิ – 'เก วา อิเม กสฺส วา'ติฯ อยญฺจ เม เอกธีติกา, ติโรคาโม จ คนฺตโพฺพ, นาหํ ทสฺสามี''ติฯ ''เทหิเมสํฯ อหํ อิเม ชานามี''ติฯ ''สเจ, ภนฺเต, อโยฺย ชานาติ, ทสฺสามี''ติฯ อถ โข สา คณกี เตสํ อาชีวกสาวกานํ ธีตรํ อทาสิฯ อถ โข เต อาชีวกสาวกา ตํ กุมาริกํ เนตฺวา มาสํเยว สุณิสโภเคน ภุญฺชึสุฯ ตโต อปเรน ทาสิโภเคน ภุญฺชนฺติฯ

อถ โข สา กุมาริกา มาตุยา สนฺติเก ทูตํ ปาเหสิ – ''อหมฺหิ ทุคฺคตา ทุกฺขิตา, น สุขํ ลภามิฯ มาสํเยว มํ สุณิสโภเคน ภุญฺชึสุฯ ตโต อปเรน ทาสิโภเคน ภุญฺชนฺติฯ อาคจฺฉตุ เม มาตา, มํ เนสฺสตู''ติฯ อถ โข สา คณกี เยน เต อาชีวกสาวกา เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา เต อาชีวกสาวเก เอตทโวจ – ''มาโยฺย, อิมํ กุมาริกํ ทาสิโภเคน ภุญฺชิตฺถฯ สุณิสโภเคน อิมํ กุมาริกํ ภุญฺช

ถา’’ติฯ เต เอวมาหํสุ – ‘‘นตฺถมฺหากํ ตยา สทฺธึ อาหารูปหาโร, สมเณน สทฺธึ อมฺหากํ อาหารูปหาโร ฯ คจฺฉ ตฺวํฯ น มยํ ตํ ชานามา’’ติฯ อถ โข สา คณกี เตหิ อาชีวกสาวเกหิ อปสาทิตา ปุนเทว สาวตฺถึ ปจฺจาคญฺฉิฯ ทุติยมฺปิ โข สา กุมาริกา มาตุยา สนฺติเก ทูตํ ปาเหสิ – ‘‘อหมฺหิ ทุคฺคตา ทุกฺขิตา, น สุขํ ลภามิฯ มาสํเยว มํ สุณิสโภเคน ภุญฺชึสุฯ ตโต อปเรน ทาสิโภเคน ภุญฺชนฺติฯ อาคจฺฉตุ เม มาตา, มํ เนสฺสตู’’ติฯ อถ โข สา คณกี เยนายสฺมา อุทายี เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อุทายึเอตทโวจ – ‘‘สา กิร, ภนฺเต, กุมาริกา ทุคฺคตา ทุกฺขิตา, น สุขํ ลภติฯ มาสํเยว นํ สุณิสโภเคน ภุญฺชึสุฯ ตโต อปเรน ทาสิโภเคน ภุญฺชนฺติฯ วเทยฺยาถ, ภนฺเต – ‘มาโยฺย, อิมํ กุมาริกํ ทาสิโภเคน ภุญฺชิตฺถฯ สุณิสโภเคน อิมํ กุมาริกํ ภุญฺชถา’’’ติฯ

อถ โข อายสฺมา อุทายี เยน เต อาชีวกสาวกา เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา เต อาชีวกสาวเก เอตทโวจ – ‘‘มาโยฺย, อิมํ กุมาริกํ ทาสิโภเคน ภุชฺชิตฺถฯ สุณิสโภเคน อิมํ กุมาริกํ ภุญฺชถา’’ติฯ เต เอวมาหํสุ – ‘‘นตฺถมฺหากํ ตยา สทฺธึ อาหารูปหาโร, คณกิยา สทฺธึ อมฺหากํ อาหารูปหาโรฯ สมเณน ภวิตพฺพํ อพฺยาวเฏนฯ สมโณอสฺส สุสมโณ, คจฺฉ ตฺวํ, น มยํ ตํ ชานามา’’ติฯ อถ โข อายสฺมา อุทายี เตหิ อาชีวกสาวเกหิ อปสาทิโต ปุนเทว สาวตฺถึ ปจฺจาคญฺฉิฯ ตติยมฺปิ โข สา กุมาริกา มาตุยา สนฺติเก ทูตํ ปาเหสิ – ‘‘อหมฺหิ ทุคฺคตา ทุกฺขิตา, น สุขํ ลภามิฯ มาสํเยว มํ สุณิสโภเคน ภุญฺชึสุฯ ตโต อปเรน ทาสิโภเคน ภุญฺชนฺติฯ อาคจฺฉตุ เม มาตา, มํ เนสฺสตู’’ติฯ ทุติยมฺปิ โข สา คณกี เยนายสฺมา อุทายี เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อุทายึ เอตทโวจ – ‘‘สา กิร, ภนฺเต, กุมาริกา ทุคฺคตา ทุกฺขิตา, น สุขํ ลภติฯ มาสํเยว นํ สุณิสโภเคน ภุญฺชึสุฯ ตโต อปเรน ทาสิโภเคน ภุญฺชนฺติฯ วเทยฺยาถ, ภนฺเต – ‘มาโยฺย, อิมํ กุมาริกํ ทาสิโภเคน ภุญฺชิตฺถ, สุณิสโภเคน อิมํ กุมาริกํ ภุญฺชถา’’’ติฯ ‘‘ปฐมํปาหํ เตหิ อาชีวกสาวเกหิ อปสาทิโตฯ คจฺฉ ตฺวํฯ นาหํ คมิสฺสามี’’ติฯ

๒๙๘. อถ โข สา คณกี อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘เอวํ ทุคฺคโต โหตุ อโยฺย อุทายี, เอวํ ทุกฺขิโต โหตุ อโยฺย อุทายี, เอวํมา สุขํ ลภตุ อโยฺย อุทายี, ยถา เม กุมาริกา ทุคฺคตา ทุกฺขิตา น สุขํ ลภติ ปาปิกาย สสฺสุยา ปาปเกน สสฺเรน ปาปเกน สามิเกนา’’ติฯ สาปิ โข กุมาริกา อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘เอวํ ทุคฺคโต โหตุ อโยฺย อุทายี, เอวํ ทุกฺขิโต โหตุ อโยฺย อุทายี, เอวํ มา สุขํ ลภตุ อโยฺย อุทายี, ยถาหํ ทุคฺคตา ทุกฺขิตา น สุขํ ลภามิ ปาปิกาย สสฺสุยา ปาปเกน สสฺเรน ปาปเกน สามิเกนา’’ติฯ อญฺญาปิ อิตฺถิโย อสนฺตุฏฺฐา สสฺสูหิ วา สสฺเรหิ วา สามิเกหิ วา, ตา เอวํ โอยาจนฺติ – ‘‘เอวํ ทุคฺคโต โหตุ อโยฺย อุทายี, เอวํ ทุกฺขิโต โหตุ อโยฺย อุทายี, เอวํ มา สุขํ ลภตุ อโยฺย อุทายี, ยถา มยํ ทุคฺคตา ทุกฺขิตา น สุขํ ลภาม ปาปิกาหิ สสฺสูหิ ปาปเกหิ สสฺเรหิ ปาปเกหิ สามิเกหี’’ติฯ ยา ปน ตา อิตฺถิโย สนฺตุฏฺฐา สสฺสูหิ วา สสฺเรหิ วา สามิเกหิ วา ตา เอวํ อายาจนฺติ – ‘‘เอวํ สุขิโต โหตุ อโยฺย อุทายี, เอวํ สชฺชิโต โหตุ อโยฺย อุทายี, เอวํ สุขเมโธ [สุขเมธิโต (สี. ก.)] โหตุ อโยฺย อุทายี, ยถา มยํ สุขิตา สชฺชิตา สุขเมธา ภทฺทิกาหิ สสฺสูหิ ภทฺทเกหิ สสฺเรหิ ภทฺทเกหิ สามิเกหี’’ติฯ

อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู เอกจฺจานํ อิตฺถีนํ โอยาจนฺตีนํ เอกจฺจานํ อิตฺถีนํ อายาจนฺตีนํฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อายสฺมา อุทายี สญฺจริตฺตํ สมาปชฺชิสฺสตี’’ติ! อถ โข เต ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ อุทายึ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา

อายสฺมนฺตํ อุทายึ ปฏิปุจฺฉิ – ‘‘สจฺจํ กิร ตฺวํ, อุทายิ, สญฺจริตฺตํ สมาปชฺชสี’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… กถญฺหิ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, สญฺจริตฺตํ สมาปชฺชสิ! เนตํ, โมฆปุริส, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๒๙๙. **‘‘โยปน ภิกฺขุ สญฺจริตฺตํ สมาปชฺเชยฺย, อิตฺถิยา วา ปุริสมตึ ปุริสสฺส วา อิตฺถิมตึ, ชายตฺตเน วา ชารตฺตเน วา, สงฺฆาทิเสโส**’’ติฯ

เอวญฺจิทํภควตา ภิกฺขูนํ สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ โหติฯ

๓๐๐. เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา ธุตฺตา อุยฺยาเน ปริจาเรนฺตา อญฺญตริสฺสา เวสิยา สนฺติเก ทูตํ ปาเหสุํ – ‘‘อาคจฺฉตุ อุยฺยาเน, ปริจาเรสฺสามา’’ติฯ สา เอวมาห – ‘‘อหํ ขฺวโยฺย ตุเมฺหน ชานามิ – ‘เก วา อิเม กสฺส วา’ติฯ อหญฺจมฺหิ พหุภณฺฑา พหุปริกฺขารา, พหินครญฺจ คนฺตพฺพํฯ นาหํ คมิสฺสามี’’ติฯ อถ โข โส ทูโต เตสํ ธุตฺตานํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ เอวํ วุตฺเต, อญฺญตโร ปุริโส เต ธุตฺเต เอตทโวจ – ‘‘กิสฺส ตุเมฺห อโยฺย เอตํ เวสึ ยาจิตฺถ? นนุ อโยฺย อุทายี วตฺตโพฺพ! อโยฺย อุทายี อุโยฺยเชสฺสตี’’ติฯ เอวํ วุตฺเต, อญฺญตโร อุปาสโก ตํ ปุริสํ เอตทโวจ – ‘‘มาโยฺย เอวํ อวจฯ น กปฺปติ สมณานํ สกฺยปุตฺติยานํ เอวรูปํ กาตุํฯ นาโยฺย อุทายี เอวํ กริสฺสตี’’ติฯ เอวํ วุตฺเต, ‘‘กริสฺสติ น กริสฺสตี’’ติ อพฺภุตมกํสุฯ อถ โข เต ธุตฺตา เยนายสฺมา อุทายี เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อุทายึ เอตทโวจุํ – ‘‘อิธ มยํ, ภเนฺต, อุยฺยาเน ปริจาเรนฺตา อสุกาย นาม เวสิยา สนฺติเก ทูตํ ปหิณิมฺหา – ‘อาคจฺฉตุ อุยฺยาเน, ปริจาเรสฺสามา’ติฯ สา เอวมาห – ‘อหํ ขฺวโยฺย ตุเมฺห น ชานามิ – เก วา อิเม กสฺส วาติ, อหญฺจมฺหิ พหุภณฺฑา พหุปริกฺขารา, พหินครญฺจ คนฺตพฺพํฯ นาหํ คมิสฺสามี’ติฯ สาธุ, ภเนฺต, อโยฺย ตํ วสึ อุโยฺยเชตู’’ติฯ

อถ โข อายสฺมา อุทายี เยน สา เวสี เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ เวสึ เอตทโวจ – ‘‘กิสฺสิเมสํ น คจฺฉสี’’ติ? ‘‘อหํ ขฺวยฺย อิเม น ชานามิ – ‘เก วา อิเม กสฺส วา’ติฯ อหญฺจมฺหิ พหุภณฺฑา พหุปริกฺขารา, พหินครญฺจ คนฺตพฺพํฯ นาหํ คมิสฺสามี’’ติฯ ‘‘คจฺฉิเมสํฯ อหํ อิเม ชานามี’’ติฯ ‘‘สเจ, ภเนฺต, อโยฺย ชานาติ อหํ คมิสฺสามี’’ติฯ อถ โข เต ธุตฺตา ตํ เวสึ อาทาย อุยฺยานํ อคมํสุฯ อถ โข โส อุปาสโก อุชฺฌายติ ขิยฺยติ วิปาเจติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อโยฺย อุทายี ตงฺขณิกํ สญฺจริตฺตํ สมาปชฺชิสฺสตี’’ติฯ อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู ตสฺส อุปาสกสฺส อุชฺฌายนฺตสฺส ขิยฺยนฺตสฺส วิปาเจนฺตสฺสฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อายสฺมา อุทายี ตงฺขณิกํ สญฺจริตฺตํ สมาปชฺชิสฺสตี’’ติ! อถ โข เต ภิกฺขู อายสฺมนฺตํอุทายึ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.… ‘‘สจฺจํ กิร ตฺวํ, อุทายิ, ตงฺขณิกํ สญฺจริตฺตํ สมาปชฺชสี’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… ‘‘กถญฺหิ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, ตงฺขณิกํ สญฺจริตฺตํ สมาปชฺชิสฺสสิ? เนตํ, โมฆปุริส, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๓๐๑. **‘‘โย ปน ภิกฺขุ สญฺจริตฺตํ สมาปเชฺชยฺย, อิตฺถิยา วา ปุริสมตึ ปุริสสฺส วา อิตฺถิมตึ, ชายตฺตเน วา ชารตฺตเน วา, อนฺตมโส ตงฺขณิกายปิ, สงฺฆาทิเสโส**’’ติฯ

๓๐๒. **โย ปนา**ติ โย ยาทิโส…เป.… **ภิกฺขู**ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปโต ภิกฺขูติฯ

สญฺจริตฺตํ สมาปชฺเชยฺยาติ อิตฺถิยา วา ปหิโต ปุริสสฺส สนฺติเก คจฺฉติ, ปุริเสน วา ปหิโต อิตฺถิยา สนฺติเก คจฺฉติฯ

อิตฺถิยา วา ปุริสมตินฺติ ปุริสสฺส มตึ อิตฺถิยา อาโรเจติฯ

ปุริสสฺส วา อิตฺถิมตินฺติ อิตฺถิยา มตึ ปุริสสฺส อาโรเจติฯ

ชายตฺตเน วาติ ชายา ภวิสฺสสิฯ

ชารตฺตเน วาติ ชารี ภวิสฺสสิฯ

อนฺตมโส ตงฺขณิกายปีติ มุหุตฺติกา ภวิสฺสสิ ฯ

สงฺฆาทิเสโสติ…เป…. เตนปิ วุจฺจติ สงฺฆาทิเสโสติฯ

๓๐๓. ทส อิตฺถิโย – มาตุรกฺขิตา ปิตุรกฺขิตา มาตาปิตุรกฺขิตา ภาตุรกฺขิตา ภคินิรกฺขิตา ญาติรกฺขิตา โคตฺตรกฺขิตา ธมฺมรกฺขิตา สารกฺขา สปริทณฺฑาฯ

ทส ภริยาโย – ธนกฺกีตา ฉนฺทวาสินี โภควาสินี ปฏวาสินี โอทปตฺตกินี โอภฏจุมฺพฏา ทาสี จ ภริยา จ กมฺมการี จ ภริยา จ ธชาหฏา มุหุตฺติกาฯ

๓๐๔. **มาตุรกฺขิตา** นาม มาตา รกฺขติ โคเปติ อิสฺสริยํ กาเรติ วสํ วตฺเตติฯ

ปิตุรกฺขิตานาม ปิตา รกฺขติ โคเปติ อิสฺสริยํ กาเรติ วสํ วตฺเตติฯ

มาตาปิตุรกฺขิตา นาม มาตาปิตโร รกฺขนฺติ โคเปนฺติ อิสฺสริยํ กาเรนฺติ วสํ วตฺเตนฺติฯ

ภาตุรกฺขิตา นาม ภาตา รกฺขติ โคเปติ อิสฺสริยํ กาเรติ วสํ วตฺเตติฯ

ภคินิรกฺขิตา นาม ภคินี รกฺขติ โคเปติ อิสฺสริยํ กาเรติ วสํ วตฺเตติฯ

ญาติรกฺขิตา นาม ญาตกา รกฺขนฺติ โคเปนฺติ อิสฺสริยํ กาเรนฺติ วสํ วตฺเตนฺติฯ

โคตฺตรกฺขิตา นาม สโคตฺตา รกฺขนฺติ โคเปนฺติ อิสฺสริยํ กาเรนฺติ วสํ วตฺเตนฺติฯ

ธมฺมรกฺขิตา นาม สหธมฺมิกา รกฺขนฺติ โคเปนฺติ อิสฺสริยํ กาเรนฺติ วสํ วตฺเตนฺติฯ

สารกฺขานาม คพฺเภปิ ปริคฺคหิตา โหติ – มยฺหํ เอสาติฯ อนฺตมโส มาลาคุฬปริกฺขิตฺตาปิฯ

สปริทณฺฑา นาม เกหิจิ ทณฺโฑ ฐปิโต โหติ – โย อิตฺถนฺนามํ อิตฺถึ คจฺฉติ เอตฺตโก ทณฺโฑติฯ

ธนกฺกีตานาม ธเนน กิณิตฺวา วาเสติฯ

ฉนฺทวาสินีนาม ปิโย ปิยํ วาเสติฯ

โภควาสินีนาม โภคํ ทตฺวา วาเสติฯ

ปฏวาสินีนาม ปฏํ ทตฺวา วาเสติฯ

โอทปตฺตกินี นาม อุทกปตฺตํ อามสิตฺวา วาเสติฯ

โอภฏจุมฺพฏา นาม จุมฺพฏํ โอโรเปตฺวา วาเสติฯ

ทาสี นาม ทาสี เจว โหติ ภริยา จฯ

กมฺมการีนาม กมฺมการี เจว โหติ ภริยา จฯ

ธชาหฏานาม กรมรานีตา วุจฺจติฯ

มุหุตฺติกานาม ตงฺขณิกา วุจฺจติฯ

๓๐๕. ปุริโสภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ ปิตุรกฺขิตํ พฺรูหิ…เป.… มาตาปิตุรกฺขิตํ พฺรูหิ… ภาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ… ภคินิรกฺขิตํ พฺรูหิ… ญาติรกฺขิตํ พฺรูหิ… โคตฺตรกฺขิตํ พฺรูหิ… ธมฺมรกฺขิตํ พฺรูหิ… สารกฺขํ พฺรูหิ… สปริทณฺฑํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นิเกฺขปปทานิฯ

๓๐๖. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตญฺจ ปิตุรกฺขิตญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโยธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตญฺจ มาตาปิตุรอขตญฺจ…เป.…

มาตุรกฺขิตญฺจ ภาตุรกฺขิตญฺจ… มาตุรกฺขิตญฺจ ภคินิรกฺขิตญฺจ… มาตุรกฺขิตญฺจ ญาติรกฺขิตญฺจ… มาตุรกฺขิตญฺจ โคตฺตรกฺขิตญฺจ… มาตุรกฺขิตญฺจ ธมฺมรกฺขิตญฺจ… มาตุรกฺขิตญฺจ สารกฺขญฺจ… มาตุรกฺขิตญฺจ สปริทณฺฑญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขณฺฑจกฺกํฯ

๓๐๗. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ ปิตุรกฺขิตญฺจ มาตาปิตุรกฺขิตญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ

สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ ปิตุรกฺขิตญฺจ ภาตุรกฺขิตญฺจ…เป.… ปิตุรกฺขิตญฺจ ภคินิรกฺขิตญฺจ… ปิตุรกฺขิตญฺจ ญาติรกฺขิตญฺจ… ปิตุรกฺขิตญฺจ โคตฺตรกฺขิตญฺจ… ปิตุรกฺขิตญฺจ ธมฺมรกฺขิตญฺจ… ปิตุรกฺขิตญฺจ สารกฺขญฺจ… ปิตุรกฺขิตญฺจ สปริทณฺฑญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ ปิตุรกฺขิตญฺจ มาตุรกฺขิตญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโยธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พทฺธจกฺกํ มูลํ สํขิตฺตํฯ

๓๐๘. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ สปริทณฺฑญฺจ มาตุรกฺขิตญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ สปริทณฺฑญฺจ ปิตุรอขตญฺจ…เป.…

สปริทณฺฑญฺจ มาตาปิตุรกฺขิตญฺจ… สปริทณฺฑญฺจ ภาตุรกฺขิตญฺจ… สปริทณฺฑญฺจ ภคินิรกฺขิตญฺจ… สปริทณฺฑญฺจ ญาติรกฺขิตญฺจ… สปริทณฺฑญฺจ โคตฺตรกฺขิตญฺจ… สปริทณฺฑญฺจ ธมฺมรกฺขิตญฺจ… สปริทณฺฑญฺจ สารกฺขญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

เอวํ ทุมูลกมฺปิ ติมูลกมฺปิยาว นวมูลกํ กาตพฺพํฯ

อิทํ ทสมูลกํ

๓๐๙. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตญฺจ ปิตุรกฺขิตญฺจ มาตาปิตุรกฺขิตญฺจ ภาตุรกฺขิตญฺจ ภคินิรกฺขิตญฺจ ญาติรกฺขิตญฺจ โคตฺตรกฺขิตญฺจ ธมฺมรกฺขิตญฺจ สารกฺขญฺจ สปริทณฺฑญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ธนกฺกีตาจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

๓๑๐. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี…เป.… โภควาสินี… ปฏวาสินี… โอทปตฺตกินี… โอภฏจุมฺพฏา… ทาสี จ ภริยา จ… กมฺมการี จ ภริยา จ… ธชาหฏา… มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ ปิตุรกฺขิตํ พฺรูหิ…เป…. มาตาปิตุรกฺขิตํ พฺรูหิ… ภาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ… ภคินิรกฺขิตํ พฺรูหิ… ญาติรกฺขิตํ พฺรูหิ… โคตฺตรกฺขิตํ พฺรูหิ… ธมฺมรกฺขิตํ พฺรูหิ… สารกฺขํ พฺรูหิ… สปริทณฺฑํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นิเกฺขปปทานิฯ

๓๑๑. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตญฺจ ปิตุรกฺขิตญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตญฺจ มาตาปิตุรกฺขิตญฺจ…เป…. มาตุรกฺขิตญฺจ สปริทณฺฑญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขณฺฑจกฺกํฯ

๓๑๒. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ ปิตุรกฺขิตญฺจ มาตาปิตุรกฺขิตญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ ปิตุรกฺขิตญฺจ ภาตุรกฺขิตญฺจ…เป…. ปิตุรกฺขิตญฺจ สปริทณฺฑญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ ปิตุรกฺขิตญฺจ มาตุรกฺขิตญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พทฺธจกฺกํ มูลํ สํขิตฺตํฯ

๓๑๓. ปุริโสภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ สปริทณฺฑญฺจ มาตุรกฺขิตญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย มุหุตฺติกา’’’ติ ฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ สปริทณฺฑญฺจ ปิตุรกฺขิตญฺจ…เป…. สปริทณฺฑญฺจ สารกฺขญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

ทุมูลกาทีนิปิ เอวเมว กาตพฺพานิฯ

อิทํ ทสมูลกํ

๓๑๔. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตญฺจ ปิตุรกฺขิตญฺจ มาตาปิตุรกฺขิตญฺจ ภาตุรกฺขิตญฺจ ภคินิรกฺขิตญฺจ ญาติรกฺขิตญฺจ โคตฺตรกฺขิตญฺจ ธมฺมรกฺขิตญฺจ สารกฺขญฺจ สปริทณฺฑญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

มุหุตฺติกาจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

๓๑๕. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี…เป…. โภควาสินี… ปฏวาสินี… โอทปตฺตกินี… โอภฏจุมฺพฏา… ทาสี จ ภริยา จ… กมฺมการี จ ภริยา จ… ธชาหฏา… มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นิเกฺขปปทานิฯ

๓๑๖. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ โภควาสินี จ…เป…. ธนกฺกีตา จ ปฏวาสินี จ… ธนกฺกีตา จ โอทปตฺตกินี จ… ธนกฺกีตา จ โอภฏจุมฺพฏา จ… ธนกฺกีตา จ ทาสี จ ภริยา จ… ธนกฺกีตา จ กมฺมการี จ ภริยา จ… ธนกฺกีตา จ ธชาหฏา จ… ธนกฺกีตา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขณฺฑจกฺกํฯ

๓๑๗. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ…เป…. ฉนฺทวาสินี จ มุหุตฺติกา จ… ฉนฺทวาสินี จ ธนกฺกีตา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พทฺธจกฺกํ มูลํ สํขิตฺตํฯ

๓๑๘. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา มุหุตฺติกา จ ธนกฺกีตา จ…เป…. มุหุตฺติกา จ ฉนฺทวาสินี จ…เป…. มุหุตฺติกา จ ธชาหฏา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

ทุมูลกาทีนิปิ เอวเมว กาตพฺพานิฯ

อิทํ ทสมูลกํ

๓๑๙. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ ปฏวาสินี จ โอทปตฺตกินี จ โอภฏจุมฺพฏา จ ทาสี จ ภริยา จ กมฺมการี จ ภริยา จ ธชาหฏา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

มาตุรกฺขิตาจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ ปิตุรกฺขิตํ…เป.… มาตาปิตุรกฺขิตํ… ภาตุรกฺขิตํ… ภคินิรกฺขิตํ … ญาติรกฺขิตํ… โคตฺตรกฺขิตํ… ธมฺมรกฺขิตํ … สารกฺขํ… สปริทณฺฑํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ สปริทณฺฑํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี…เป.… โภควาสินี, ปฏวาสินี, โอทปตฺตกินี, โอภฏจุมฺพฏา, ทาสี จ ภริยา จ, กมฺมการี จ ภริยา จ, ธชาหฏา, มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นิเกฺขปปทานิฯ

๓๒๐. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ สปริทณฺฑํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ สปริทณฺฑํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ โภควาสินี จ…เป.… ธนกฺกีตา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขณฺฑจกฺกํฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ สปริทณฺฑํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ…เป.… ฉนฺทวาสินี จ มุหุตฺติกา จ, ฉนฺทวาสินี จ ธนกฺกีตา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พทฺธจกฺกํ มูลํ สํขิตฺตํฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ สปริทณฺฑํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา มุหุตฺติกา จ ธนกฺกีตา จ…เป.… มุหุตฺติกา จ ฉนฺทวาสินี จ, มุหุตฺติกา จ ธชาหฏา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

ทุมูลกมฺปิ ติมูลกมฺปิ ยาว นวมูลกํ เอวเมว กาตพฺพํฯ

อิทํ ทสมูลกํฯ

๓๒๑. ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ สปริทณฺฑํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ ปฏวาสินี จ โอทปตฺตกินี จ โอภฏจุมฺพฏา จ ทาสี จ ภริยา จ กมฺมการี จ ภริยา จ ธชาหฏา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สปริทณฺฑาจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตํ พฺรูหิ – ‘โหหิ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตญฺจ ปิตุรกฺขิตญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตญฺจ ปิตุรกฺขิตญฺจ มาตาปิตุรกฺขิตญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอวํ อุภโตวฑฺฒกํ กาตพฺพํฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ มาตุรกฺขิตญฺจ ปิตุรกฺขิตญฺจ มาตาปิตุรกฺขิตญฺจ ภาตุรกฺขิตญฺจ ภคินิรกฺขิตญฺจ ญาติรกฺขิตญฺจ โคตฺตรกฺขิตญฺจ ธมฺมรกฺขิตญฺจ สารกฺขญฺจ สปริทณฺฑญฺจ พฺรูหิ – ‘โหถ กิร อิตฺถนฺนามสฺส ภริยาโย ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ ปฏวาสินี จ โอทปตฺตกินี จ โอภฏจุมฺพฏา จ ทาสี จ ภริยา จ กมฺมการี จ ภริยา จ ธชาหฏา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อุภโตวฑฺฒกํ นิฏฺฐิตํฯ

ปุริสสฺสมาตา ภิกฺขุํ ปหิณติ…เป.… ปุริสสฺส ปิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ…เป.… ปุริสสฺส มาตาปิตโร ภิกฺขุํ ปหิณนฺติ…เป.… ปุริสสฺส ภาตา ภิกฺขุํ ปหิณติ…เป.… ปุริสสฺส ภคินี ภิกฺขุํ ปหิณติ…เป.… ปุริสสฺส ญาตกา ภิกฺขุํ ปหิณนฺติ…เป.… ปุริสสฺส โคตฺตา ภิกฺขุํ ปหิณนฺติ…เป.… ปุริสสฺส สหธมฺมิกา ภิกฺขุํ ปหิณนฺติ…เป.…ฯ

ปุริสสฺส เปยฺยาโล วิตฺถาเรตโพฺพฯ

อุภโตวฑฺฒกํ ยถา ปุริมนโย ตเถว วิตฺถาเรตพฺพํฯ

๓๒๒. มาตุรกฺขิตาย มาตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

มาตุรกฺขิตาย มาตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี…เป.… โภควาสินี, ปฏวาสินี, โอทปตฺตกินี, โอภฏจุมฺพฏา, ทาสี จ ภริยา จ, กมฺมการี จ ภริยา จ, ธชาหฏา, มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นิเกฺขปปทานิฯ

๓๒๓. มาตุรกฺขิตาย มาตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ…เป.… ธนกฺกีตา จ โภควาสินี จ, ธนกฺกีตา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขณฺฑจกฺกํฯ

๓๒๔. มาตุรกฺขิตาย มาตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ…เป.… ฉนฺทวาสินี จ มุหุตฺติกา จ, ฉนฺทวาสินี จ ธนกฺกีตา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พทฺธจกฺกํ มูลํ สํขิตฺตํฯ

๓๒๕. มาตุรกฺขิตาย มาตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา มุหุตฺติกา จ ธนกฺกีตา จ…เป.… มุหุตฺติกา จ ฉนฺทวาสินี จ…เป.… มุหุตฺติกา จ ธชาหฏา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

ทุมูลกมฺปิ ติมูลกมฺปิ ยาว นวมูลกํ เอวเมว กาตพฺพํฯ

อิทํ ทสมูลกํ

๓๒๖. มาตุรกฺขิตาย มาตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ ปฏวาสินี จ โอทปตฺตกินี จ โอภฏจุมฺพฏา จ ทาสี จ ภริยา จ กมฺมการี จ ภริยา จ ธชาหฏา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

มาตุจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

ปิตุรกฺขิตายปิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ…เป.… มาตาปิตุรกฺขิตาย มาตาปิตโร ภิกฺขุํ ปหิณนฺติ… ภาตุรกฺขิตาย ภาตา ภิกฺขุํ ปหิณติ… ภคินิรกฺขิตาย ภคินี ภิกฺขุํ ปหิณติ… ญาติรกฺขิตาย ญาตกา ภิกฺขุํ ปหิณนฺติ… โคตฺตรกฺขิตาย โคตฺตา [สโคตฺตา (?)] ภิกฺขุํ ปหิณนฺติ… ธมฺมรกฺขิตาย สหธมฺ

มิกา ภิกฺขุํ ปหิณนฺติ… สารกฺขาย เยน ปริคฺคหิตา โหติ โส ภิกฺขุํ ปหิณติ… สปริทณฺฑาย เยน ทโณฺฑ ฐปิโต โหติ โส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สปริทณฺฑาย เยน ทโณฺฑ ฐปิโต โหติ โส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี…เป.… โภควาสินี… ปฎวาสินี… โอทปตฺตกินี… โอภฏจุมฺพฏา… ทาสี จ ภริยา จ… กมฺมการี จ ภริยา จ… ธชาหฏา… มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นิเกฺขปปทานิฯ

๓๒๗. สปริทณฺฑาย เยน ทโณฺฑ ฐปิโต โหติ โส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ…เป.… ธนกฺกีตา จ โภควาสินี จ… ธนกฺกีตา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขณฺฑจกฺกํฯ

๓๒๘. สปริทณฺฑาย เยน ทโณฺฑ ฐปิโต โหติ โส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ…เป.… ฉนฺทวาสินี จ มุหุตฺติกา จ… ฉนฺทวาสินี จ ธนกฺกีตา จา’’’ ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พทฺธจกฺกํ มูลํ สํขิตฺตํฯ

๓๒๙. สปริทณฺฑาย เยน ทโณฺฑ, ฐปิโต โหติ โส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา มุหุตฺติกา จ ธนกฺกีตา จ…เป.… มุหุตฺติกา จ ฉนฺทวาสินี จ…เป.… มุหุตฺติกา จ ธชาหฏา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

ทุมูลกมฺปิ ติมูลกมฺปิ ยาว นวมูลกํ เอวเมว กาตพฺพํฯ

อิทํ ทสมูลกํ

๓๓๐. สปริทณฺฑาย เยน ทโณฺฑ ฐปิโต โหติ โส ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหตุ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ ปฎวาสินี จ โอทปตฺตกินี จ โอภฏจุมฺพฏา จ ทาสี จ ภริยา จ กมฺมการี จ ภริยา จ ธชาหฏา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทณฺฑฐปิตจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

มาตุรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

มาตุรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี…เป…. โภควาสินี… ปฏวาสินี… โอทปตฺตกินี… โอภฏจุมฺพฏา… ทาสี จ ภริยา จ… กมฺมการี จ ภริยา จ… ธชาหฏา… มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นิเกฺขปปทานิฯ

๓๓๑. มาตุรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

มาตุรกฺขิตาภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ โภควาสินี จ…เป…. ธนกฺกีตา จ ปฏวาสินี จ…เป…. ธนกฺกีตา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขณฺฑจกฺกํฯ

๓๓๒. มาตุรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ…เป…. ฉนฺทวาสินี จ มุหุตฺติกา จ… ฉนฺทวาสินี จ ธนกฺกีตา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พทฺธจกฺกํ มูลํ สํขิตฺตํฯ

มาตุรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา มุหุตฺติกา จ ธนกฺกีตา จ…เป…. มุหุตฺติกา จ ฉนฺทวาสินี จ…เป…. มุหุตฺติกา จ ธชาหฏา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

ทุมูลกาทีนิปิ เอวเมว กาตพฺพานิฯ

อิทํ ทสมูลกํ

๓๓๓. มาตุรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ ปฏวาสินี จ โอทปตฺตกินี จ โอภฏจุมฺพฏา จ ทาสี จ ภริยา จ กมฺมการี จ ภริยา จ ธชาหฏา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อปรํ มาตุรกฺขิตาจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

ปิตุรกฺขิตาภิกฺขุํ ปหิณติ…เป…. มาตาปิตุรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ… ภาตุรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ… ภคินิรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ… ญาติรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ… โคตฺตรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ… ธมฺมรกฺขิตา ภิกฺขุํ ปหิณติ… สารกฺขา ภิกฺขุํ ปหิณติ… สปริทณฺฑา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สปริทณฺฑา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี…เป…. โภควาสินี… ปฏวาสินี… โอทปตฺตกินี… โอภฏจุมฺพฏา… ทาสี จ ภริยา จ… กมฺมการี จ ภริยา จ… ธชาหฏา… มุหุตฺติกา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

นิเกฺขปปทานิฯ

๓๓๔. สปริทณฺฑา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ…เป…. ธนกฺกีตา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ขณฺฑจกฺกํฯ

๓๓๕. สปริทณฺฑา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ…เป…. ฉนฺทวาสินี จ มุหุตฺติกา จ… ฉนฺทวาสินี จ ธนกฺกีตา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พทฺธจกฺกํ มูลํ สํขิตฺตํฯ

๓๓๖. สปริทณฺฑา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา มุหุตฺติกา จ ธนกฺกีตา จ…เป…. มุหุตฺติกา จ ฉนฺทวาสินี จ…เป…. มุหุตฺติกา จ ธชาหฏา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอกมูลกํ นิฏฺฐิตํฯ

ทุมูลกาทีนิปิ เอวเมว กาตพฺพานิฯ

อิทํ ทสมูลกํ

๓๓๗. สปริทณฺฑา ภิกฺขุํ ปหิณติ – ‘‘คจฺฉ, ภเนฺต, อิตฺถนฺนามํ พฺรูหิ – ‘โหมิ อิตฺถนฺนามสฺส ภริยา ธนกฺกีตา จ ฉนฺทวาสินี จ โภควาสินี จ ปฏวาสินี จ โอทปตฺตกินี จ โอภฏจุมฺพฏา จ ทาสี จ ภริยา จ กมฺมการี จ ภริยา จ ธชาหฏา จ มุหุตฺติกา จา’’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อปรํ สปริทณฺฑาจกฺกํ นิฏฺฐิตํฯ

สพฺพํ จกฺกเปยฺยาลํ นิฏฺฐิตํฯ

๓๓๘. ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ น ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ ปฏิคฺคณฺหาติ น วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ ปฏิคฺคณฺหาติ น วีมํสติ น ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ น ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ นปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ น ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ น ปฏิคฺคณฺหาติ น วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ น ปฏิคฺคณฺหาติ น วีมํสติ น ปจฺจาหรติ, อนาปตฺติฯ

ปุริโส สมฺพหุเล ภิกฺขู อาณาเปติ – ‘‘คจฺฉถ, ภนฺเต, อิตฺถนฺนามํ อิตฺถึ วีมํสถา’’ติฯ สเพฺพ ปฏิคฺคณฺหนฺติ สเพฺพ วีมํสนฺติ สเพฺพ ปจฺจาหรนฺติ, อาปตฺติ สเพฺพสํ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส สมฺพหุเล ภิกฺขู อาณาเปติ – ‘‘คจฺฉถ, ภนฺเต, อิตฺถนฺนามํ อิตฺถึ วีมํสถา’’ติฯ สเพฺพ ปฏิคฺคณฺหนฺติ สเพฺพ วีมํสนฺติ เอกํ ปจฺจาหราเปนฺติ, อาปตฺติ สเพฺพสํ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส สมฺพหุเล ภิกฺขู อาณาเปติ – ‘‘คจฺฉถ, ภนฺเต, อิตฺถนฺนามํ อิตฺถึ วีมํสถา’’ติฯ สเพฺพ ปฏิคฺคณฺหนฺติ, เอกํ วีมํสาเปตฺวา สเพฺพ ปจฺจาหรนฺติ, อาปตฺติ สเพฺพสํ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส สมฺพหุเล ภิกฺขู อาณาเปติ – ‘‘คจฺฉถ, ภนฺเต, อิตฺถนฺนามํ อิตฺถึ วีมํสถา’’ติฯ สเพฺพ ปฏิคฺคณฺหนฺติ, เอกํ วีมํสาเปตฺวา เอกํ ปจฺจาหราเปนฺติ, อาปตฺติ สเพฺพสํ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ อาณาเปติ – ‘‘คจฺฉ, ภนฺเต, อิตฺถนฺนามํ อิตฺถึ วีมํสา’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ อาณาเปติ – ‘‘คจฺฉ, ภนฺเต, อิตฺถนฺนามํ อิตฺถึ วีมํสา’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ วีมํสติ อเนฺตวาสึ ปจฺจาหราเปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ อาณาเปติ – ‘‘คจฺฉ, ภนฺเต, อิตฺถนฺนามํ อิตฺถึ วีมํสา’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ อเนฺตวาสึ วีมํสาเปตฺวา อตฺตนา ปจฺจาหรติ อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปุริโส ภิกฺขุํ อาณาเปติ – ‘‘คจฺฉ, ภนฺเต, อิตฺถนฺนามํ อิตฺถิ วิมํสา’’ติฯ ปฏิคฺคณฺหาติ อเนฺตวาสึ วีมํสาเปติ อเนฺตวาสี วีมํสิตฺวา พหิทฺธา ปจฺจาหรติ, อาปตฺติ อุภินฺนํ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

๓๓๙. คจฺฉโนฺต สมฺปาเทติ, อาคจฺฉโนฺต วิสํวาเทติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

คจฺฉโนฺต วิสํวาเทติ, อาคจฺฉโนฺต สมฺปาเทติ, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ

คจฺฉโนฺต สมฺปาเทติ, อาคจฺฉโนฺต สมฺปาเทติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

คจฺฉโนฺต วิสํวาเทติ, อาคจฺฉโนฺต วิสํวาเทติ, อนาปตฺติฯ

๓๔๐. อนาปตฺติ สงฺฆสฺส วา เจติยสฺส วา คิลานสฺส วา กรณีเยน คจฺฉติ, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

วินีตวตฺถุอุทฺทานคาถา

สุตฺตามตา จ นิกฺขนฺตา, อนิตฺถี อิตฺถิปณฺฑกา;
กลหํ กตฺวาน สโมฺมทิ, สญฺจริตฺตญฺจ ปณฺฑเกติฯ

วินีตวตฺถุ

๓๔๑. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ปุริโส อญฺญตรํ ภิกฺขุํอาณาเปสิ – [อาณาเปติ (สฺยา. ก.)] ‘‘คจฺฉ, ภนฺเต, อิตฺถนฺนามํ อิตฺถึ วีมํสา’’ติฯ โส คนฺตฺวา มนุสฺเส ปุจฺฉิ – ‘‘กหํ อิตฺถนฺนามา’’ติ? ‘‘สุตฺตา, ภนฺเต’’ติฯ ตสฺสกุกฺกุจฺจํ อโหสิ – ‘‘ภควตา สิกฺขาปทํ ปญฺญตฺตํ, กจฺจิ นุ โข อหํ สงฺฆาทิเสสํ อาปตฺตึ อาปนฺโน’’ติ? ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ปุริโส อญฺญตรํ ภิกฺขุํ อาณาเปสิ – ‘‘คจฺฉ, ภนฺเต, อิตฺถนฺนามํ อิตฺถึ วีมํสา’’ติฯ โส คนฺตฺวา มนุสฺเส ปุจฺฉิ – ‘‘กหํ อิตฺถนฺนามา’’ติ? ‘‘มตา, ภนฺเต’’ติ…เป. … ‘‘นิกฺขนฺตา, ภนฺเต’’ติ… ‘‘อนิตฺถี, ภนฺเต’’ติ… ‘‘อิตฺถิปณฺฑกา, ภนฺเต’’ติฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา อิตฺถี สามิเกน สห ภณฺฑิตฺวา มาตุฆรํ อคมาสิฯ กุลูปโก ภิกฺขุ สโมฺมทนียํ อกาสิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อลํวจนียา, ภิกฺขู’’ติ? ‘‘นาลํวจนียา, ภควา’’ติฯ ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, นาลํวจนียายา’’ติฯ

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ ปณฺฑเก สญฺจริตฺตํ สมาปชฺชิฯ ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ…เป.… ‘‘อนาปตฺติ, ภิกฺขุ, สงฺฆาทิเสสสฺส; อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสา’’ติฯ

สญฺจริตฺตสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ ปญฺจมํฯ

๖. กุฏิการสิกฺขาปทํ

๓๔๒. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลนฺทกนิวาเปฯ เตน โข ปน สมเยน อาฬวกา ภิกฺขู สญฺญาจิกาโย กุฏิโย การาเปนฺติ อสฺสามิกาโย อตฺตุเทฺทสิกาโย อปฺปมาณิกาโยฯ ตาโย น นิฏฺฐานํ คจฺฉนฺติฯ เต ยาจนพหุลา วิญฺญตฺติพหุลา วิหรนฺติ – ‘‘ปุริสํ เทถ, ปุริสตฺถกรํ เทถ, โคณํ เทถ, สกฏํ เทถ, วาสึ เทถ, ปรสุํ เทถ, กุฐาริํ เทถ, กุทาลํ เทถ, นิขาทนํ เทถ, วลฺลึ เทถ, เวฬุํ เทถ, มุญฺชํ เทถ, ปพฺพชํ เทถ, ติณํ เทถ, มตฺติกํ เทถา’’ติฯ มนุสฺสา อุปทฺทุตา ยาจนาย อุปทฺทุตา วิญฺญตฺติยา ภิกฺขู ทิสฺวา อุพฺพิชฺชนฺติปิ อุตฺตสนฺติปิ ปลายนฺติปิ อเญฺญนปิ คจฺฉนฺติ อเญฺญนปิ มุขํ กโรนฺติ ทฺวารมฺปิ ถเกนฺติ, คาวิมฺปิ ทิสฺวา ปลายนฺติ ภิกฺขูติ มญฺญมานาฯ

อถ โข อายสฺมา มหากสฺสโป ราชคเห วสฺสํวุโฏฺฐ เยน อาฬวี เตน ปกฺกามิฯ อนุปุเพฺพน เยน อาฬวี ตทวสริฯ ตตฺร สุทํ อายสฺมา มหากสฺสโป อาฬวิยํ วิหรติ อคฺคาฬเว เจติเยฯ อถ โข อายสฺมา มหากสฺสโป ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย อาฬวึ ปิณฺฑาย ปาวิสิฯ มนุสฺสา อายสฺมนฺตํ มหากสฺสปํ ปสฺสิตฺวา อุพฺพิชฺชนฺติปิ อุตฺตสนฺติปิ ปลายนฺติปิ อเญฺญนปิ คจฺฉนฺติ

อเญฺญนปิ มุขํ กโรนฺติ ทฺวารมฺปิ ถเกนฺติฯ อถ โข อายสฺมา มหากสฺสโป อาฬวิยํ ปิณฺฑาย จริตฺวา ปจฺฉาภตฺตํ ปิณฺฑปาตปฺปฏิกฺกนฺโต ภิกฺขู อามนฺเตสิ – ''ปุพฺพายํ, อาวุโส, อาฬวี สุภิกฺขา อโหสิ สุลภปิณฺฑา สุกรา อุเญฺฉน ปคฺคเหน ยาเปตุํ; เอตรหิ ปนายํ อาฬวี ทุพฺภิกฺขา ทุลฺลภปิณฺฑา, น สุกรา อุเญฺฉน ปคฺคเหน ยาเปตุํฯ โก นุ โข, อาวุโส, เหตุ โก ปจฺจโย, เยนายํ อาฬวี ทุพฺภิกฺขา ทุลฺลภปิณฺฑา, น สุกรา อุเญฺฉน ปคฺคเหน ยาเปตุ''นฺติ? อถ โข เต ภิกฺขู อายสฺมโต มหากสฺสปสฺส เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ

๓๔๓. อถ โข ภควา ราชคเห ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา เยน อาฬวี เตน จาริกํ ปกฺกามิฯ อนุปุพฺเพน จาริกํ จรมาโน เยน อาฬวี ตทวสริฯ ตตฺร สุทํ ภควา อาฬวิยํ วิหรติ อคฺคาฬเว เจติเยฯ อถ โข อายสฺมา มหากสฺสโป เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา มหากสฺสโป ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิฯ อถ โข ภควา เอตสฺมิํ นิทาเน เอตสฺมิํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา อาฬวเก ภิกฺขู ปฏิปุจฺฉิ – ''สจฺจํ กิร ตุเมฺห, ภิกฺขเว, สญฺญาจิกาโย กุฏิโย การาเปถ อสฺสามิกาโย อตฺตุเทฺทสิกาโย อปฺปมาณิกาโย ฯ ตาโย น นิฏฺฐานํ คจฺฉนฺติฯ เต ตุเมฺห ยาจนพหุลา วิญฺญตฺติพหุลา วิหรถ – 'ปุริสํ เทถ ปุริสตฺถกรํ เทถ…เป.… ติณํ เทถ มตฺติกํ เทถา'ติฯ มนุสฺสา อุปทฺทุตา ยาจนาย อุปทฺทุตา วิญฺญตฺติยา ภิกฺขู ทิสฺวา อุพฺพิชฺชนฺติปิ อุตฺตสนฺติปิ ปลายนฺติปิ อเญฺญนปิ คจฺฉนฺติ อเญฺญนปิ มุขํ กโรนฺติ ทฺวารมฺปิ ถเกนฺติ, คาวิมฺปิ ทิสฺวา ปลายนฺติ ภิกฺขูติ มญฺญมานา''ติ? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุทฺธ ภควา…เป.… ''กถญฺหิ นาม ตุเมฺห, โมฆปุริสา, สํยาจิกาโย กุฏิโย การาเปสฺสถ อสฺสามิกาโย อตฺตุเทฺทสิกาโย อปฺปมาณิกาโย! ตาโย นนิฏฺฐานํ คจฺฉนฺติฯ เต ตุเมฺห ยาจนพหุลา วิญฺญตฺติพหุลา วิหริสฺสถ – 'ปุริสํ เทถ ปุริสตฺถกรํ เทถ…เป.… ติณํ เทถ มตฺติกํ เทถา'ติ! เนตํ โมฆปุริสา, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.…'' วิครหิตฺวา ธมฺมิํ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามเนฺตสิ –

๓๔๔. ''ภูตปุพฺพํ , ภิกฺขเว, เทฺว ภาตโร อิสโย คงฺคํ นทิํ อุปนิสฺสาย วิหริํสุฯ อถ โข, ภิกฺขเว, มณิกโณฺฐ นาคราชา คงฺคํ นทิํ อุตฺตริตฺวา เยน กนิโฏฺฐ อิสิ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา กนิฏฺฐํ อิสิํ สตฺตกฺขตฺตุํ โภเคหิ ปริกฺขิปิตฺวา อุปริมุทฺธนิ มหนฺตํ ผณํ กริตฺวา อฎฺฐาสิฯ อถ โข, ภิกฺขเว, กนิโฏฺฐ อิสิ ตสฺส นาคสฺส ภยา กิโส อโหสิ ลูโข ทุพฺพโณฺณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคโตฺตฯ อทฺทส โข, ภิกฺขเว, เชโฏฺฐ อิสิ กนิฏฺฐํ อิสิํ กิสํ ลูขํ ทุพฺพณฺณํ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาตํ ธมนิสนฺถตคตฺตํฯ ทิสฺวาน กนิฏฺฐํ อิสิํ เอตทโวจ – ''กิสฺส ตฺวํ, โภ, กิโส ลูโข ทุพฺพโณฺณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคโตฺต''ติ? ''อิธ, โภ, มณิกโณฺฐ นาคราชา คงฺคํ นทิํ อุตฺตริตฺวา เยนาหํ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา มํ สตฺตกฺขตฺตุํ โภเคหิ ปริกฺขิปิตฺวา อุปริมุทฺธนิ มหนฺตํ ผณํ กริตฺวา อฎฺฐาสิฯ ตสฺสาหํ, โภ, นาคสฺส ภยา [ภยามฺหิ (สี.)] กิโส ลูโข ทุพฺพโณฺณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคโตฺต''ติฯ ''อิจฺฉสิ ปน ตฺวํ, โภ, ตสฺส นาคสฺส อนาคมน''นฺติ? ''อิจฺฉามหํ, โภ, ตสฺส นาคสฺส อนาคมน''นฺติฯ ''อปิ ปน ตฺวํ, โภ, ตสฺส นาคสฺส กิญฺจิ ปสฺสสี''ติ? ''ปสฺสามหํ, โภ, มณิมสฺส [มณิสฺส (สี. ก.)] กเณฺฐ ปิลนฺธน''นฺติฯ ''เตน หิ ตฺวํ, โภ, ตํ นาคํ มณิํ ยาจ – 'มณิํ เม, โภ, เทหิ; มณินา เม อโตฺถ'''ติฯ

อถ โข, ภิกฺขเว, มณิกโณฺฐ นาคราชา คงฺคํ นทิํ อุตฺตริตฺวา เยน กนิโฏฺฐ อิสิ เตนุปสงฺกมิ ; อุปสงฺกมิตฺวา เอกมนฺตํอฎฺฐาสิฯ เอกมนฺตํ ฐิตํ โข, ภิกฺขเว, มณิกณฺฐํ นาคราชานํ กนิโฏฺฐ อิสิ เอตทโวจ – ''มณิํ เม, โภ, เทหิ; มณินา เม อโตฺถ''ติฯ อถ โข, ภิกฺขเว, มณิกโณฺฐ นาคราชา –

‘ภิกฺขุ มณึ ยาจติ, ภิกฺขุสฺส มณินา อโตฺถ’ติ ขิปฺปเญฺญว อคมาสิฯ ทุติยมฺปิ โข, ภิกฺขเว, มณิกโณฺฐ นาคราชา คงฺคํ นทึ อุตฺตริตฺวา เยน กนิโฎฺฐ อิสิ เตนุปสงฺกมิฯ อทฺทสโข, ภิกฺขเว, กนิโฎฺฐ อิสิ มณิกณฺฐํ นาคราชานํ ทูรโตว อาคจฺฉนฺตํฯ ทิสฺวาน มณิกณฺฐํ นาคราชานํ เอตทโวจ – ‘‘มณึ เม, โภ, เทหิ; มณินา เม อโตฺถ’’ติฯ อถ โข, ภิกฺขเว, มณิกโณฺฐ นาคราชา – ‘‘ภิกฺขุ มณึ ยาจติ, ภิกฺขุสฺส มณินา อโตฺถ’’ติ ตโตว ปฎินิวตฺติฯ ตติยมฺปิ โข, ภิกฺขเว, มณิกโณฺฐ นาคราชา คงฺคํ นทึ อุตฺตรติฯ อทฺทส โข, ภิกฺขเว, กนิโฎฺฐ อิสิ มณิกณฺฐํ นาคราชานํ คงฺคํ นทึ อุตฺตรนฺตํฯ ทิสฺวาน มณิกณฺฐํ นาคราชานํ เอตทโวจ – ‘‘มณึ เม, โภ, เทหิ; มณินา เม อโตฺถ’’ติฯ อถ โข, ภิกฺขเว, มณิกโณฺฐ นาคราชา กนิฎฺฐํ อิสึ คาถาหิ อชฺฌภาสิ –

[ชา. ๑.๓.๗ มณิกณฺฐชาตเกปิ]‘‘มมนฺนปานํ วิปุลํ อุฬารํ,
อุปฺปชฺชตีมสฺส มณิสฺส เหตุ;
ตํ เต น ทสฺสํ อติยาจโกสิ;
น จาปิ เต อสฺสมมาคมิสฺสํฯ

[ชา. ๑.๓.๘ มณิกณฺฐชาตเกปิ]‘‘สุสู ยถา สกฺขรโธตปาณี;
ตาเสสิมํ เสลมายาจมาโน;
ตํ เต น ทสฺสํ อติยาจโกสิ;
น จาปิ เต อสฺสมมาคมิสฺส’’นฺติฯ

อถ โข, ภิกฺขเว, มณิกโณฺฐ นาคราชา – ‘‘ภิกฺขุ มณึ ยาจติ, ภิกฺขุสฺส มณินา อโตฺถ’’ติ ปกฺกามิฯ ตถา ปกฺกโนฺตว [ตทาปกฺกโนฺตว (ก.)] อโหสิ, น ปุน ปจฺจาคญฺฉิฯ อถ โข, ภิกฺขเว, กนิโฎฺฐ อิสิ ตสฺส นาคสฺส ทสฺสนียสฺส อทสฺสเนน ภิโยฺยโสมตฺตาย กิโส อโหสิ ลูโข ทุพฺพโณฺณ, อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคโตฺตฯ อทฺทส โข, ภิกฺขเว, เชโฎฺฐ อิสิ กนิฎฺฐํ อิสึ ภิโยฺยโสมตฺตาย กิสํ ลูขํ ทุพฺพณฺณํ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาตํ ธมนิสนฺถตคตฺตํฯ ทิสฺวาน กนิฎฺฐํ อิสึ เอตทโวจ – ‘‘กิสฺส ตฺวํ, โภ, ภิโยฺยโสมตฺตาย กิโส ลูโข ทุพฺพโณฺณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคโตฺต’’ติ? ‘‘ตสฺสาหํ, โภ, นาคสฺส ทสฺสนียสฺส อทสฺสเนน ภิโยฺยโสมตฺตาย กิโส ลูโข ทุพฺพโณฺณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคโตฺต’’ติฯ อถ โข, ภิกฺขเว, เชโฎฺฐ อิสิ กนิฎฺฐํ อิสึ คาถาย อชฺฌภาสิ –

[ชา. ๑.๓.๙ มณิกณฺฐชาตเกปิ]‘‘น ตํ ยาเจ ยสฺส ปิยํ ชิคีเส,
วิเทโสฺส [เทโสฺส (สี.), เทโสฺส จ (สฺยา.)]โหติ อติยาจนาย;
นาโคมณึ ยาจิโต พฺราหฺมเณน;
อทสฺสนเญฺญว ตทชฺฌคมา’’ติฯ

เตสญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ติรจฺฉานคตานํ ปาณานํ อมนาปา ภวิสฺสติ ยาจนา อมนาปา วิญฺญตฺติฯ กิมงฺคํ [กิมงฺค (สี.)] ปน มนุสฺสภูตานํ!

๓๔๕. ‘‘ภูตปุพฺพํ, ภิกฺขเว, อญฺญตโร ภิกฺขุ หิมวนฺตปเสฺส วิหรติ อญฺญตรสฺมึ วนสเณฺฑฯ ตสฺส โข, ภิกฺขเว, วนสณฺฑสฺส อวิทูเร มหนฺตํ นินฺนํ ปลฺลลํฯ อถ โข,

วาสาย อุปคจฺฉติฯ อถ โข, ภิกฺขเว, โส ภิกฺขุ ตสฺส สกุณสงฺฆสฺส สเทฺทน อุพฺพาโฬฺห เยนาหํ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิฯ เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โข อหํ, ภิกฺขเว, ตํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ – 'กจฺจิ, ภิกฺขุ, ขมนียํ กจฺจิ ยาปนียํ กจฺจิสิ อปฺปกิลมเถน อทฺธานํ อาคโต? กุโต จ ตฺวํ, ภิกฺขุ, อาคจฺฉสี'ติ? 'ขมนียํ, ภควา, ยาปนียํ, ภควาฯ อปฺปกิลมเถน จาหํ, ภนฺเต, อทฺธานํ อาคโตฯ อตฺถิ, ภนฺเต, หิมวนฺตปเสฺส มหาวนสโณฺฑฯ ตสฺส โข ปน, ภนฺเต, วนสณฺฑสฺส อวิทูเร มหนฺตํ นินฺนํ ปลฺลลํฯ อถ โข, ภนฺเต, มหาสกุณสโงฺฆ ตสฺมิํ ปลฺลเล ทิวสํ โคจรํ จริตฺวา สายํ ตํ วนสณฺฑํ วาสาย อุปคจฺฉติฯ ตโต อหํ, ภควา, อาคจฺฉามิ – ตสฺส สกุณสงฺฆสฺส สเทฺทน อุพฺพาโฬฺห'ติฯ 'อิจฺฉสิ ปน ตฺวํ, ภิกฺขุ, ตสฺส สกุณสงฺฆสฺส อนาคมน'นฺติ ? 'อิจฺฉามหํ, ภควา, ตสฺส สกุณสงฺฆสฺส อนาคมน'นฺติฯ 'เตน หิ ตฺวํ, ภิกฺขุ, ตตฺถ คนฺตฺวา ตํ วนสณฺฑํ อโชฺฌคาเหตฺวา รตฺติยา ปฐมํ ยามํ ติกฺขตฺตุํ สทฺทมนุสฺสาเวหิ – สุณนฺตุ เม, โภโนฺต สกุณา, ยาวติกา อิมสฺมิํ วนสเณฺฑ วาสํ อุปคตา, ปเตฺตน เม อโตฺถฯ เอเกกํ เม, โภโนฺต, ปตฺตํ ททนฺตู'ติฯ รตฺติยา มชฺฌิมํ ยามํ… รตฺติยา ปจฺฉิมํ ยามํ ติกฺขตฺตุํ สทฺทมนุสฺสาเวหิ – 'สุณนฺตุเม, โภโนฺต สกุณา, ยาวติกา อิมสฺมิํ วนสเณฺฑ วาสํ อุปคตา, ปเตฺตน เม อโตฺถฯ เอเกกํ เม, โภโนฺต, ปตฺตํ ททนฺตู'ติฯ

''อถ โข, ภิกฺขเว, โส ภิกฺขุ ตตฺถ คนฺตฺวา ตํ วนสณฺฑํ อโชฺฌคาเหตฺวา รตฺติยา ปฐมํ ยามํ ติกฺขตฺตุํ สทฺทมนุสฺสาเวสิ – 'สุณนฺตุ เม, โภโนฺต สกุณา, ยาวติกา อิมสฺมิํ วนสเณฺฑ วาสํ อุปคตา, ปเตฺตน เม อโตฺถฯ เอเกกํ เม, โภโนฺต, ปตฺตํ ททนฺตู'ติฯ รตฺติยา มชฺฌิม ยามํ… รตฺติยา ปจฺฉิมํ ยามํ ติกฺขตฺตุํ สทฺทมนุสฺสาเวสิ – 'สุณนฺตุ เม, โภโนฺต สกุณา, ยาวติกา อิมสฺมิํ วนสเณฺฑ วาสํ อุปคตา, ปเตฺตน เม อโตฺถฯ เอเกกํ เม, โภโนฺต, ปตฺตํ ททนฺตู'ติฯ อถ โข, ภิกฺขเว, โส สกุณสโงฺฆ – 'ภิกฺขุ ปตฺตํ ยาจติ ภิกฺขุสฺส ปเตฺตน อโตฺถ'ติ ตมฺหา วนสณฺฑา ปกฺกามิฯ ตถา ปกฺกโนฺตว อโหสิ น ปุน ปจฺจาคญฺฉิฯ เตสญฺหิ นาม, ภิกฺขเว, ติรจฺฉานคตานํ ปาณานํ อมนาปา ภวิสฺสติ ยาจนา อมนาปา วิญฺญตฺติฯ กิมงฺค ปน มนุสฺสภูตานํ''!

๓๔๖. ''ภูตปุพฺพํ, ภิกฺขเว, รฎฺฐปาลสฺส กุลปุตฺตสฺส ปิตา รฎฺฐปาลํ กุลปุตฺตํคาถาย อชฺฌภาสิ –

'อปาหํ เต น ชานามิ, รฎฺฐปาล พหู ชนา;
[ชา. ๑.๗.๕๔]เต มํ สงฺคมฺม ยาจนฺติ, กสฺมา มํ ตฺวํ น ยาจสี'ติฯ

[ชา. ๑.๗.๕๕]'ยาจโก อปฺปิโย โหติ, ยาจํ อททมปฺปิโย;
ตสฺมาหํ ตํ น ยาจามิ, มา เม วิเทสฺสนา อหู'ติฯ

''โส หิ นาม, ภิกฺขเว, รฎฺฐปาโล กุลปุโตฺต สกํ ปิตรํ เอวํ วกฺขติฯ กิมงฺค ปน ชโน ชนํ!

๓๔๗. ''คิหีนํ, ภิกฺขเว, ทุสฺสํหรานิ โภคานิ สมฺภตานิปิ ทุรกฺขิยานิ ฯ ตตฺถ นาม ตุเมฺห, โมฆปุริสา, เอวํ ทุสฺสํหเรสุ โภเคสุ สมฺภเตสุปิ ทุรกฺขิเยสุ ยาจนพหุลา วิญฺญตฺติพหุลา วิหริสฺสถ – 'ปุริสํ เทถ, ปุริสตฺถกรํ เทถ, โคณํ เทถ, สกฎํ เทถ, วาสิํ เทถ, ปรสุํ เทถ, กุฐาริํ เทถ, กุทาลํ เทถ, นิขาทนํ เทถ, วลฺลิํ เทถ, เวฬุํ เทถ, มุญฺชํ เทถ , ปพฺพชํ เทถ, ติณํ เทถ, มตฺติกํ เทถา''ติ!

เนตํ, โมฆปุริสา, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๓๔๘. “สญฺญาจิกาย ปน ภิกฺขุนา กุฏึ การยมาเนน อสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํ ปมาณิกา กาเรตพฺพาฯ ตตฺริทํ ปมาณํ – ทีฆโส ทฺวาทสวิทตฺถิโย, สุคตวิทตฺถิยา; ติริยํ สตฺตนฺตราฯ ภิกฺขู อภิเนตพฺพา วตฺถุเทสนายฯ เตหิ ภิกฺขูหิ วตฺถุ เทเสตพฺพํ– อนารมฺภํ [อนารพฺภํ (ก.)] **สปริกฺกมนํฯ สารมฺเภ** [สารเพฺภ (ก.)] **เจ ภิกฺขุ วตฺถุสฺมึ อปริกฺกมเน สญฺญาจิกาย กุฏึ กาเรยฺย, ภิกฺขู วา อนภิเนยฺย วตฺถุเทสนาย, ปมาณํ วา อติกฺกาเมยฺย, สงฺฆาทิเสโส”**ติฯ

๓๔๙. สญฺญาจิกานาม สยํ ยาจิตฺวา ปุริสมฺปิ ปุริสตฺถกรมฺปิ โคณมฺปิ สกฏมฺปิ วาสิมฺปิ ปรสุมฺปิ กุฐาริมฺปิ กุทาลมฺปิ นิขาทนมฺปิ วลฺลิมฺปิ เวฬุมฺปิ มุญฺชมฺปิ ปพฺพชมฺปิ ติณมฺปิ มตฺติกมฺปิฯ

กุฏิ นาม อุลฺลิตฺตา วา โหติ อวลิตฺตา วา อุลฺลิตฺตาวลิตฺตา วาฯ

การยมาเนนาติ กโรนฺโต วา การาเปนฺโต วาฯ

อสฺสามิกนฺติ น อโญฺญ โกจิ สามิโก โหติ, อิตฺถี วา ปุริโส วา คหโฏฺฐ วา ปพฺพชิโต วาฯ

อตฺตุเทฺทสนฺติ อตฺตโน อตฺถายฯ

ปมาณิกา กาเรตพฺพาฯ ตตฺริทํ ปมาณํ – ทีฆโส ทฺวาทส วิทตฺถิโย, สุคตวิทตฺถิยาติ พาหิริเมน มาเนนฯ

ติริยํ สตฺตนฺตราติ อพฺภนฺตริเมน มาเนนฯ

ภิกฺขู อภิเนตพฺพา วตฺถุเทสนายาติ เตน กุฏิการเกน ภิกฺขุนา กุฏิวตฺถุํ โสเธตฺวา สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา วุฑฺฒานํ ภิกฺขูนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลึ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – ‘‘อหํ, ภเนฺต, สญฺญาจิกาย กุฏึ กตฺตุกาโม อสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํฯ โสหํ, ภเนฺต, สงฺฆํ กุฏิวตฺถุโอโลกนํ ยาจามี’’ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ สเจ สโพฺพ สโงฺฆ อุสฺสหติ กุฏิวตฺถุํ โอโลเกตุํ, สเพฺพน สเงฺฆน โอโลเกตพฺพํฯ โน เจ สโพฺพ สโงฺฆ อุสฺสหติ กุฏิวตฺถุํ โอโลเกตุํ, เย ตตฺถ โหนฺติ ภิกฺขู พฺยตฺตา ปฏิพลา สารมฺภํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ อปริกฺกมนํ ชานิตุํ เต ยาจิตฺวา สมฺมนฺนิตพฺพาฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, สมฺมนฺนิตพฺพาฯ พฺยเตฺตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๓๕๐. ‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สญฺญาจิกาย กุฏึ กตฺตุกาโม อสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํฯ โส สงฺฆํ กุฏิวตฺถุโอโลกนํ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามญฺจ อิตฺถนฺนามญฺจ ภิกฺขู สมฺมเนฺนยฺย อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน กุฏิวตฺถุํ โอโลเกตุํฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สญฺญาจิกาย กุฏึ กตฺตุกาโม อสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํฯ โส สงฺฆํ กุฏิวตฺถุโอโลกนํ ยาจติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามญฺจ อิตฺถนฺนามญฺจ ภิกฺขู สมฺ

มนฺนติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน กุฏิวตฺถุํ โอโลเกตุํฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส จ อิตฺถนฺนามสฺส จ ภิกฺขูนํ สมฺมุติ [สมฺมติ (สฺยา.)]อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน กุฏิวตฺถุํ โอโลเกตุํ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘สมฺมตา สงฺเฆน อิตฺถนฺนาโม จ อิตฺถนฺนาโม จ ภิกฺขู อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน กุฏิวตฺถุํ โอโลเกตุํฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๓๕๑. เตหิ สมฺมเตหิ ภิกฺขูหิ ตตฺถ คนฺตฺวา กุฏิวตฺถุ โอโลเกตพฺพํ, สารมฺภํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ อปริกฺกมนํ ชานิตพฺพํฯ สเจ สารมฺภํ โหติ อปริกฺกมนํ, ‘มา อิธ กรี’ติ วตฺตโพฺพฯ สเจ อนารมฺภํ โหติ สปริกฺกมนํ, สงฺฆสฺส อาโรเจตพฺพํ – ‘อนารมฺภํ สปริกฺกมน’นฺติฯ เตน กุฏิการเกน ภิกฺขุนา สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา วุฑฺฒานํ ภิกฺขูนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลิํ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – ‘‘อหํ, ภนฺเต, สญฺญาจิกาย กุฏิํ กตฺตุกาโม อสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํ ฯ โสหํ, ภนฺเต, สงฺฆํ กุฏิวตฺถุเทสนํ ยาจามี’’ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ พฺยเตฺตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๓๕๒. ‘‘สุณาตุ เม, ภนฺเต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สญฺญาจิกาย กุฏิํ กตฺตุกาโม อสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํฯ โส สงฺฆํ กุฏิวตฺถุเทสนํ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน กุฏิวตฺถุํ เทเสยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภนฺเต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สญฺญาจิกาย กุฏิํ กตฺตุกาโม อสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํฯ โส สงฺฆํ กุฏิวตฺถุเทสนํ ยาจติฯ สโงฺฆอิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน กุฏิวตฺถุํ เทเสติฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน กุฏิวตฺถุสฺส เทสนา, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘เทสิตํ สงฺเฆน อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน กุฏิวตฺถุฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๓๕๓. **สารมฺภํ** นาม กิปิลฺลิกานํ วา อาสโย โหติ, อุปจิกานํ วา อาสโย โหติ, อุนฺทูรานํ วา อาสโย โหติ, อหีนํ วา อาสโย โหติ, วิจฺฉิกานํ วา อาสโย โหติ, สตปทีนํ วา อาสโย โหติ, หตฺถีนํ วา อาสโย โหติ, อสฺสานํ วา อาสโย โหติ, สีหานํ วา อาสโย โหติ, พฺยคฺฆานํ วา อาสโย โหติ, ทีปีนํ วา อาสโย โหติ, อจฺฉานํ วา อาสโย โหติ, ตรจฺฉานํ วา อาสโย โหติ, เยสํ เกสญฺจิ ติรจฺฉานคตานํ ปาณานํ อาสโย โหติ, ปุพฺพณฺณนิสฺสิตํ วา โหติ, อปรณฺณนิสฺสิตํ วา โหติ, อพฺภาฆาตนิสฺสิตํ วา โหติ, อาฆาตนนิสฺสิตํ วา โหติ, สุสานนิสฺสิตํ วา โหติ, อุยฺยานนิสฺสิตํ วา โหติ, ราชวตฺถุนิสฺสิตํ วา โหติ, หตฺถิสาลานิสฺสิตํ วา โหติ, อสฺสสาลานิสฺสิตํ วา โหติ, พนฺธนาคารนิสฺสิตํ วา โหติ, ปานาคารนิสฺสิตํ วา โหติ, สูนนิสฺสิตํ วา โหติ, รจฺฉานิสฺสิตํ วา โหติ, จจฺจรนิสฺสิตํ วา โหติ, สภานิสฺสิตํ วา โหติ, สํสรณนิสฺสิตํ วา [สญฺจรณนิสฺสิตํ วา (ก.)] โหติฯ เอตํ สารมฺภํ นามฯ

อปริกฺกมนํนาม น สกฺกา โหติ ยถายุเตฺตน สกเฏน อนุปริคนฺตุํ สมนฺตา นิเสฺสณิยา อนุปริคนฺตุํฯ เอตํ อปริกฺกมนํ นามฯ

อนารมฺภํนาม น กิปิลฺลิกานํ วา อาสโย โหติ, น อุปจิกานํ วา อาสโย โหติ, น อุนฺทุรานํ วา อาสโย โหติ, น อหีนํ วา อาสโย โหติ, น วิจฺฉิกานํ วา อาสโย โหติ, น สตปทีนํ วา อาสโย โหติ…เป…. น สํสรณนิสฺสิตํ วา โหติฯ เอตํ อนารมฺภํ นามฯ

สปริกฺกมนํนาม สกฺกา โหติ ยถายุตฺเตน สกเฏน อนุปริคนฺตุํ, สมนฺตา นิเสฺสณิยา อนุปริคนฺตุํฯ เอตํ สปริกฺกมนํ นามฯ

สญฺญาจิกา นาม สยํ ยาจิตฺวา ปุริสมฺปิ ปุริสตฺถกรมฺปิ…เป…. มตฺติกมฺปิ ฯ

กุฏิ นาม อุลฺลิตฺตา วา โหติ วา อวลิตฺตา วา อุลฺลิตฺตาวลิตฺตา วาฯ

กาเรยฺยาติ กโรติ วา การาเปติ วาฯ

ภิกฺขู วา อนภิเนยฺย, วตฺถุเทสนาย ปมาณํ วา อติกฺกาเมยฺยาติ ญตฺติทุติเยน กมฺเมน กุฏิวตฺถุํ น เทสาเปตฺวา, อายามโต วา วิตฺถารโต วา อนฺตมโส เกสคฺคมตฺตมฺปิ อติกฺกาเมตฺวา กโรติ วา การาเปติ วา, ปโยเค ปโยเค ทุกฺกฏํฯ เอกํ ปิณฺฑํ อนาคเต อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺสฯ ตสฺมิํ ปิเณฺฑ อาคเต อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สงฺฆาทิเสโสติ…เป…. เตนปิ วุจฺจติ สงฺฆาทิเสโสติฯ

๓๕๔. ภิกฺขุกุฏิํ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๓๕๕. ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ ปมาณาติกฺกนฺตํ อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ ปมาณาติกฺกนฺตํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ ปมาณิกํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ ปมาณิกํ อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ ปมาณิกํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ ภิกฺขุ กุฏิํ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อา

ปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏึ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ ปมาณาติกฺกนฺตํ อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏึ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ ปมาณาติกฺกนฺตํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสสานํฯ

ภิกฺขุ กุฏึ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ ภิกฺขุ กุฏึ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ ปมาณิกํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏึ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ ปมาณิกํ อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ ภิกฺขุ กุฏึ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ ปมาณิกํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๕๖. ภิกฺขุ สมาทิสติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ , อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

ภิกฺขุ สมาทิสติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

ภิกฺขุ สมาทิสติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสสานํฯ

ภิกฺขุ สมาทิสติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๕๗. ภิกฺขุสมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ น จ สมาทิสติ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ น จ สมาทิสติ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ น จ สมาทิสติ – ‘‘ปมาณิกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ น จ สมาทิสติ – ‘‘ปมาณิกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ น จ สมาทิสติ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ ปมาณิกา จ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ , อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส …เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสสานํฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ น จ สมาทิสติ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ ปมาณิกา จ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๕๘. ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ อเทสิตวตฺถุกา สารมฺภา อปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ โน เจ สามํ วา คเจฺฉยฺย ทูตํ วา ปหิเณยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ อเทสิตวตฺถุกา สารมฺภา สปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จา’’ติฯ โน เจ สามํ วา คเจฺฉยฺย ทูตํ วา ปหิเณยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ อเทสิตวตฺถุกา อนารมฺภา อปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ โน เจ สามํ วา คเจฺฉยฺย ทูตํ วา ปหิเณยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ อเทสิตวตฺถุกา อนารมฺภา สปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา โหตู’’ติฯ โน เจ สามํ วา คเจฺฉยฺย ทูตํ วา ปหิเณยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ เทสิตวตฺถุกา สารมฺภา อปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘อนารมฺภา จ โหตุ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ โน เจ สามํ วา คเจฺฉยฺย ทูตํ วา ปหิเณยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ เทสิตวตฺถุกา สารมฺภา สปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘อนารมฺภา โหตู’’ติฯ โน เจ สามํ วา คเจฺฉยฺย ทูตํ วา ปหิเณยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ เทสิตวตฺถุกา อนารมฺภา อปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘สปริกฺกมนา โหตู’’ติฯ โน เจ สามํ วา คเจฺฉยฺย ทูตํ วา ปหิเณยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๕๙. ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘ปมาณิกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ ปมาณาติกฺกนฺตา สารมฺภา อปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘ปมาณิกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติ…เป.… ‘‘ปมาณิกา จ โหตุ อนารมฺภา จา’’ติ…เป.… ‘‘ปมาณิกา จ โหตุ สปริกฺกมนา จา’’ติ…เป.… ‘‘ปมาณิกา โหตู’’ติฯ โน เจ สามํ วา คเจฺฉยฺย ทูตํ วา ปหิเณยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘ปมาณิกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ ปมาณิกา สารมฺภา อปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘อนารมฺภา จ โหตุ สปริกฺกมนา จา’’ติ…เป…. ‘‘อนารมฺภา โหตู’’ติ…เป…. ‘‘สปริกฺกมนา โหตู’’ติ…เป…. อนาปตฺติฯ

๓๖๐. ภิกฺขุสมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ ปมาณิกา จ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ อเทสิตวตฺถุกา ปมาณาติกฺกนฺตา สารมฺภา อปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ ปมาณิกา จ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติ…เป…. ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ ปมาณิกา จ อนารมฺภา จา’’ติ…เป…. ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ ปมาณิกา จ สปริกฺกมนา จา’’ติ…เป…. ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ ปมาณิกา จา’’ติฯ โน เจ สามํ วา คเจฺฉยฺย ทูตํ วา ปหิเณยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ ปมาณิกา จ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘กุฏิ กิร เม กยิรติ เทสิตวตฺถุกา ปมาณิกา สารมฺภา อปริกฺกมนา’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตโพฺพ – ‘‘อนารมฺภา จ โหตุ สปริกฺกมนา จา’’ติ…เป…. ‘‘อนารมฺภา โหตู’’ติ…เป…. ‘‘สปริกฺกมนา โหตู’’ติ…เป…. อนาปตฺติฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ติณฺณํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทฺวินฺนํ ทุกฺกาฏนํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘ปมาณิกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ติณฺณํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘ปมาณิกา จ โหตุ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทฺ

วินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ ปมาณิกา จ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ จตุนฺนํทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ติณฺณํ ทุกฺกฏานํ…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ติณฺณํ ทุกฺกฏานํ…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุกา จ โหตุ ปมาณิกา จ อนารมฺภา จ สปริกฺกมนา จา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๖๑. ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส เจ วิปฺปกเต อาคจฺฉติ, เตน ภิกฺขุนา สา กุฏิ อญฺญสฺส วา ทาตพฺพา ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาตพฺพาฯ โน เจ อญฺญสฺส วา ทเทยฺย ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาเรยฺย, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํฯ โส เจ วิปฺปกเต อาคจฺฉติ, เตน ภิกฺขุนา สา กุฏิ อญฺญสฺส วา ทาตพฺพา ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาตพฺพาฯ โน เจ อญฺญสฺส วา ทเทยฺย ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาเรยฺย, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ…เป…. อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ…เป…. อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส เจ วิปฺปกเต อาคจฺฉติ, เตน ภิกฺขุนา สา กุฏิ อญฺญสฺส วา ทาตพฺพา ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาตพฺพาฯ โน เจ อญฺญสฺส วา ทเทยฺย ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาเรยฺย, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๖๒. ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส เจ วิปฺปกเต อาคจฺฉติ, เตน ภิกฺขุนา สา กุฏิ อญฺญสฺส วา ทาตพฺพา ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาตพฺพาฯ โน เจ อญฺญสฺส วา ทเทยฺย ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาเรยฺย, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส เจ วิปฺปกเต อาคจฺฉติ, เตน ภิกฺขุนา สา กุฏิ อญฺญสฺส วา ทาตพฺพา ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาตพฺพา ฯ โน เจ อญฺญสฺส วา ทเทยฺย ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาเรยฺย, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ ปมาณาติกฺกนฺตํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส เจ วิปฺปกเต อาคจฺฉติ, เตน ภิกฺขุนา สา กุฏิ อญฺญสฺส วา ทาตพฺพา ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาตพฺพาฯ โน เจ อญฺญสฺส วา ทเทยฺย ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาเรยฺย, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ สงฺฆาทิเสสานํฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ ปมาณิกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส เจ วิปฺปกเต อาคจฺฉติ, เตน ภิกฺขุนา สา กุฏิ อญฺญสฺส วา ทาตพฺพา ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาตพฺพาฯ โน เจ อญฺญสฺส วา ทเทยฺย ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาเรยฺย, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกาฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘กุฏึ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส กุฏึ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ ปมาณิกํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๖๓. อตฺตนา วิปฺปกตํ อตฺตนา ปริโยสาเปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อตฺตนา วิปฺปกตํ ปเรหิ ปริโยสาเปติ [ปริโยสาวาเปติ (ก.)], อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปเรหิ วิปฺปกตํ อตฺตนา ปริโยสาเปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปเรหิ วิปฺปกตํ ปเรหิ ปริโยสาเปติ [ปริโยสาวาเปติ (ก.)], อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๓๖๔. อนาปตฺติ เลเณ คุหาย ติณกุฏิกาย อญฺญสฺสตฺถาย วาสาคารํ ฐเปตฺวา สพฺพตฺถ, อนาปตฺติ อุมฺมตฺตกสฺส อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

กุฏิการสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ ฉฏฺฐํฯ

๗. วิหารการสิกฺขาปทํ

๓๖๕. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา โกสมฺพิยํ วิหรติ โฆสิตาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต ฉนฺนสฺส อุปฏฺฐาโก คหปติ อายสฺมนฺตํ ฉนฺนํ เอตทโวจ – ‘‘วิหารวตฺถุํ, ภนฺเต, ชานาหิ อยฺยสฺส วิหารํ การาเปสฺสามี’’ติฯ อถ โข อายสฺมา ฉนฺโน วิหารวตฺถุํ โสเธนฺโต อญฺญตรํ เจติยรุกฺขํ เฉทาเปสิ คามปูชิตํ นิคมปูชิตํ นครปูชิตํ ชนปทปูชิตํ รฏฺฐปูชิตํฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ

ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา เจติยรุกฺขํ เฉทาเปสฺสนฺติ คามปูชิตํ นิคมปูชิตํ นครปูชิตํ ชนปทปูชิตํ รฏฺฐปูชิตํ! เอกินฺทฺริยํ สมณา สกฺยปุตฺติยา ชีวํ วิเหเฐนฺตี’’ [วิเหเฐสฺสนฺติ (กตฺถจิ)] ติฯ อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อายสฺมา ฉนฺโน เจติยรุกฺขํ เฉทาเปสฺสติ คามปูชิตํ…เป.… รฏฺฐปูชิต’’นฺติ! อถ โข เต ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ ฉนฺนํ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.… ‘‘สจฺจํ กิร ตฺวํ, ฉนฺน, เจติยรุกฺขํ เฉทาเปสิ คามปูชิตํ…เป.… รฏฺฐปูชิต’’นฺติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… ‘‘กถญฺหิ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, เจติยรุกฺขํ เฉทาเปสฺสสิ คามปูชิตํ นิคมปูชิตํ นครปูชิตํ ชนปทปูชิตํ รฏฺฐปูชิตํ! ชีวสญฺญิโน หิ, โมฆปุริส, มนุสฺสา รุกฺขสฺมิํฯ เนตํ, โมฆปุริส , อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๓๖๖. **‘‘มหลฺลกํ ปน ภิกฺขุนา วิหารํ การยมาเนน สสฺสามิกํ อตฺตุทฺเทสํ ภิกฺขู อภิเนตพฺพา วตฺถุเทสนายฯ เตหิ ภิกฺขูหิ วตฺถุ เทเสตพฺพํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํฯ สารมฺภ เจ ภิกฺขุ วตฺถุสฺมิํ อปริกฺกมเน มหลฺลกํ วิหารํ กาเรยฺย ภิกฺขู วา อนภิเนยฺย วตฺถุเทสนาย, สงฺฆาทิเสโส**’’ติฯ

๓๖๗. **มหลฺลโก** นาม วิหาโร สสฺสามิโก วุจฺจติฯ

วิหาโร นาม อุลฺลิตฺโต วา โหติ อวลิตฺโต วา อุลฺลิตฺตาวลิตฺโต วาฯ

การยมาเนนาติ กโรนฺโต วา การาเปนฺโต วาฯ

สสฺสามิกนฺติ อญฺโญ โกจิ สามิโก โหติ อิตฺถี วา ปุริโส วา คหฏฺโฐ วา ปพฺพชิโต วาฯ

อตฺตุทฺเทสนฺติ อตฺตโน อตฺถายฯ

ภิกฺขู อภิเนตพฺพา วตฺถุเทสนายาติ เตน วิหารการเกน ภิกฺขุนา วิหารวตฺถุํ โสเธตฺวา สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา วุฑฺฒานํ ภิกฺขูนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลิํ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – ‘‘อหํ, ภนฺเต, มหลฺลกํ วิหารํ กตฺตุกาโม สสฺสามิกํ อตฺตุทฺเทสํฯ โสหํ, ภนฺเต, สงฺฆํ วิหารวตฺถุโอโลกนํ ยาจามี’’ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ สเจ สโพฺพ สโงฺฆ อุสฺสหติ วิหารวตฺถุํ โอโลเกตุํ สเพฺพน สเงฺฆน โอโลเกตพฺพํฯ โน เจ สโพฺพ สโงฺฆ อุสฺสหติ วิหารวตฺถุํ โอโลเกตุํ, เย ตตฺถ โหนฺติ ภิกฺขู พฺยตฺตา ปฏิพลา สารมฺภํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ อปริกฺกมนํ ชานิตุํ เต ยาจิตฺวา สมฺมนฺนิตพฺพาฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, สมฺมนฺนิตพฺพาฯ พฺยเตฺตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๓๖๘. ‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ มหลฺลกํ วิหารํ กตฺตุกาโม สสฺสามิกํ อตฺตุทฺเทสํฯ โส สงฺฆํ วิหารวตฺถุโอโลกนํ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามญฺจ อิตฺถนฺนามญฺจ ภิกฺขุ สมฺมเนฺนยฺย อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน วิหารวตฺถุํ โอโลเกตุํฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภนฺเต, สงฺโฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ มหลฺลกํ วิหารํ กตฺตุกาโม สสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํฯ โส สงฺฆํ วิหารวตฺถุโอโลกนํ ยาจติฯ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามญฺจ อิตฺถนฺนามญฺจ ภิกฺขู สมฺมนฺนติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน วิหารวตฺถุํ โอโลเกตุํฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส จ อิตฺถนฺนามสฺส จ ภิกฺขูนํ สมฺมุติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน วิหารวตฺถุํ โอโลเกตุํ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘สมฺมตา สงฺเฆน อิตฺถนฺนาโม จ อิตฺถนฺนาโม จ ภิกฺขู อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน วิหารวตฺถุํ โอโลเกตุํฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๓๖๙. เตหิสมฺมเตหิ ภิกฺขูหิ ตตฺถ คนฺตฺวา วิหารวตฺถุ โอโลเกตพฺพํ; สารมฺภํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ อปริกฺกมนํ ชานิตพฺพํฯ สเจ สารมฺภํ โหติ อปริกฺกมนํ, ‘มายิธ กรี’ติ วตฺตโพฺพฯ สเจ อนารมฺภํ โหติ สปริกฺกมนํ, สงฺฆสฺส อาโรเจตพฺพํ – ‘อนารมฺภํ สปริกฺกมน’นฺติ ฯ เตน วิหารการเกน ภิกฺขุนา สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา วุฑฺฒานํ ภิกฺขูนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อญฺชลึ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย – ‘‘อหํ, ภนฺเต, มหลฺลกํ วิหารํ กตฺตุกาโม สสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํ ฯ โสหํ, ภนฺเต, สงฺฆํ วิหารวตฺถุเทสนํ ยาจามี’’ติฯ ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ ตติยมฺปิ ยาจิตพฺพาฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สงฺโฆ ญาเปตโพฺพ –

๓๗๐. ‘‘สุณาตุ เม, ภนฺเต, สงฺโฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ มหลฺลกํ วิหารํ กตฺตุกาโม สสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํฯ โส สงฺฆํ วิหารวตฺถุเทสนํ ยาจติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน วิหารวตฺถุํ เทเสยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภนฺเต, สงฺโฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ มหลฺลกํ วิหารํ กตฺตุกาโม สสฺสามิกํ อตฺตุเทฺทสํฯ โส สงฺฆํ วิหารวตฺถุเทสนํ ยาจติฯ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน วิหารวตฺถุํ เทเสติฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน วิหารวตฺถุสฺส เทสนา, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘เทสิตํ สงฺเฆน อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน วิหารวตฺถุํฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๓๗๑. **สารมฺภํ** นาม กิปิลฺลิกานํ วา อาสโย โหติ, อุปจิกานํ วา อาสโย โหติ, อุนฺทูรานํ วา…เป.… อหีนํ วา วิจฺฉิกานํ วา สตปทีนํ วา หตฺถีนํ วา อสฺสานํ วา สีหานํ วา พฺยคฺฆานํ วา ทีปีนํ วา อจฺฉานํ วา ตรจฺฉานํ วา อาสโย โหติ, เยสํ เกสญฺจิ ติรจฺฉานคตานํ ปาณานํ อาสโย โหติ, ปุพฺพณฺณนิสฺสิตํ วา โหติ, อปรณฺณนิสฺสิตํ วา โหติ, อพฺภาฆาตนิสฺสิตํ วา โหติ, อาฆาตนนิสฺสิตํ วา โหติ, สุสานนิสฺสิตํ วา โหติ, อุยฺยานนิสฺสิตํ วา โหติ, ราชวตฺถุนิสฺสิตํ วา โหติ, หตฺถิสาลานิสฺสิตํ วา โหติ, อสฺสสาลานิสฺสิตํ วา โหติ, พนฺธนาคารนิสฺสิตํ วา โหติ, ปานาคารนิสฺสิตํ วา โหติ, สูนนิสฺสิตํ วา โหติ, รจฺฉานิสฺสิตํ วา โหติ, จจฺจรนิสฺสิตํ วา โหติ, สภานิสฺสิตํ วา โหติ, สํสรณนิสฺสิตํ วา โหติฯ เอตํ สารมฺภํ นามฯ

อปริกฺกมนํนาม น สกฺกา โหติ ยถายุตฺเตน สกเฏน อนุปริคนฺตุํ, สมนฺตา นิเสฺสณิยา อนุปริคนฺตุํฯ เอตํ อปริกฺกมนํ นามฯ

อนารมฺภนาม น กิปิลฺลิกานํ วา อาสโย โหติ…เป.… น สํสรณนิสฺสิตํ วา โหติฯ เอตํ อนารมฺภํ นามฯ

สปริกฺกมนํนาม สกฺกา โหติ ยถายุเตฺตน สกเฏน อนุปริคนฺตุํ, สมนฺตา นิเสฺสณิยา อนุปริคนฺตุํฯ เอตํ สปริกฺกมนํ นามฯ

มหลฺลโกนาม วิหาโร สสฺสามิโก วุจฺจติฯ

วิหาโร นาม อุลฺลิโตฺต วา โหติ อวลิโตฺต วา อุลฺลิตฺตาวลิโตฺต วาฯ

กาเรยฺยาติ กโรติ วา การาเปติ วาฯ

ภิกฺขู วา อนภิเนยฺย วตฺถุเทสนายาติ ญตฺติทุติเยน กเมฺมน วิหารวตฺถุํ น เทสาเปตฺวา กโรติ วา การาเปติ วา, ปโยเค ทุกฺกฏํฯ เอกํ ปิณฺฑํ อนาคเต, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺส ฯ ตสฺมิํ ปิเณฺฑ อาคเต, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สงฺฆาทิเสโสติ…เป.… เตนปิ วุจฺจติ – ‘สงฺฆาทิเสโส’ติฯ

๓๗๒. *ภิกฺขุ* วิหารํ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ *ภิกฺขุ* วิหารํ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ *ภิกฺขุ* วิหารํ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ *ภิกฺขุ* วิหารํ กโรติ อเทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ วิหารํ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํฯ *ภิกฺขุ* วิหารํ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ *ภิกฺขุ* วิหารํ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ *ภิกฺขุ* วิหารํ กโรติ เทสิตวตฺถุกํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๗๓. *ภิกฺขุ*สมาทิสติ – ‘‘วิหารํ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส วิหารํ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสติ – ‘‘วิหารํ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส วิหารํ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๗๔. *ภิกฺขุ* สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘วิหารํ เม กโรถา’’ติฯ น จ สมาทิสติ – ‘‘เทสิตวตฺถุโก จ โหตุ อนารโมฺภ จ สปริกฺกมโน จา’’ติฯ ตสฺส วิหารํ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเส

เสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘วิหารํ เม กโรถา’’ติฯ น จ สมาทิสติ – ‘‘เทสิตวตฺถุโก จ โหตุ อนารมฺโภ จ สปริกฺกมโน จา’’ติฯ ตสฺส วิหารํ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๗๕. ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘วิหารํ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุโก จ โหตุ อนารมฺโภ จ สปริกฺกมโน จา’’ติฯ ตสฺส วิหารํ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘วิหาโร กิร เม กยิรติ อเทสิตวตฺถุโก สารมฺโภ อปริกฺกมโน’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตพฺโพ – ‘‘เทสิตวตฺถุโก จ โหตุ อนารมฺโภ จ สปริกฺกมโน จา’’ติ …เป…. ‘‘เทสิตวตฺถุโก จ โหตุ อนารมฺโภ จา’’ติ…เป…. ‘‘เทสิตวตฺถุโก จ โหตุ สปริกฺกมโน จา’’ติ …เป…. ‘‘เทสิตวตฺถุโก โหตู’’ติฯ โน เจ สามํ วา คเจฺฉยฺย ทูตํ วา ปหิเณยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘วิหารํ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุโก จ โหตุ อนารมฺโภ จ สปริกฺกมโน จา’’ติฯ ตสฺส วิหารํ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส สุณาติ – ‘‘วิหาโร กิร เม กยิรติ เทสิตวตฺถุโก สารมฺโภ อปริกฺกมโน’’ติฯ เตน ภิกฺขุนา สามํ วา คนฺตพฺพํ ทูโต วา ปาเหตพฺโพ – ‘‘อนารมฺโภ จ โหตุ สปริกฺกมโน จา’’ติ…เป…. ‘‘อนารมฺโภ โหตู’’ติ ‘‘สปริกฺกมโน โหตู’’ติ, อนาปตฺติฯ

๓๗๖. ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘วิหารํ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุโก จ โหตุ อนารมฺโภ จ สปริกฺกมโน จา’’ติฯ ตสฺส วิหารํ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ติณฺณํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘วิหารํ เม กโรถา’’ติฯ สมาทิสติ จ – ‘‘เทสิตวตฺถุโก จ โหตุ อนารมฺโภ จ สปริกฺกมโน จา’’ติฯ ตสฺส วิหารํ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํ , อาปตฺติ การุกานํ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ การุกานํ ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๗๗. ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘วิหารํ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส วิหารํ กโรนฺติ อเทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส เจ วิปฺปกเต อาคจฺฉติ, เตน ภิกฺขุนา โส วิหาโร อญฺญสฺส วา ทาตพฺโพ ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาตพฺโพฯ โน เจ อญฺญสฺส วา ทเทยฺย ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาเรยฺย, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป…. สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺส…เป…. อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สมาทิสิตฺวา ปกฺกมติ – ‘‘วิหารํ เม กโรถา’’ติฯ ตสฺส วิหารํ กโรนฺติ เทสิตวตฺถุกํ สารมฺภํ อปริกฺกมนํฯ โส เจ วิปฺปกเต อาคจฺฉติ, เตน ภิกฺขุนา โส วิหาโร อญฺญสฺส วา ทาตพฺโพ ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาตพฺโพฯ โน เจ อญฺญสฺส วา ทเทยฺย ภินฺทิตฺวา วา ปุน กาเรยฺย, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ…เป.… สารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ อปริกฺกมนํ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส…เป.… อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ, อนาปตฺติฯ

๓๗๘. อตฺตนา วิปฺปกตํ อตฺตนา ปริโยสาเปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

อตฺตนา วิปฺปกตํ ปเรหิ ปริโยสาเปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปเรหิ วิปฺปกตํ อตฺตนา ปริโยสาเปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปเรหิ วิปฺปกตํ ปเรหิ ปริโยสาเปติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๓๗๙. อนาปตฺติ เลเณ คุหาย ติณกุฏิกาย อญฺญสฺสตฺถาย วาสาคารํ ฐเปตฺวา สพฺพตฺถฯ อนาปตฺติ อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

วิหารการสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ สตฺตมํฯ

๘. ทุฏฺฐโทสสิกฺขาปทํ

๓๘๐. [อิทํ วตฺถุ จูฬว. ๑๘๙]เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลนฺทกนิวาเปฯ เตน โข ปน สมเยน อายสฺมตา ทพฺเพน มลฺลปุตฺเตน ชาติยา สตฺตวสฺเสน อรหตฺตํ สจฺฉิกตํ โหติฯ ยํ กิญฺจิ [ยญฺจ กิญฺจิ (สี. ก.)]สาวเกน ปตฺตพฺพํ สพฺพํ เตน อนุปฺปตฺตํ โหติฯ นตฺถิ จสฺส กิญฺจิ อุตฺตริ กรณียํ, กตสฺส วา ปติจโยฯ อถ โข อายสฺมโต ทพฺพสฺส มลฺลปุตฺตสฺส รโหคตสฺส ปฏิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตโส ปริวิตกฺโก อุทปาทิ – ‘‘มยา โข ชาติยา สตฺตวสฺเสน อรหตฺตํ สจฺฉิกตํฯ ยํ กิญฺจิ สาวเกน ปตฺตพฺพํ สพฺพํ มยา อนุปฺปตฺตํฯ นตฺถิ จ เม กิญฺจิ อุตฺตริ กรณียํ, กตสฺส วา ปติจโยฯ กินฺนุ โข อหํ สงฺฆสฺส เวยฺยาวจฺจํ กเรยฺย’’นฺติ?

อถ โข อายสฺมโต ทพฺพสฺส มลฺลปุตฺตสฺส เอตทโหสิ – ‘‘ยํนูนาหํ สงฺฆสฺส เสนาสนญฺจ ปญฺญเปยฺยํ ภตฺตานิ จ อุทฺทิเสยฺย’’นฺติฯ อถ โข อายสฺมา ทพฺโพ มลฺลปุตฺโต สายนฺหสมยํ ปฏิสลฺลานา วุฏฺฐิโต เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา ทพฺโพ มลฺลปุตฺโต ภควนฺตํ เอตทโวจ – ‘‘อิธ มยฺหํ, ภนฺเต, รโหคตสฺส ปฏิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตโส ปริวิตกฺโก อุทปาทิ มยา โข ชาติยา สตฺตวสฺเสน อรหตฺตํ สจฺฉิกตํ, ยํ กิญฺจิ สาวเกน ปตฺตพฺพํ, สพฺพํ มยา อนุปตฺตํ, นตฺถิ จ เม กิญฺจิ อุตฺตริ กรณียํ, กตสฺส วา ปติจโย, กึ นุ โข อหํ สงฺฆสฺส เวยฺยาวจฺจํ กเรยฺย’’นฺติฯ ตสฺส มยฺหํ ภนฺเต, เอตทโหสิ ยํนูนาหํ ‘‘สงฺฆสฺส เสนาสนญฺจ ปญฺญเปยฺยํ ภตฺตานิ จ อุทฺทิเสยฺยนฺติฯ อิจฺฉามหํ, ภนฺเต, สงฺฆสฺส เสนาสนญฺจ ปญฺญเปตุํ ภตฺตานิ จ อุทฺทิสิตุ’’นฺติฯ ‘‘สาธุ สาธุ, ทพฺพฯ เตน หิ ตฺวํ, ทพฺพ, สงฺฆสฺส เสนาสนญฺจ ปญฺญเปหิ ภตฺตานิ จ อุทฺทิสา’’ติฯ ‘‘เอวํ, ภนฺเต’’ติ โข อายสฺมา ทพฺโพ มลฺลปุตฺโต ภควโต ปจฺจสฺโสสิฯ อถ โข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ – ‘‘เตน หิ, ภิกฺขเว, สงฺโฆ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ เสนาสนปญฺญาปกญฺจ ภตฺตุเทฺทสกญฺจ สมฺ

มนฺนตุฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, สมฺมนฺนิตโพฺพฯ ปฐมํ ทโพฺพ มลฺลปุโตฺต ยาจิตโพฺพฯ ยาจิตฺวา พฺยเตฺตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๓๘๑. ‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ สโงฺฆ อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ เสนาสนปญฺญาปกญฺจ ภตฺตุเทฺทสกญฺจสมฺมเนฺนยฺยฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ สโงฺฆ อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ เสนาสนปญฺญาปกญฺจ ภตฺตุเทฺทสกญฺจ สมฺมนฺนติฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อายสฺมโต ทพฺพสฺส มลฺลปุตฺตสฺส เสนาสนปญฺญาปกสฺส จ ภตฺตุเทฺทสกสฺส จ สมฺมุติ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘สมฺมโต สเงฺฆน อายสฺมา ทโพฺพ มลฺลปุโตฺต เสนาสนปญฺญาปโก จ ภตฺตุเทฺทสโก จฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี , เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๓๘๒. สมฺมโต จ ปนายสฺมา ทโพฺพ มลฺลปุโตฺต สภาคานํ ภิกฺขูนํ เอกชฺฌํ เสนาสนํ ปญฺญเปติฯ เย เต ภิกฺขู สุตฺตนฺติกา เตสํ เอกชฺฌํ เสนาสนํปญฺญเปติ – ‘‘เต อญฺญมญฺญํ สุตฺตนฺตํ สงฺคายิสฺสนฺตี’’ติฯ เย เต ภิกฺขู วินยธรา เตสํ เอกชฺฌํ เสนาสนํ ปญฺญเปติ – ‘‘เต อญฺญมญฺญํ วินยํ วินิจฺฉินิสฺสนฺตี’’ติ [วินิจฺฉิสฺสนฺตีติ (ก.)]ฯ เย เต ภิกฺขู ธมฺมกถิกา เตสํ เอกชฺฌํ เสนาสนํ ปญฺญเปติ – ‘‘เต อญฺญมญฺญํ ธมฺมํ สากจฺฉิสฺสนฺตี’’ติฯ เย เต ภิกฺขู ฌายิโน เตสํ เอกชฺฌํ เสนาสนํ ปญฺญเปติ – ‘‘เต อญฺญมญฺญํ น พฺยาพาธิสฺสนฺตี’’ติ [น พฺยาพาหิสฺสนฺตีติ (ก.)]ฯ เย เต ภิกฺขู ติรจฺฉานกถิกา กายทฬฺหิพหุลา [กายทฑฺฒิพหุลา (สี.)] วิหรนฺติ เตสมฺปิ เอกชฺฌํ เสนาสนํ ปญฺญเปติ – ‘‘อิมายปิเม อายสฺมโนฺต รติยา อจฺฉิสฺสนฺตี’’ติฯ เยปิ เต ภิกฺขู วิกาเล อาคจฺฉนฺติ เตสมฺปิ เตโชธาตุํ สมาปชฺชิตฺวา เตเนว อาโลเกน เสนาสนํ ปญฺญเปติฯ อปิสฺสุ ภิกฺขู สญฺจิจฺจ วิกาเล อาคจฺฉนฺติ – ‘‘มยํ อายสฺมโต ทพฺพสฺส มลฺลปุตฺตสฺส อิทฺธิปาฏิหาริยํ ปสฺสิสฺสามา’’ติฯ

เต อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วทนฺติ – ‘‘อมฺหากํ, อาวุโส ทพฺพ, เสนาสนํ ปญฺญเปหี’’ติฯ เต อายสฺมา ทโพฺพ มลฺลปุโตฺต เอวํ วเทติ – ‘‘กตฺถายสฺมนฺตาอิจฺฉนฺติ, กตฺถ ปญฺญเปมี’’ติ? เต สญฺจิจฺจ ทูเร อปทิสนฺติ – ‘‘อมฺหากํ, อาวุโส ทพฺพ, คิชฺฌกูเฏ ปพฺพเต เสนาสนํ ปญฺญเปหิฯ อมฺหากํ, อาวุโส, โจรปปาเต เสนาสนํ ปญฺญเปหิฯ อมฺหากํ, อาวุโส, อิสิคิลิปเสฺส กาฬสิลายํ เสนาสนํ ปญฺญเปหิฯ อมฺหากํ, อาวุโส, เวภารปเสฺส สตฺตปณฺณิคุหายํ เสนาสนํ ปญฺญเปหิฯ อมฺหากํ, อาวุโส, สีตวเน สปฺปโสณฺฑิกปพฺภาเร เสนาสนํ ปญฺญเปหิฯ อมฺหากํ, อาวุโส, โคตมกกนฺทรายํ เสนาสนํ ปญฺญเปหิฯ อมฺหากํ, อาวุโส, ตินฺทุกกนฺทรายํ เสนาสนํ ปญฺญเปหิฯ อมฺหากํ, อาวุโส, ตโปทกนฺทรายํ เสนาสนํ ปญฺญเปหิฯ อมฺหากํ, อาวุโส, ตโปทาราเม เสนาสนํ ปญฺญเปหิฯ อมฺหากํ, อาวุโส, ชีวกมฺพวเน เสนาสนํ ปญฺญเปหิฯ อมฺหากํ, อาวุโส, มทฺทกุจฺฉิสฺมิํ มิคทาเย เสนาสนํ ปญฺญเปหี’’ติฯ

เตสํ อายสฺมา ทโพฺพ มลฺลปุโตฺต เตโชธาตุํ สมาปชฺชิตฺวา องฺคุลิยา ชลมานาย ปุรโต ปุรโต คจฺฉติฯ เตปิ เตเนว อาโลเกน อายสฺมโต ทพฺพสฺส มลฺลปุตฺตสฺส ปิฏฺฐิโต ปิฏฺฐิโต คจฺฉนฺติฯ เตสํ อายสฺมา ทโพฺพ มลฺลปุโตฺต เอวํ เสนาสนํ ปญฺญเปติ – ‘‘อยํ มโญฺจ, อิทํ ปีฐํ, อยํ ภิสิ, อิทํ พิโมฺพหนํ, อิทํ วจฺจฏฺฐานํ, อิทํ ปสฺสาวฏฺฐานํ , อิทํ ปานียํ, อิทํ ปริโภชนียํ, อยํกตฺตรทโณฺฑ, อิทํ

สงฺฆสฺส กติกสณฺฐานํ, อิมํ กาลํ ปวิสิตพฺพํ, อิมํ กาลํ นิกฺขมิตพฺพ''นฺติฯ เตสํ อายสฺมา ทโพฺพ มลฺลปุโตฺต เอวํ เสนาสนํ ปญฺญเปตฺวา ปุนเทว เวฬุวนํ ปจฺจาคจฺฉติฯ

๓๘๓. เตน โข ปน สมเยน เมตฺติยภูมชกา [ภุมฺมชกา (สี. สฺยา.)] ภิกฺขู นวกา เจว โหนฺติ อปฺปปุญฺญา จฯ ยานิ สงฺฆสฺส ลามกานิ เสนาสนานิ ตานิ เตสํ ปาปุณนฺติ ลามกานิ จ ภตฺตานิฯ เตน โข ปน สมเยน ราชคเห มนุสฺสา อิจฺฉนฺติ เถรานํ ภิกฺขูนํ อภิสงฺขาริกํ ปิณฺฑปาตํ ทาตุํ สปฺปิมฺปิ เตลมฺปิ อุตฺตริภงฺคมฺปิฯ เมตฺติยภูมชกานํ ปน ภิกฺขูนํ ปากติกํ เทนฺติ ยถารนฺธํ กณาชกํ พิลงฺคทุติยํฯ เต ปจฺฉาภตฺตํ ปิณฺฑปาตปฺปฏิกฺกนฺตา เถเร ภิกฺขู ปุจฺฉนฺติ – ''ตุมฺหากํ, อาวุโส, ภตฺตเคฺค กึ อโหสิ? ตุมฺหากํ, อาวุโส, ภตฺตเคฺค กึ อโหสี''ติ? เอกเจฺจ เถรา เอวํ วทนฺติ – ''อมฺหากํ, อาวุโส, สปฺปิ อโหสิ เตลํ อโหสิ อุตฺตริภงฺคํ อโหสี''ติฯ เมตฺติยภูมชกา ปน ภิกฺขู เอวํ วทนฺติ – ''อมฺหากํ, อาวุโส, น กิญฺจิ อโหสิ, ปากติกํ ยถารนฺธํ กณาชกํ พิลงฺคทุติย''นฺติฯ

เตน โข ปน สมเยน กลฺยาณภตฺติโก คหปติ สงฺฆสฺส จตุกฺกภตฺตํ เทติ นิจฺจภตฺตํฯ โส ภตฺตเคฺค สปุตฺตทาโร อุปติฎฺฐิตฺวา ปริวิสติ ฯ อเญฺญ โอทเนน ปุจฺฉนฺติ, อเญฺญ สูเปน ปุจฺฉนฺติ, อเญฺญ เตเลน ปุจฺฉนฺติ, อเญฺญ อุตฺตริภเงฺคน ปุจฺฉนฺติฯ เตน โข ปน สมเยน กลฺยาณภตฺติกสฺส คหปติโน ภตฺตํ สฺวาตนาย เมตฺติยภูมชกานํ ภิกฺขูนํ อุทฺทิฎฺฐํ โหติฯ อถ โข กลฺยาณภตฺติโก คหปติ อารามํ อคมาสิ เกนจิเทว กรณีเยนฯ โส เยนายสฺมา ทโพฺพ มลฺลปุโตฺต เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิฯ เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โข กลฺยาณภตฺติกํ คหปตึ อายสฺมา ทโพฺพ มลฺลปุโตฺต ธมฺมิยา กถาย สนฺทเสฺสสิ สมาทเปสิ สมุเตฺตเชสิ สมฺปหํเสสิฯ อถ โข กลฺยาณภตฺติโก คหปติ อายสฺมตา ทเพฺพน มลฺลปุเตฺตน ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺสิโต สมาทปิโต สมุเตฺตชิโต สมฺปหํสิโต อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ เอตทโวจ – ''กสฺส, ภเนฺต, อมฺหากํ ฆเร สฺวาตนาย ภตฺตํ อุทฺทิฎฺฐ''นฺติ? ''เมตฺติยภูมชกานํ โข, คหปติ, ภิกฺขูนํ ตุมฺหากํ ฆเร สฺวาตนาย ภตฺตํ อุทฺทิฎฺฐ''นฺติฯ อถ โข กลฺยาณภตฺติโก คหปติ อนตฺตมโน อโหสิ – ''กถญฺหิ นาม ปาปภิกฺขู อมฺหากํ ฆเร ภุญฺชิสฺสนฺตี''ติ! ฆรํ คนฺตฺวา ทาสึ อาณาเปสิ – ''เย, เช, เสฺว ภตฺติกา อาคจฺฉนฺติ เต โกฎฺฐเก อาสนํ ปญฺญเปตฺวา กณาชเกน พิลงฺคทุติเยน ปริวิสา''ติฯ ''เอวํ อยฺยา''ติ โข สา ทาสี กลฺยาณภตฺติกสฺส คหปติโน ปจฺจโสฺสสิฯ

อถ โข เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู – ''หิโยฺย โข, อาวุโส, อมฺหากํ กลฺยาณภตฺติกสฺส คหปติโน ฆเรภตฺตํ อุทฺทิฎฺฐํ, เสฺว อเมฺห กลฺยาณภตฺติโก คหปติ สปุตฺตทาโร อุปติฎฺฐิตฺวา ปริวิสิสฺสติ; อเญฺญ โอทเนน ปุจฺฉิสฺสนฺติ, อเญฺญ สูเปน ปุจฺฉิสฺสนฺติ, อเญฺญ เตเลน ปุจฺฉิสฺสนฺติ, อเญฺญ อุตฺตริภเงฺคน ปุจฺฉิสฺสนฺตี''ติฯ เต เตเนว โสมนเสฺสน น จิตฺตรูปํ รตฺติยา สุปึสุฯ อถ โข เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรํ อาทาย เยน กลฺยาณภตฺติกสฺส คหปติโน นิเวสนํ เตนุปสงฺกมึสุฯ อทฺทสา โข สา ทาสี เมตฺติยภูมชเก ภิกฺขู ทูรโตว อาคจฺฉเนฺตฯ ทิสฺวาน โกฎฺฐเก อาสนํ ปญฺญเปตฺวา เมตฺติยภูมชเก ภิกฺขู เอตทโวจ – ''นิสีทถ, ภเนฺต''ติฯ อถ โข เมตฺติยภูมชกานํ ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ – ''นิสฺสํสยํ โข น ตาว ภตฺตํ สิทฺธํ ภวิสฺสติ! ยถา [ยาว (สี.)] มยํ โกฎฺฐเก นิสีเทยฺยามา''ติ [นิสีทาปีเยยฺยามาติ (สี.), นิสีทาปียามาติ (สฺยา.)]ฯ อถ โข สา ทาสี กณาชเกน พิลงฺคทุติเยน อุปคจฺฉิ – ''ภุญฺชถ, ภเนฺต''ติฯ ''มยํ โข, ภคินิ, นิจฺจภตฺติกา''ติฯ ''ชานามิ อยฺยา นิจฺจภตฺติกาตฺถฯ อปิจาหํ หิโยฺยว คหปตินา อาณตฺตา – 'เย, เช, เสฺว ภตฺติกา อาคจฺฉนฺติ เต โกฎฺฐเก อาสนํ ปญฺญเปตฺวา กณาชเกน พิลงฺคทุติเยน ปริวิสา'ติฯ ภุญฺชถ, ภเนฺต''ติฯ อถ

โข เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู – ‘‘หิโยฺย โข, อาวุโส, กลฺยาณภตฺติโก คหปติ อารามํ อคมาสิ ทพฺพสฺส มลฺลปุตฺตสฺส สนฺติเกฯ นิสฺสํสยํ โข มยํ ทเพฺพน มลฺลปุเตฺตน คหปตินา อนฺตเร [สนฺติเก (สฺยา. กํ. ก.)] ปริภินฺนา’’ติฯ เต เตเนว โทมนเสฺสน จิตฺตรูปํ ภุญฺชิํสุฯ อถ โข เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู ปจฺฉาภตฺตํ ปิณฺฑปาตปฺปฏิกฺกนฺตา อารามํ คนฺตฺวา ปตฺตจีวรํ ปฏิสาเมตฺวา พหารามโกฏฺฐเก สงฺฆาฏิปลฺลตฺถิกาย นิสีทิํสุ ตุณฺหีภูตา มงฺกุภูตา ปตฺตกฺขนฺธา อโธมุขา ปชฺฌายนฺตา อปฺปฏิภานาฯ

อถ โข เมตฺติยา ภิกฺขุนี เยน เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา เมตฺติยภูมชเก ภิกฺขู เอตทโวจ – ‘‘วนฺทามิ, อยฺยา’’ติฯ เอวํ วุเตฺต เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู นาลปิํสุฯ ทุติยมฺปิ โข…เป.… ตติยมฺปิ โข เมตฺติยา ภิกฺขุนี เมตฺติยภูมชเก ภิกฺขู เอตทโวจ – ‘‘วนฺทามิ, อยฺยา’’ติฯ ตติยมฺปิ โข เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู นาลปิํสุฯ ‘‘กฺยาหํ อยฺยานํ อปรชฺฌามิ? กิสฺส มํ อยฺยา นาลปนฺตี’’ติ? ‘‘ตถา หิ ปน ตฺวํ, ภคินิ, อเมฺห ทเพฺพน มลฺลปุเตฺตน วิเหฐียมาเน อชฺฌุเปกฺขสี’’ติ? ‘‘กฺยาหํ, อยฺยา, กโรมี’’ติ? ‘‘สเจ โข ตฺวํ, ภคินิ, อิเจฺฉยฺยาสิ อเชฺชว ภควา ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ นาสาเปยฺยา’’ติฯ ‘‘กฺยาหํ, อยฺยา, กโรมิ, กิํ มยา สกฺกา กาตุ’’นฺติ? ‘‘เอหิ ตฺวํ, ภคินิ, เยน ภควา เตนุปสงฺกม; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอวํ วเทหิ – ‘อิทํ, ภเนฺต, นจฺฉนฺนํ นปฺปติรูปํฯ ยายํ, ภเนฺต, ทิสา อภยา อนีติกา อนุปทฺทวา สายํ ทิสา สภยา สอีติกา สอุปทฺทวาฯ ยโต นิวาตํ ตโต สวาตํ [ปวาตํ (สี. สฺยา.)]ฯ อุทกํ มเญฺญ อาทิตฺตํฯ อเยฺยนมฺหิ ทเพฺพน มลฺลปุเตฺตน ทูสิตา’’’ติฯ ‘‘เอวํ, อยฺยา’’ติ โข เมตฺติยา ภิกฺขุนี เมตฺติยภูมชกานํ ภิกฺขูนํ ปฏิสฺสุตฺวา เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฎฺฐาสิฯ เอกมนฺตํ ฐิตา โข เมตฺติยา ภิกฺขุนี ภควนฺตํ เอตทโวจ – ‘‘อิทํ, ภเนฺต, นจฺฉนฺนํ นปฺปติรูปํฯ ยายํ, ภเนฺต, ทิสา อภยา อนีติกา อนุปทฺทวา สายํ ทิสา สภยา สอีติกา สอุปทฺทวาฯ ยโต นิวาตํ ตโต สวาตํฯ อุทกํ มเญฺญ อาทิตฺตํ! อเยฺยนมฺหิ ทเพฺพน มลฺลปุเตฺตน ทูสิตา’’ติฯ

๓๘๔. อถ โข ภควา เอตสฺมิํ นิทาเน เอตสฺมิํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ ปฏิปุจฺฉิ – ‘‘สรสิ ตฺวํ, ทพฺพ, เอวรูปํ กตฺตา ยถายํ ภิกฺขุนี อาหา’’ติ? ‘‘ยถา มํ, ภเนฺต, ภควา ชานาตี’’ติฯ ทุติยมฺปิ โข ภควา…เป.… ตติยมฺปิ โข ภควา อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ เอตทโวจ – ‘‘สรสิ ตฺวํ, ทพฺพ, เอวรูปํ กตฺตา ยถายํ ภิกฺขุนี อาหา’’ติ? ‘‘ยถา มํ, ภเนฺต, ภควา ชานาตี’’ติฯ ‘‘น โข, ทพฺพ, ทพฺพา เอวํ นิเพฺพเฐนฺติฯ สเจ ตยา กตํ กตนฺติ วเทหิ, สเจ ตยา อกตํ อกตนฺติ วเทหี’’ติฯ ‘‘ยโต อหํ, ภเนฺต, ชาโต นาภิชานามิ สุปินเนฺตนปิ เมถุนํ ธมฺมํ ปฏิเสวิตา, ปเคว ชาคโร’’ติ! อถ โข ภควา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ‘‘เตน หิ, ภิกฺขเว, เมตฺติยํ ภิกฺขุนิํ นาเสถ ฯ อิเม จ ภิกฺขู อนุยุญฺชถา’’ติฯ อิทํ วตฺวา ภควา อุฎฺฐายาสนา วิหารํ ปาวิสิฯ

อถ โข เต ภิกฺขู เมตฺติยํ ภิกฺขุนิํ นาเสสุํฯ อถ โข เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู เต ภิกฺขู เอตทโวจุํ – ‘‘มาวุโส, เมตฺติยํ ภิกฺขุนิํ นาเสถฯ น สา กิญฺจิ อปรชฺฌติฯ อเมฺหหิ สา อุสฺสาหิตา กุปิเตหิ อนตฺตมเนหิ จาวนาธิปฺปาเยหี’’ติฯ ‘‘กิํ ปน ตุเมฺห, อาวุโส, อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ อมูลเกน ปาราชิเกน ธเมฺมน อนุทฺธํเสถา’’ติ? ‘‘เอวมาวุโส’’ติฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ อมูลเกน ปาราชิเกน ธเมฺมน อนุทฺธํเสสฺสนฺตี’’ติ! อถ โข เต ภิกฺขู เมตฺติยภูมชเก ภิกฺขู อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.… ‘‘สจฺจํ กิร ตุเมฺห, ภิกฺขเว, ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ

อมูลเกน ปาราชิเกน ธมฺเมน อนุทฺธํเสถา’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… ‘‘กถญฺหิ นาม ตุมฺเห, โมฆปุริสา, ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ อมูลเกน ปาราชิเกน ธมฺเมน อนุทฺธํเสสฺสถ! เนตํ, โมฆปุริสา, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๓๘๕. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ทุฏฺโฐ โทโส อปฺปตีโต อมูลเกน ปาราชิเกน ธมฺเมน อนุทฺธํเสยฺย – ‘อเปฺปว นาม นํ อิมมฺหา พฺรหฺมจริยา จาเวยฺย’นฺติ, ตโต อปเรน สมเยน สมนุคฺคาหียมาโน วา อสมนุคฺคาหียมาโน วา อมูลกเญฺจว ตํ อธิกรณํ โหติ ภิกฺขุ จ โทสํ ปติฏฺฐาติ, สงฺฆาทิเสโส’’ติฯ

๓๘๖. **โย ปนา**ติ โย ยาทิโส…เป.… ***ภิกฺขู***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมิํ อเตฺถ อธิเปฺปโต ภิกฺขูติฯ

ภิกฺขุนฺติ อญฺญํ ภิกฺขุํฯ

ทุฏฺโฐ โทโสติ กุปิโต อนตฺตมโน อนภิรทฺโธ อาหตจิโตฺต ขิลชาโตฯ

อปฺปตีโตติเตน จ โกเปน เตน จ โทเสน ตาย จ อนตฺตมนตาย ตาย จ อนภิรทฺธิยา อปฺปตีโต โหติฯ

อมูลกํ นาม อทิฏฺฐํ อสุตํ อปริสงฺกิตํฯ

ปาราชิเกน ธมฺเมนาติ จตุนฺนํ อญฺญตเรนฯ

อนุทฺธํเสยฺยาติ โจเทติ วา โจทาเปติ วาฯ

อเปฺปว นาม นํ อิมมฺหา พฺรหฺมจริยา จาเวยฺยนฺติ ภิกฺขุภาวา จาเวยฺยํ, สมณธมฺมา จาเวยฺยํ, สีลกฺขนฺธา จาเวยฺยํ, ตโปคุณา จาเวยฺยํฯ

ตโตอปเรน สมเยนาติ ยสฺมิํ ขเณ อนุทฺธํสิโต โหติ ตํ ขณํ ตํ ลยํ ตํ มุหุตฺตํ วีติวเตฺตฯ

สมนุคฺคาหียมาโนติ เยน วตฺถุนา อนุทฺธํสิโต โหติ ตสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ สมนุคฺคาหียมาโนฯ

อสมนุคฺคาหียมาโนติ น เกนจิ วุจฺจมาโนฯ

อธิกรณํนาม จตฺตาริ อธิกรณานิ – วิวาทาธิกรณํ, อนุวาทาธิกรณํ, อาปตฺตาธิกรณํ, กิจฺจาธิกรณํฯ

***ภิกฺขุ* จ โทสํ ปติฏฺฐาตี**ติ ตุจฺฉกํ มยา ภณิตํ, มุสา มยา ภณิตํ, อภูตํ มยา ภณิตํ, อชานเนฺตน มยา ภณิตํฯ

สงฺฆาทิเสโสติ…เป.… เตนปิ วุจฺจติ สงฺฆาทิเสโสติฯ

๓๘๗. อทิฏฺฐสฺส โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชนฺโตฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘ทิโฏฺฐ มยา, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธิํ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา’’ติ, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อสุตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโน’’ติฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘สุโต มยา, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธิํ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา’’ติ, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อปริสงฺกิตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโน’’ติฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘ปริสงฺกิโต มยา, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธิํ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา’’ติ, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อทิฏฺฐสฺสโหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชนฺโตฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘ทิโฏฺฐ มยา สุโต จ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อทิฏฺฐสฺส โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชนฺโตฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘ทิโฏฺฐ มยา ปริสงฺกิโต จ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อทิฏฺฐสฺส โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชนฺโตฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘ทิโฏฺฐ มยา สุโต จ ปริสงฺกิโต จ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อสุตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโน’’ติฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘สุโต มยา ปริสงฺกิโต จ…เป.… สุโต มยา ทิโฏฺฐ จ…เป.… สุโต มยา ปริสงฺกิโต จ ทิโฏฺฐ จ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อปริสงฺกิตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโน’’ติฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘ปริสงฺกิโต มยา ทิโฏฺฐ จ…เป.… ปริสงฺกิโต มยา สุโต จ…เป.… ปริสงฺกิโต มยา ทิโฏฺฐ จ สุโต จ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทิฏฺฐสฺสโหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชนฺโตฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘สุโต มยา ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทิฏฺฐสฺส โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชนฺโตฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘ปริสงฺกิโต มยา, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ’’…เป.… ‘‘สุโต มยา ปริสงฺกิโต จ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สุตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโน’’ติฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘ปริสงฺกิโต มยา, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ…เป.… ทิโฏฺฐ มยา, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ…เป.… ปริสงฺกิโต

มยา ทิโฏฺฐ จ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ปริสงฺกิตสฺสโหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺน’’ติฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘ทิโฏฺฐ มยา, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ…เป.… สุโต มยา, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ…เป.… ทิโฏฺฐ มยา สุโต จ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทิฎฺฐสฺส โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ ทิเฎฺฐ เวมติโก ทิฎฺฐํ โน กเปฺปติ ทิฎฺฐํ นสฺสรติ ทิฎฺฐํ ปมุโฎฺฐ โหติ…เป.… สุเต เวมติโก สุตํ โน กเปฺปติ สุตํ นสฺสรติ สุตํ ปมุโฎฺฐ โหติ…เป.… ปริสงฺกิเต เวมติโก ปริสงฺกิตํ โน กเปฺปติ ปริสงฺกิตํ นสฺสรติ ปริสงฺกิตํ ปมุโฎฺฐ โหติฯ ตเญฺจ โจเทติ – ‘‘ปริสงฺกิโต มยา ทิโฏฺฐ จ…เป.… ปริสงฺกิโต มยา สุโต จ…เป.… ปริสงฺกิโต มยา ทิโฏฺฐ จ สุโต จ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธิํ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา’’ติ, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๓๘๘. อทิฎฺฐสฺส โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘ทิโฏฺฐสิ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธิํ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา’’ติ, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อสุตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺน’’ติ…เป.… อปริสงฺกิตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺน’’ติฯ ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘ปริสงฺกิโตสิ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อทิฎฺฐสฺส โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘ทิโฏฺฐสิ สุโตสิ…เป.…ทิโฏฺฐสิ ปริสงฺกิโตสิ…เป.… ทิโฏฺฐสิ สุโตสิ ปริสงฺกิโตสิ, ปาราชิกํ ธมฺมํอชฺฌาปโนฺนสิ’’…เป.… อสุตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺน’’ติ…เป.… อปริสงฺกิตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺน’’ติฯ ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘ปริสงฺกิโตสิ, ทิโฏฺฐสิ…เป.… ปริสงฺกิโตสิ, สุโตสิ…เป.… ปริสงฺกิโตสิ, ทิโฏฺฐสิ, สุโตสิ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทิฎฺฐสฺสโหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘สุโตสิ’’…เป.… ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘ปริสงฺกิโตสิ’’…เป.… ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘สุโตสิ, ปริสงฺกิโตสิ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สุตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺน’’ติ…เป.… ปริสงฺกิตสฺส โหติ – ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺน’’ติฯ ตเญฺจ ‘‘ทิโฏฺฐสิ’’…เป.… ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘สุโตสิ’’…เป.… ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘ทิโฏฺฐสิ, สุโตสิ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ, อสฺสมโณสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ทิฎฺฐสฺส โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ ทิเฎฺฐ เวมติโก ทิฎฺฐํ โน กเปฺปติ ทิฎฺฐํ นสฺสรติ ทิฎฺฐํ ปมุโฎฺฐ โหติ…เป.… สุเต เวมติโก สุตํ โน กเปฺปติ สุตํ นสฺสรติ สุตํ ปมุโฎฺฐ โหติ…เป.

… ปริสงฺกิเต เวมติโก ปริสงฺกิตํ โน กเปฺปติ ปริสงฺกิตํ นสฺสรติ ปริสงฺกิตํ ปมุโฏฺฐ โหติฯ ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘ปริสงฺกิโตสิ, ทิโฏฺฐสิ’’…เป…. ปริสงฺกิตํ ปมุโฏฺฐ โหติ, ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘ปริสงฺกิโตสิ สุโตสิ’’…เป…. ปริสงฺกิตํ ปมุโฏฺฐ โหติ, ตเญฺจ โจทาเปติ – ‘‘ปริสงฺกิโตสิ, ทิโฏฺฐสิ, สุโตสิ, ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธิํ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา’’ติ, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๓๘๙. อสุเทฺธ สุทฺธทิฎฺฐิ, สุเทฺธ อสุทฺธทิฎฺฐิ, อสุเทฺธ อสุทฺธทิฎฺฐิ, สุเทฺธ สุทฺธทิฎฺฐิฯ

อสุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ สุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน อโนกาสํ การาเปตฺวา จาวนาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฎสฺสฯ

อสุโทฺธโหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ สุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน โอกาสํ การาเปตฺวา จาวนาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อสุโทฺธโหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ สุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน อโนกาสํ การาเปตฺวา อโกฺกสาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ โอมสวาเทน ทุกฺกฎสฺสฯ

อสุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ สุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน โอกาสํ การาเปตฺวา อโกฺกสาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ โอมสวาทสฺสฯ

สุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อนชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ อสุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน อโนกาสํ การาเปตฺวา จาวนาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฎสฺสฯ

สุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อนชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ อสุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน โอกาสํ การาเปตฺวา จาวนาธิปฺปาโย วเทติ, อนาปตฺติฯ

สุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อนชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ อสุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน อโนกาสํ การาเปตฺวา อโกฺกสาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ โอมสวาเทน ทุกฺกฎสฺสฯ

สุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อนชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ อสุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน โอกาสํ การาเปตฺวา อโกฺกสาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ โอมสวาทสฺสฯ

อสุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ อสุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน อโนกาสํ การาเปตฺวา จาวนาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ ทุกฺกฎสฺสฯ

อสุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ อสุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน โอกาสํ การาเปตฺวา จาวนาธิปฺปาโย วเทติ, อนาปตฺติฯ

อสุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนฯ ตเญฺจ อสุทฺธทิฎฺฐิ สมาโน อโนกาสํ การาเปตฺวา อโกฺกสาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ โอมสวาเทน ทุกฺกฎสฺสฯ

อสุโทฺธโหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนฯ ตเญฺจ อสุทฺธทิฏฺฐิ สมาโน โอกาสํ การาเปตฺวา อโกฺกสาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ โอมสวาทสฺสฯ

สุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อนชฺฌาปนฺโนฯ ตเญฺจ สุทฺธทิฏฺฐิ สมาโน อโนกาสํ การาเปตฺวา จาวนาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสเสน ทุกฺกฏสฺสฯ

สุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อนชฺฌาปนฺโนฯ ตเญฺจ สุทฺธทิฏฺฐิ สมาโน โอกาสํ การาเปตฺวา จาวนาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

สุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อนชฺฌาปนฺโนฯ ตเญฺจ สุทฺธทิฏฺฐิ สมาโน อโนกาสํ การาเปตฺวา อโกฺกสาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ โอมสวาเทน ทุกฺกฏสฺสฯ

สุโทฺธ โหติ ปุคฺคโล อญฺญตรํ ปาราชิกํ ธมฺมํ อนชฺฌาปนฺน ตเญฺจ สุทฺธทิฏฺฐิ สมาโน โอกาสํ การาเปตฺวา อโกฺกสาธิปฺปาโย วเทติ, อาปตฺติ โอมสวาทสฺสฯ

๓๙๐. อนาปตฺติ สุเทฺธ อสุทฺธทิฏฺฐิสฺส, อสุเทฺธ อสุทฺธทิฏฺฐิสฺส, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทุฏฺฐโทสสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ อฏฺฐมํฯ

๙. ทุติยทุฏฺฐโทสสิกฺขาปทํ

๓๙๑. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลนฺทกนิวาเปฯ เตน โข ปน สมเยน เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู คิชฺฌกูฏา ปพฺพตา โอโรหนฺตา อทฺทสํสุ ฉคลกํ [ฉกลกํ (สฺยา.)] อชิกาย วิปฺปฏิปชฺชนฺตํฯ ทิสฺวาน เอวมาหํสุ – ''หนฺท มยํ, อาวุโส, อิมํ ฉคลกํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ นาม กโรมฯ อิมํ อชิกํ เมตฺติยํ นาม ภิกฺขุนิํ กโรมฯ เอวํ มยํ โวหริสฺสามฯ ปุเพฺพ มยํ, อาวุโส, ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ สุเตน อโวจุมฺหาฯ อิทานิ ปน อเมฺหหิ สามํ ทิโฏฺฐ เมตฺติยาย ภิกฺขุนิยา วิปฺปฏิปชฺชโนฺต''ติฯ เต ตํ ฉคลกํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ นามอกํสุฯ ตํ อชิกํ เมตฺติยํ นาม ภิกฺขุนิํ อกํสุฯ เต ภิกฺขูนํ อาโรเจสุํ – ''ปุเพฺพ มยํ, อาวุโส, ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ สุเตน อโวจุมฺหาฯ อิทานิ ปน อเมฺหหิ สามํ ทิโฏฺฐ เมตฺติยาย ภิกฺขุนิยา วิปฺปฏิปชฺชโนฺต''ติฯ ภิกฺขู เอวมาหํสุ – ''มาวุโส, เอวํ อวจุตฺถฯ นายสฺมา ทโพฺพ มลฺลปุโตฺต เอวํ กริสฺสตี''ติฯ

อถ โข เต ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํฯ อถ โข ภควา เอตสฺมิํ นิทาเน เอตสฺมิํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ ปฏิปุจฺฉิ – ''สรสิ ตฺวํ, ทพฺพ, เอวรูปํ กตฺตา ยถยิเม ภิกฺขู อาหํสู''ติ? ''ยถา มํ, ภเนฺต, ภควา ชานาตี''ติฯ ทุติยมฺปิ โข ภควา…เป.… ตติยมฺปิ โข ภควา อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํเอตทโวจ – ''สรสิ ตฺวํ, ทพฺพ, เอวรูปํ กตฺตา ยถยิเม ภิกฺขู อาหํสู''ติ? ''ยถา มํ, ภเนฺต, ภควา ชานาตี''ติฯ ''น โข, ทพฺพ, ทพฺพา เอวํ นิเพฺพเฐนฺติฯ สเจ ตยา กตํ กตนฺติ วเทหิ, สเจ ตยา อกตํ อกตนฺติ วเทหี''ติฯ ''ยโต อหํ, ภเนฺต, ชาโต นาภิชานามิ สุปินเนฺตนปิ เมถุนธมฺมํ ปฏิเสวิตา, ปเคว ชาคโร''ติ! อถ โข ภควา ภิกฺขู อามเนฺตสิ – ''เตน หิ, ภิกฺขเว, อิเม ภิกฺขู อนุยุญฺชถา''ติฯ อิทํ วตฺวา ภควา อุฏฺฐายาสนา วิหารํ ปาวิสิฯ

อถ โข เต ภิกฺขู เมตฺติยภูมชเก ภิกฺขู อนุยุญฺชึสุฯ เต ภิกฺขูหิ อนุยุญฺชียมานา ภิกฺขูนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ – ‘‘กึ ปน ตุเมฺห, อาวุโส, อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ อญฺญภาคิยสฺส อธิกรณสฺส กิญฺจิเทสํ เลสมตฺตํ อุปาทาย ปาราชิเกน ธเมฺมน อนุทฺธํเสถา’’ติ? ‘‘เอวมาวุโส’’ติฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม เมตฺติยภูมชกา ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ อญฺญภาคิยสฺส อธิกรณสฺส กิญฺจิ เทสํ เลสมตฺตํ อุปาทาย ปาราชิเกน ธเมฺมน อนุทฺธํเสสฺสนฺตี’’ติ! อถ โข เต ภิกฺขู เมตฺติยภูมชเก ภิกฺขู อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.… ‘‘สจฺจํ กิร ตุเมฺห, ภิกฺขเว, ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ อญฺญภาคิยสฺส อธิกรณสฺส กิญฺจิ เทสํ เลสมตฺตํ อุปาทาย ปาราชิเกน ธเมฺมน อนุทฺธํเสถา’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… ‘‘กถญฺหิ นาม ตุเมฺห, โมฆปุริสา, ทพฺพํ มลฺลปุตฺตํ อญฺญภาคิยสฺส อธิกรณสฺส กิญฺจิ เทสํ เลสมตฺตํ อุปาทาย ปาราชิเกน ธเมฺมน อนุทฺธํเสสฺสถ! เนตํ, โมฆปุริสา, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๓๙๒. **‘‘โยปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ทุโฎฺฐ โทโส อปฺปตีโต อญฺญภาคิยสฺส อธิกรณสฺส กิญฺจิ เทสํ เลสมตฺตํ อุปาทาย ปาราชิเกน ธเมฺมน อนุทฺธํเสยฺย – ‘อเปฺปว นาม นํ อิมมฺหา พฺรหฺมจริยา จาเวยฺย’นฺติฯ ตโตอปเรน สมเยน สมนุคฺคาหียมาโน วา อสมนุคฺคาหียมาโน วา อญฺญภาคิยเญฺจว ตํ อธิกรณํ โหติ โกจิเทโส เลสมโตฺต อุปาทิโนฺน, ภิกฺขุ จ โทสํ ปติฎฺฐาติ, สงฺฆาทิเสโส’’**ติฯ

๓๙๓. **โย ปนา**ติ โย ยาทิโส…เป.… ***ภิกฺขู***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปโต ภิกฺขูติฯ

ภิกฺขุนฺติ อญฺญํ ภิกฺขุํฯ

ทุโฎฺฐ โทโสติ กุปิโต อนตฺตมโน อนภิรโทฺธ อาหตจิโตฺต ขิลชาโตฯ

อปฺปตีโตติ เตน จ โกเปน, เตน จ โทเสน, ตาย จ อนตฺตมนตาย, ตาย จ อนภิรทฺธิยา อปฺปตีโต โหติฯ

อญฺญภาคิยสฺส อธิกรณสฺสาติ อาปตฺตญฺญภาคิยํ วา โหติ อธิกรณญฺญภาคิยํ วาฯ กถํ อธิกรณํ อธิกรณสฺส อญฺญภาคิยํ? วิวาทาธิกรณํ อนุวาทาธิกรณสฺส อาปตฺตาธิกรณสฺส กิจฺจาธิกรณสฺส อญฺญภาคิยํฯ อนุวาทาธิกรณํ อาปตฺตาธิกรณสฺส กิจฺจาธิกรณสฺส วิวาทาธิกรณสฺส อญฺญภาคิยํฯ อาปตฺตาธิกรณํ กิจฺจาธิกรณสฺส วิวาทาธิกรณสฺส อนุวาทาธิกรณสฺส อญฺญภาคิยํฯ กิจฺจาธิกรณํ วิวาทาธิกรณสฺส อนุวาทาธิกรณสฺส อาปตฺตาธิกรณสฺส อญฺญภาคิยํฯ เอวํ อธิกรณํ อธิกรณสฺส อญฺญภาคิยํฯ

กถํ อธิกรณํ อธิกรณสฺส ตพฺภาคิยํ? วิวาทาธิกรณํ วิวาทาธิกรณสฺส ตพฺภาคิยํฯ อนุวาทาธิกรณํ อนุวาทาธิกรณสฺส ตพฺภาคิยํฯ อาปตฺตาธิกรณํ อาปตฺตาธิกรณสฺส สิยา ตพฺภาคิยํ สิยา อญฺญภาคิยํฯ

กถํ อาปตฺตาธิกรณํ อาปตฺตาธิกรณสฺส อญฺญภาคิยํ? เมถุนธมฺมปาราชิกาปตฺติ อทินฺนาทานปาราชิกาปตฺติยา มนุสฺสวิคฺคหปาราชิกาปตฺติยา อุตฺตริมนุสฺสธมฺมปาราชิกาปตฺติยา อญฺญภาคิยาฯ อทินฺนาทานปาราชิกาปตฺติ มนุสฺสวิคฺคหปาราชิกาปตฺติยา อุตฺตริมนุสฺสธมฺมปาราชิกาปตฺติยา เมถุนธมฺมปาราชิกาปตฺติยา อญฺญภาคิยาฯ มนุสฺสวิคฺคหปาราชิกาปตฺติ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมปาราชิกาปตฺติยา เมถุนธมฺมปาราชิกาปตฺติยา อทินฺนาทานปาราชิกาปตฺติยา อญฺญภาคิยาฯ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมปาราชิกาปตฺติ เมถุนธมฺมปาราชิกาปตฺติยา อทินฺนาทานปาราชิกาปตฺติยา มนุสฺสวิคฺคหปาราชิกาปตฺติยา อญฺญภาคิยาฯ เอวํ อาปตฺตาธิกรณํ อาปตฺตาธิกรณสฺส อญฺญภาคิยํฯ

กถํ อาปตฺตาธิกรณํ อาปตฺตาธิกรณสฺส ตพฺภาคิยํ? เมถุนธมฺมปาราชิกาปตฺติ เมถุนธมฺมปาราชิกาปตฺติยา ตพฺภาคิยาฯ อทินฺนาทานปาราชิกาปตฺติ อทินฺนาทานปาราชิกาปตฺติยา ตพฺภาคิยาฯ มนุสฺสวิคฺคหปาราชิกาปตฺติ มนุสฺสวิคฺคหปาราชิกาปตฺติยา ตพฺภาคิยาฯ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมปาราชิกาปตฺติ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมปาราชิกาปตฺติยาตพฺภาคิยาฯ เอวํ อาปตฺตาธิกรณํ อาปตฺตาธิกรณสฺส ตพฺภาคิยํฯ

กิจฺจาธิกรณํ กิจฺจาธิกรณสฺส ตพฺภาคิยํฯ เอวํ อธิกรณํ อธิกรณสฺส ตพฺภาคิยํฯ

๓๙๔. **กิญฺจิ เทสํ เลสมตฺตํ อุปาทายา**ติ เลโส นาม ทส เลสา – ชาติเลโส , นามเลโส, โคตฺตเลโส, ลิงฺคเลโส, อาปตฺติเลโส, ปตฺตเลโส, จีวรเลโส, อุปชฺฌายเลโส, อาจริยเลโส, เสนาสนเลโสฯ

๓๙๕. **ชาติเลโส** นาม ขตฺติโย ทิโฏฺฐ โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชนฺโตฯ อญฺญํ ขตฺติยํ ปสฺสิตฺวา โจเทติ – ‘‘ขตฺติโย มยา ทิโฏฺฐ [เอตฺถ ‘‘ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺต’’ติ ปาโฐ อูโน มเญฺญ, อฎฺฐกถายํ หิ ‘‘ขตฺติโย มยา ทิโฏฺฐ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺต’’ติ ทิสฺสติ]ฯ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธึ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา’’ติ, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

พฺราหฺมโณ ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… เวโสฺส ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… สุโทฺท ทิโฎฺฐ โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ อญฺญํ สุทฺทํ ปสฺสิตฺวา โจเทติ – ‘‘สุโทฺท มยา ทิโฎฺฐฯ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ , อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๓๙๖. **นามเลโส** นาม พุทฺธรกฺขิโต ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… ธมฺมรกฺขิโต ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… สงฺฆรกฺขิโต ทิโฎฺฐ โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺต ฯ อญฺญํ สงฺฆรกฺขิตํ ปสฺสิตฺวา โจเทติ – ‘‘สงฺฆรกฺขิโต มยา ทิโฎฺฐฯ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปโนฺนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๓๙๗. **โคตฺตเลโส** นาม โคตโม ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… โมคฺคลฺลาโน ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… กจฺจายโน ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… วาสิโฎฺฐ ทิโฎฺฐ โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ อญฺญํ วา

สิฎฺฐํ ปสฺสิตฺวา โจเทติ – ‘‘วาสิโฎฺฐ มยา ทิโฎฺฐฯ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๓๙๘. **ลิงฺคเลโส** นาม ทีโฆ ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… รโสฺส ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… กโณฺห ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… โอทาโต ทิโฎฺฐ โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ อญฺญํ โอทาตํ ปสฺสิตฺวา โจเทติ – ‘‘โอทาโต มยา ทิโฎฺฐฯ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๓๙๙. **อาปตฺติเลโส** นาม ลหุกํ อาปตฺตึ อาปชฺชโนฺต ทิโฎฺฐ โหติฯ ตเญฺจ ปาราชิเกน โจเทติ – ‘‘อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๔๐๐. **ปตฺตเลโส** นาม โลหปตฺตธโร ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… สาฎกปตฺตธโร ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… สุมฺภกปตฺตธโรทิโฎฺฐ โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ อญฺญํ สุมฺภกปตฺตธรํ ปสฺสิตฺวา โจเทติ – ‘‘สุมฺภกปตฺตธโร มยา ทิโฎฺฐฯ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๔๐๑. **จีวรเลโส** นาม ปํสุกูลิโก ทิโฎฺฐ โหติ…เป.… คหปติจีวรธโร ทิโฎฺฐ โหติปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ อญฺญํ คหปติจีวรธรํ ปสฺสิตฺวา โจเทติ – ‘‘คหปติจีวรธโร มยา ทิโฎฺฐฯ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๔๐๒. **อุปชฺฌายเลโส**นาม อิตฺถนฺนามสฺส สทฺธิวิหาริโก ทิโฎฺฐ โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ อญฺญํ อิตฺถนฺนามสฺส สทฺธิวิหาริกํ ปสฺสิตฺวา โจเทติ – ‘‘อิตฺถนฺนามสฺส สทฺธิวิหาริโก มยา ทิโฎฺฐฯ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๔๐๓. **อาจริยเลโส** นาม อิตฺถนฺนามสฺส อเนฺตวาสิโก ทิโฎฺฐ โหติ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ อญฺญํ อิตฺถนฺนามสฺส อเนฺตวาสิกํ ปสฺสิตฺวา โจเทติ – ‘‘อิตฺถนฺนามสฺส อเนฺตวาสิโก มยา ทิโฎฺฐฯ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ’’…เป.… อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๔๐๔. **เสนาสนเลโส** นาม อิตฺถนฺนามเสนาสนวาสิโก ทิโฎฺฐ โหติ ปาราชิกํธมฺมํ อชฺฌาปชฺชโนฺตฯ อญฺญํ อิตฺถนฺนามเสนาสนวาสิกํ ปสฺสิตฺวา โจเทติ – ‘‘อิตฺถนฺนามเสนาสนวาสิโก มยา ทิโฎฺฐฯ ปาราชิกํ ธมฺมํ อชฺฌาปนฺโนสิ, อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธึ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา’’ติ, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๔๐๕. **ปาราชิเกน ธเมฺมนา**ติ จตุนฺนํ อญฺญตเรนฯ

อนุทฺธํเสยฺยาติ โจเทติ วา โจทาเปติ วาฯ

อเปฺปว นาม นํ อิมมฺหา พฺรหฺมจริยาจาเวยฺยนฺติ ภิกฺขุภาวา จาเวยฺยํ, สมณธมฺมา จาเวยฺยํ, สีลกฺขนฺธา จาเวยฺยํ, ตโปคุณา จาเวยฺยํฯ

ตโต อปเรน สมเยนาติ ยสฺมิํ ขเณ อนุทฺธํสิโต โหติ, ตํ ขณํ ตํ ลยํ ตํ มุหุตฺตํ วีติวเตฺตฯ

สมนุคฺคาหียมาโนติ เยน วตฺถุนา อนุทฺธํสิโต โหติ ตสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ สมนุคฺคาหียมาโนฯ

อสมนุคฺคาหียมาโนติ น เกนจิ วุจฺจมาโนฯ

อธิกรณํนาม จตฺตาริ อธิกรณานิ – วิวาทาธิกรณํ, อนุวาทาธิกรณํ, อาปตฺตาธิกรณํ, กิจฺจาธิกรณํฯ

โกจิ เทโส เลสมโตฺต อุปาทิโนฺนติ เตสํ ทสนฺนํ เลสานํ อญฺญตโร เลโส อุปาทิโนฺน โหติฯ

***ภิกฺขุ* จ โทสํ ปติฏฺฐาตี**ติ ตุจฺฉกํ มยา ภณิตํ, มุสา มยา ภณิตํ, อภูตํ มยา ภณิตํ, อชานเนฺตน มยา ภณิตํฯ

สงฺฆาทิเสโสติ …เป.… เตนปิ วุจฺจติ สงฺฆาทิเสโสติฯ

๔๐๖. ภิกฺขุ สงฺฆาทิเสสํ อชฺฌาปชฺชโนฺต ทิโฏฺฐ โหติ, สงฺฆาทิเสเส สงฺฆาทิเสสทิฏฺฐิ โหติฯ ตเญฺจ ปาราชิเกน โจเทติ – ‘‘อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธิํ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา’’ติ, เอวมฺปิ อาปตฺตญฺญภาคิยํ โหติ เลโส จ อุปาทิโนฺน, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สงฺฆาทิเสสํ อชฺฌาปชฺชโนฺต ทิโฏฺฐ โหติ, สงฺฆาทิเสเส ถุลฺลจฺจยทิฏฺฐิ โหติ…เป.… ปาจิตฺติยทิฏฺฐิ โหติ… ปาฏิเทสนียทิฏฺฐิ โหติ… ทุกฺกฏทิฏฺฐิ โหติ… ทุพฺภาสิตทิฏฺฐิ โหติฯ ตเญฺจ ปาราชิเกน โจเทติ – ‘‘อสฺสมโณสิ’’…เป.… เอวมฺปิ อาปตฺตญฺญภาคิยํ โหติ เลโส จ อุปาทิโนฺน, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ ถุลฺลจฺจยํ อชฺฌาปชฺชโนฺต ทิโฏฺฐ โหติ ถุลฺลจฺจเย ถุลฺลจฺจยทิฏฺฐิ โหติ…เป.… ถุลฺลจฺจเย ปาจิตฺติยทิฏฺฐิ โหติ… ปาฏิเทสนียทิฏฺฐิโหติ… ทุกฺกฏทิฏฺฐิ โหติ… ทุพฺภาสิตทิฏฺฐิ โหติ… สงฺฆาทิเสสทิฏฺฐิ โหติฯ ตเญฺจ ปาราชิเกน โจเทติ – ‘‘อสฺสมโณสิ’’ …เป.… เอวมฺปิ อาปตฺตญฺญภาคิยํ โหติ เลโส จ อุปาทิโนฺน, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ ปาจิตฺติยํ…เป.… ปาฏิเทสนียํ… ทุกฺกฏํ… ทุพฺภาสิตํ อชฺฌาปชฺชโนฺต ทิโฏฺฐ โหติ, ทุพฺภาสิเต ทุพฺภาสิตทิฏฺฐิ โหติ…เป.… ทุพฺภาสิเต สงฺฆาทิเสสทิฏฺฐิ โหติ… ถุลฺลจฺจยทิฏฺฐิ โหติ… ปาจิตฺติยทิฏฺฐิ โหติ… ปาฏิเทสนียทิฏฺฐิ โหติ… ทุกฺกฏทิฏฺฐิ โหติฯ ตเญฺจ ปาราชิเกน โจเทติ – ‘‘อสฺสมโณสิ, อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธิํ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา’’ติ, เอวมฺปิ อาปตฺตญฺญภาคิยํ โหติ เลโส จ อุปาทิโนฺน, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

เอเกกํ มูลํ กาตุน จกฺกํ พนฺธิตพฺพํฯ

๔๐๗. ภิกฺขุสงฺฆาทิเสสํ อชฺฌาปชฺชนฺตํ ทิฏฺฐ โหติ สงฺฆาทิเสเส สงฺฆาทิเสสทิฏฺฐิ โหติฯ ตเญฺจ ปาราชิเกน โจทาเปติ – ''อสฺสมโณสิ''…เป.… เอวมฺปิ อาปตฺตญฺญภาคิยํ โหติ เลโส จ อุปาทิโนฺน, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ สงฺฆาทิเสสํ อชฺฌาปชฺชนฺตํ ทิฏฺฐ โหติ, สงฺฆาทิเสเส ถุลฺลจฺจยทิฏฺฐิโหติ…เป.… ปาจิตฺติยทิฏฺฐิ โหติ… ปาฏิเทสนียทิฏฺฐิ โหติ… ทุกฺกฏทิฏฺฐิ โหติ… ทุพฺภาสิตทิฏฺฐิ โหติฯ ตเญฺจ ปาราชิเกน โจทาเปติ – ''อสฺสมโณสิ''…เป.… เอวมฺปิ อาปตฺตญฺญภาคิยํ โหติ เลโส จ อุปาทิโนฺน, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ ถุลฺลจฺจยํ อชฺฌาปชฺชนฺตํ ทิฏฺฐ โหติ ถุลฺลจฺจเย ถุลฺลจฺจยทิฏฺฐิ โหติ…เป.… ถุลฺลจฺจเย ปาจิตฺติยทิฏฺฐิ โหติ… ปาฏิเทสนียทิฏฺฐิ โหติ… ทุกฺกฏทิฏฺฐิ โหติ… ทุพฺภาสิตทิฏฺฐิ โหติ… สงฺฆาทิเสสทิฏฺฐิ โหติฯ ตเญฺจ ปาราชิเกน โจทาเปติ – ''อสฺสมโณสิ''…เป.… เอวมฺปิ อาปตฺตญฺญภาคิยํ โหติ เลโส จ อุปาทิโนฺน, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ภิกฺขุ ปาจิตฺติยํ…เป.… ปาฏิเทสนียํ… ทุกฺกฏํ… ทุพฺภาสิตํ อชฺฌาปชฺชนฺตํ ทิฏฺฐ โหติ ทุพฺภาสิเต ทุพฺภาสิตทิฏฺฐิ โหติ…เป.… ทุพฺภาสิเต สงฺฆาทิเสสทิฏฺฐิ โหติ… ถุลฺลจฺจยทิฏฺฐิโหติ… ปาจิตฺติยทิฏฺฐิ โหติ… ปาฏิเทสนียทิฏฺฐิ โหติ… ทุกฺกฏทิฏฺฐิ โหติฯ ตเญฺจ ปาราชิเกน โจทาเปติ – ''อสฺสมโณสิ , อสกฺยปุตฺติโยสิ, นตฺถิ ตยา สทฺธึ อุโปสโถ วา ปวารณา วา สงฺฆกมฺมํ วา''ติ, เอวมฺปิ อาปตฺตญฺญภาคิยํ โหติ เลโส จ อุปาทิโนฺน, อาปตฺติ วาจาย, วาจาย สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

๔๐๘. อนาปตฺติ ตถาสญฺญี โจเทติ วา โจทาเปติ วา, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทุติยทุฏฺฐโทสสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ นวมํฯ

๑๐. สงฺฆเภทสิกฺขาปทํ

๔๐๙. [อิทํ วตฺถุ จูฬว. ๓๔๓]เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลนฺทกนิวาเปฯ อถ โข เทวทโตฺต เยน โกกาลิโก กฏโมทกติสฺสโก [กฏโมรกติสฺสโก (สี. สฺยา.)] ขณฺฑเทวิยา ปุโตฺต สมุทฺททโตฺต เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา โกกาลิกํ กฏโมทกติสฺสกํ ขณฺฑเทวิยา ปุตฺตํ สมุทฺททตฺตํ เอตทโวจ – ''เอถ มยํ, อาวุโส, สมณสฺส โคตมสฺส สงฺฆเภทํ กริสฺสาม จกฺกเภท''นฺติฯ เอวํ วุเตฺต โกกาลิโก เทวทตฺตํ เอตทโวจ – ''สมโณ โข, อาวุโส, โคตโม มหิทฺธิโก มหานุภาโวฯ กถํ มยํ สมณสฺส โคตมสฺส สงฺฆเภทํ กริสฺสาม จกฺกเภท''นฺติ? ''เอถ มยํ, อาวุโส, สมณํ โคตมํ อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺจ วตฺถูนิ ยาจิสฺสาม – 'ภควา, ภเนฺต, อเนกปริยาเยน อปฺปิจฺฉสฺส สนฺตุฏฺฐสฺส สเลฺลขสฺส ธุตสฺส ปาสาทิกสฺส อปจยสฺส วีริยารมฺภสฺส [วีริยารพฺภสฺส (ก.)]วณฺณวาทีฯ อิมานิ, ภเนฺต, ปญฺจ วตฺถูนิ อเนกปริยาเยน อปฺปิจฺฉตาย สนฺตุฏฺฐิยา สเลฺลขาย ธุตตาย ปาสาทิกตาย อปจยาย วีริยารมฺภาย สํวตฺตนฺติฯ สาธุ, ภเนฺต, ภิกฺขู ยาวชีวํ อารญฺญิกา อสฺสุ; โย คามนฺตํ โอสเรยฺย, วชฺชํ นํ ผุเสยฺยฯ ยาวชีวํ ปิณฺฑปาติกา อสฺสุ; โย นิมนฺตนํ สาทิเยยฺย, วชฺชํ นํ ผุเสยฺยฯ ยาวชีวํ ปํสุกูลิกา อสฺสุ; โย คหปติจีวรํ สาทิเยยฺย, วชฺชํ นํ ผุเสยฺยฯ ยาวชีวํ รุกฺขมูลิกา

อสฺสุ; โย ฉนฺนํ อุปคเจฺฉยฺย, วชฺชํ นํ ผุเสยฺยฯ ยาวชีวํ มจฺฉมํสํ น ขาเทยฺยุํ; โย มจฺฉมํสํ ขาเทยฺย, วชฺชํ นํ ผุเสยฺยา’ติฯ อิมานิ สมโณ โคตโม นานุชานิสฺสติฯ เต มยํ อิเมหิ ปญฺจหิ วตฺถูหิ ชนํ สญฺญาเปสฺสามาติฯ สกฺกา โข, อาวุโส, อิเมหิ ปญฺจหิ วตฺถูหิ สมณสฺส โคตมสฺส สงฺฆเภโท กาตุํ จกฺกเภโทฯ ลูขปสนฺนา หิ, อาวุโส, มนุสฺสา’’ติฯ

อถ โข เทวทตฺโต สปริโส เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิฯ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข เทวทตฺโต ภควนฺตํ เอตทโวจ – ‘‘ภควา, ภนฺเต, อเนกปริยาเยน อปฺปิจฺฉสฺส…เป.… วีริยารมฺภสฺส วณฺณวาทีฯ อิมานิ, ภนฺเต, ปญฺจ วตฺถูนิ อเนกปริยาเยน อปฺปิจฺฉตาย…เป.… วีริยารมฺภาย สํวตฺตนฺติฯ สาธุ, ภนฺเต, ภิกฺขู ยาวชีวํ อารญฺญิกา อสฺสุ; โย คามนฺตํ โอสเรยฺย วชฺชํ นํ ผุเสยฺย…เป.… ยาวชีวํ มจฺฉมํสํ น ขาเทยฺยุํ, โย มจฺฉมํสํ ขาเทยฺย วชฺชํ นํ ผุเสยฺยา’’ติฯ ‘‘อลํ, เทวทตฺต, โย อิจฺฉติ อารญฺญิโก โหตุ, โย อิจฺฉติ คามนฺเต วิหรตุ; โย อิจฺฉติ ปิณฺฑปาติโกโหตุ, โย อิจฺฉติ นิมนฺตนํ สาทิยตุ; โย อิจฺฉติ ปํสุกูลิโก โหตุ, โย อิจฺฉติ คหปติจีวรํ สาทิยตุฯ อฏฺฐมาเส โข มยา, เทวทตฺต, รุกฺขมูลเสนาสนํ อนุญฺญาตํ, ติโกฏิปริสุทฺธํ มจฺฉมํสํ – อทิฏฺฐํ อสฺสุตํ อปริสงฺกิต’’นฺติฯ อถ โข เทวทตฺโต – ‘‘น ภควา อิมานิ ปญฺจ วตฺถูนิ อนุชานาตี’’ติ หฏฺโฐ อุทคฺโค สปริโส อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิฯ

๔๑๐. อถ โข เทวทตฺโต สปริโส ราชคหํ ปวิสิตฺวา ปญฺจหิ วตฺถูหิ ชนํ สญฺญาเปสิ – ‘‘มยํ, อาวุโส, สมณํ โคตมํ อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺจ วตฺถูนิ ยาจิมฺหา – ‘ภควา, ภนฺเต, อเนกปริยาเยน อปฺปิจฺฉสฺส สนฺตุฏฺฐสฺส สเลฺลขสฺส ธุตสฺส ปาสาทิกสฺส อปจยสฺส วีริยารมฺภสฺส วณฺณวาทีฯ อิมานิ, ภนฺเต, ปญฺจ วตฺถูนิ อเนกปริยาเยน อปฺปิจฺฉตาย สนฺตุฏฺฐิยา สเลฺลขาย ธุตตาย ปาสาทิกตาย อปจยาย วีริยารมฺภาย สํวตฺตนฺติฯ สาธุ, ภนฺเต, ภิกฺขู ยาวชีวํ อารญฺญิกา อสฺสุ; โย คามนฺตํ โอสเรยฺย, วชฺชํ นํ ผุเสยฺยฯ ยาวชีวํ ปิณฺฑปาติกา อสฺสุ; โย นิมนฺตนํ สาทิเยยฺย, วชฺชํ นํ ผุเสยฺยฯ ยาวชีวํ ปํสุกูลิกา อสฺสุ; โย คหปติจีวรํ สาทิเยยฺย, วชฺชํ นํ ผุเสยฺยฯ ยาวชีวํ รุกฺขมูลิกา อสฺสุ; โย ฉนฺนํ อุปคเจฺฉยฺย, วชฺชํ นํ ผุเสยฺยฯ ยาวชีวํ มจฺฉมํสํ น ขาเทยฺยุํ; โย มจฺฉมํสํ ขาเทยฺย, วชฺชํ นํ ผุเสยฺยา’ติฯ อิมานิ สมโณ โคตโม นานุชานาติ ฯ เต มยํ อิเมหิ ปญฺจหิ วตฺถูหิ สมาทาย วตฺตามา’’ติฯ ตตฺถ เย เต มนุสฺสา อสฺสทฺธา อปฺปสนฺนา ทุพฺพุทฺธิโน เต เอวมาหํสุ – ‘‘อิเม โข สมณา สกฺยปุตฺติยา ธุตา สเลฺลขวุตฺติโน, สมโณ ปน โคตโม พาหุลฺลิโก พาหุลฺลาย เจเตตี’’ติฯ เย ปน เต มนุสฺสา สทฺธา ปสนฺนา ปณฺฑิตา พฺยตฺตา พุทฺธิมนฺโต เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม เทวทตฺโต ภควโต สงฺฆเภทาย ปรกฺกมิสฺสติ จกฺกเภทายา’’ติ! อโสฺสสุํ โข ภิกฺขู เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม เทวทตฺโต สงฺฆเภทาย ปรกฺกมิสฺสติ จกฺกเภทายา’’ติ! อถ โข เต ภิกฺขู เทวทตฺตํ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.… ‘‘สจฺจํ กิร ตฺวํ, เทวทตฺต, สงฺฆเภทาย ปรกฺกมสิ จกฺกเภทายา’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… ‘‘กถญฺหิ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, สงฺฆเภทาย ปรกฺกมิสฺสสิ จกฺกเภทาย! เนตํ, โมฆปุริส, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๔๑๑. **‘‘โย ปน ภิกฺขุ สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เภทาย ปรกฺกเมยฺย, เภทนสํวตฺตนิกํ วา อธิกรณํ สมาทาย ปคฺคยฺห ติเฏฺฐยฺย, โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ เอวมสฺส วจนีโย – ‘มายสฺมา**

สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เภทาย ปรกฺกมิ, เภทนสํวตฺตนิกํ วาอธิกรณํ สมาทาย ปคฺคยฺห อฏฺฐาสิฯ สเมตายสฺมา สเงฺฆนฯ สมโคฺค หิ สโงฺฆ สโมฺมทมาโน อวิวทมาโน เอกุเทฺทโส ผาสุ วิหรตี'ติฯ เอวญฺจ โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคเณฺหยฺย , โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ ยาวตติยํ สมนุภาสิตโพฺพ ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยาวตติยเญฺจ สมนุภาสิยมาโน ตํ ปฏินิสฺสเชฺชยฺย, อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสเชฺชยฺย, สงฺฆาทิเสโส''ติฯ

๔๑๒. **โย ปนา**ติ โย ยาทิโส…เป.… ***ภิกฺขู***ติ…เป.… อยํ อิมสฺมึ อเตฺถ อธิเปฺปโต ภิกฺขูติฯ

สมโคฺคนาม **สโงฺฆ**สมานสํวาสโก สมานสีมายํ ฐิโตฯ

เภทาย ปรกฺกเมยฺยาติ – ''กถํ อิเม นานา อสฺสุ, วินา อสฺสุ, วคฺคา อสฺสู''ติ ปกฺขํ ปริเยสติ, คณํ พนฺธติฯ

เภทนสํวตฺตนิกํ วา อธิกรณนฺติ อฏฺฐารสเภทกรวตฺถูนิฯ

สมาทายาติ อาทายฯ

ปคฺคยฺหาติ ทีเปยฺยฯ

ติเฏฺฐยฺยาติ น ปฏินิสฺสเชฺชยฺยฯ

โส ภิกฺขูติ โย โส สงฺฆเภทโก ภิกฺขุฯ

ภิกฺขูหีติ อเญฺญหิ ภิกฺขูหิฯ

เย ปสฺสนฺติ, เย สุณนฺติ, เตหิ วตฺตโพฺพ – ''มายสฺมา สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เภทาย ปรกฺกมิ, เภทนสํวตฺตนิกํ วา อธิกรณํ สมาทาย ปคฺคยฺห อฏฺฐาสิฯ สเมตายสฺมา สเงฺฆนฯ สมโคฺค หิ สโงฺฆ สโมฺมทมาโน อวิวทมาโน เอกุเทฺทโส ผาสุ วิหรตี''ติฯ ทุติยมฺปิ วตฺตโพฺพฯ ตติยมฺปิ วตฺตโพฺพฯ สเจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ สุตฺวา น วทนฺติ , อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ โส ภิกฺขุ สงฺฆมชฺฌมฺปิ อากฑฺฒิตฺวา วตฺตโพฺพ – ''มายสฺมา สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เภทาย ปรกฺกมิ, เภทนสํวตฺตนิกํ วา อธิกรณํ สมาทาย ปคฺคยฺห อฏฺฐาสิฯ สเมตายสฺมา สเงฺฆนฯ สมโคฺค หิ สโงฺฆ สโมฺมทมาโน อวิวทมาโน เอกุเทฺทโส ผาสุ วิหรตี''ติฯ ทุติยมฺปิ วตฺตโพฺพฯ ตติยมฺปิ วตฺตโพฺพฯ สเจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ โส ภิกฺขุ สมนุภาสิตโพฺพ – ''เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, สมนุภาสิตโพฺพฯ พฺยเตฺตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๔๑๓. ''สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เภทาย ปรกฺกมติฯ โส ตํ วตฺถุํ น ปฏินิสฺสชฺชติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ สมนุภาเสยฺย ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภนฺเต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เภทาย ปรกฺกมติฯ โส ตํ วตฺถุํ น ปฏินิสฺสชฺชติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ สมนุภาสติ ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน สมนุภาสนา ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘ทุติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ…เป.… ตติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ – สุณาตุ เม, ภนฺเต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เภทาย ปรกฺกมติฯ โส ตํ วตฺถุํ น ปฏินิสฺสชฺชติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ สมนุภาสติ ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน สมนุภาสนา ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘สมนุภโฏฺฐ สเงฺฆน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๔๑๔. ญตฺติยา ทุกฺกฏํ, ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ถุลฺลจฺจยา, กมฺมวาจาปริโยสาเน อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ สงฺฆาทิเสสํ อชฺฌาปชฺชนฺตสฺส ญตฺติยา ทุกฺกฏํ, ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ถุลฺลจฺจยา ปฏิปฺปสฺสมฺภนฺติฯ

สงฺฆาทิเสโสติ…เป.… เตนปิ วุจฺจติ สงฺฆาทิเสโสติฯ

๔๑๕. ธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญี น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ธมฺมกเมฺม เวมติโก น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญี น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญี, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม เวมติโก, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญี, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๔๑๖. อนาปตฺติ อสมนุภาสนฺตสฺส, ปฏินิสฺสชฺชนฺตสฺส, อุมฺมตฺตกสฺส, ขิตฺตจิตฺตสฺส, เวทนาฏฺฏสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

สงฺฆเภทสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ ทสมํฯ

๑๑. เภทานุวตฺตกสิกฺขาปทํ

๔๑๗. เตนสมเยน พุโทฺธ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลนฺทกนิวาเปฯ เตน โข ปน สมเยน เทวทโตฺต สงฺฆเภทาย ปรกฺกมติ จกฺกเภทายฯ ภิกฺขู เอวมาหํสุ – ‘‘อธมฺมวาที เทวทโตฺต, อวินยวาที เทวทโตฺตฯ กถญฺหิ นาม เทวทโตฺต สงฺฆเภทาย ปรกฺกมิสฺสติ จกฺกเภทายา’’ติ! เอวํ วุเตฺต โกกาลิโก กฏโมทกติสฺสโก ขณฺฑเทวิยา ปุโตฺต สมุทฺททโตฺต เต ภิกฺขู เอตทโวจุํ –

‘‘มายสฺมโนฺต เอวํ อวจุตฺถฯ ธมฺมวาที เทวทโตฺต, วินยวาที เทวทโตฺตฯ อมฺหากญฺจ เทวทโตฺต ฉนฺทญฺจ รุจิญฺจ อาทาย โวหรติ ชานาติ โน ภาสติ อมฺหากํเปตํ ขมตี’’ติฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป…. เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม ภิกฺขู เทวทตฺตสฺสสงฺฆเภทาย ปรกฺกมนฺตสฺส อนุวตฺตกา ภวิสฺสนฺติ วคฺควาทกา’’ติ! อถ โข เต ภิกฺขู เต อนุวตฺตเก ภิกฺขู อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป…. ‘‘สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, ภิกฺขู เทวทตฺตสฺส สงฺฆเภทาย ปรกฺกมนฺตสฺส อนุวตฺตกา โหนฺติ วคฺควาทกา’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป…. ‘‘กถญฺหิ นาม เต, ภิกฺขเว, โมฆปุริสา เทวทตฺตสฺส สงฺฆเภทาย ปรกฺกมนฺตสฺส อนุวตฺตกา ภวิสฺสนฺติ วคฺควาทกา ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป…. เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๔๑๘. ‘‘ตเสฺสว โข ปน ภิกฺขุสฺส ภิกฺขู โหนฺติ อนุวตฺตกา วคฺควาทกา เอโก วา เทฺว วา ตโย วาฯ เต เอวํ วเทยฺยุํ – ‘มายสฺมโนฺต เอตํ ภิกฺขุํ กิญฺจิ อวจุตฺถฯ ธมฺมวาที เจโส ภิกฺขุ, วินยวาที เจโส ภิกฺขุฯ อมฺหากเญฺจโส ภิกฺขุ ฉนฺทญฺจ รุจิญฺจ อาทาย โวหรติ ชานาติ โน ภาสติ อมฺหากเมฺปตํ ขมตี’ติ, เต ภิกฺขู ภิกฺขูหิ เอวมสฺสุ วจนียา – ‘มายสฺมโนฺต เอวํ อวจุตฺถ, น เจโส ภิกฺขุ ธมฺมวาที, น เจโส ภิกฺขุ วินยวาที, มายสฺมนฺตานมฺปิ สงฺฆเภโท รุจฺจิตฺถ, สเมตายสฺมนฺตานํ สเงฺฆน, สมโคฺค หิ สโงฺฆ สโมฺมทมาโน อวิวทมาโน เอกุเทฺทโส ผาสุ วิหรตี’ติฯ เอวญฺจ เต ภิกฺขู ภิกฺขูหิ วุจฺจมานา ตเถว ปคฺคเณฺหยฺยุํ, เต ภิกฺขู ภิกฺขูหิ ยาวตติยํ สมนุภาสิตพฺพา ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยาวตติยเญฺจ สมนุภาสิยมานา ตํ ปฏินิสฺสเชฺชยฺยุํ, อิเจฺจตํ กุสลํ, โน เจ ปฏินิสฺสเชฺชยฺยุํ, สงฺฆาทิเสโส’’ติฯ

๔๑๙. ตเสฺสว โข ปนาติ ตสฺส สงฺฆเภทกสฺส ภิกฺขุโนฯ

***ภิกฺขู* โหนฺตี**ติ อเญฺญ ภิกฺขู โหนฺติฯ

อนุวตฺตกาติ ยํทิฏฺฐิโก โส โหติ ยํขนฺติโก ยํรุจิโก เตปิ ตํทิฏฺฐิกา โหนฺติ ตํขนฺติกา ตํรุจิกาฯ

วคฺควาทกาติ ตสฺส วณฺณาย ปกฺขาย ฐิตา โหนฺติฯ

เอโก วา เทฺว วา ตโย วาติ เอโก วา โหติ เทฺว วา ตโย วาฯ เต เอวํ วเทยฺยุํ – ‘‘มายสฺมโนฺต เอตํ ภิกฺขุํ กิญฺจิ อวจุตฺถ, ธมฺมวาที เจโส ภิกฺขุ, วินยวาที เจโส ภิกฺขุ, อมฺหากเญฺจโส ภิกฺขุ ฉนฺทญฺจ รุจิญฺจ อาทาย โวหรติ ชานาติ โน ภาสติ อมฺหากํเปตํ ขมตี’ติฯ

เต *ภิกฺขู*ติ เย เต อนุวตฺตกา ภิกฺขูฯ

ภิกฺขูหีติ อเญฺญหิ ภิกฺขูหิฯ

เย ปสฺสนฺติ เย สุณนฺติ เตหิ วตฺตพฺพา – ‘‘มายสฺมโนฺต เอวํ อวจุตฺถฯ น เจโส ภิกฺขุ ธมฺมวาที, น เจโส ภิกฺขุ วินยวาทีฯ มายสฺมนฺตานมฺปิ สงฺฆเภโท รุจฺจิตฺถฯ สเมตายสฺมนฺตานํ สเงฺฆนฯ สมโคฺค หิ สโงฺฆ สโมฺมทมาโน อวิวทมาโน เอกุเทฺทโส ผาสุ วิหรตี’’ติฯ ทุติยมฺปิ วตฺตพฺพาฯ ตติยมฺปิ วตฺตพฺพาฯ สเจ ปฏินิสฺสชฺชนฺติ, อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสชฺชนฺติ, อาปตฺติ ทุกฺ

กฎสฺสฯ สุตฺวา น วทนฺติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ เต ภิกฺขู สงฺฆมชฺฌมฺปิ อากฑฺฒิตฺวา วตฺตพฺพา – ‘‘มายสฺมนฺโต เอวํ อวจุตฺถฯ น เจโส ภิกฺขุ ธมฺมวาที, น เจโส ภิกฺขุ วินยวาทีฯ มายสฺมนฺตานมฺปิ สงฺฆเภโท รุจฺจิตฺถฯ สเมตายสฺมนฺตานํ สเงฺฆนฯ สมคฺโค หิ สโงฺฆ สโมฺมทมาโน อวิวทมาโน เอกุเทฺทโส ผาสุ วิหรตี’’ติฯ ทุติยมฺปิ วตฺตพฺพาฯ ตติยมฺปิ วตฺตพฺพาฯ สเจ ปฏินิสฺสชฺชนฺติ, อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสชฺชนฺติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ เต ภิกฺขู สมนุภาสิตพฺพาฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, สมนุภาสิตพฺพาฯ พฺยเตฺตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๔๒๐. ‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อิตฺถนฺนาโม จ อิตฺถนาโม จ ภิกฺขู อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆเภทาย ปรกฺกมนฺตสฺส อนุวตฺตกา วคฺควาทกา ฯ เต ตํ วตฺถุํ น ปฏินิสฺสชฺชนฺติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามญฺจ อิตฺถนฺนามญฺจ ภิกฺขู สมนุภาเสยฺย ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อิตฺถนฺนาโม จ อิตฺถนฺนาโม จ ภิกฺขู อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆเภทาย ปรกฺกมนฺตสฺส อนุวตฺตกา วคฺควาทกาฯ เต ตํ วตฺถุํ น ปฏินิสฺสชฺชนฺติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามญฺจ อิตฺถนฺนามญฺจ ภิกฺขู สมนุภาสติ ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส จ อิตฺถนฺนามสฺส จ ภิกฺขูนํ สมนุภาสนา ตสฺส วตฺถุสฺสปฏินิสฺสคฺคาย, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘ทุติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ…เป.… ตติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ – สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อิตฺถนฺนาโม จ อิตฺถนฺนาโม จ ภิกฺขู อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน สงฺฆเภทาย ปรกฺกมนฺตสฺส อนุวตฺตกา วคฺควาทกาฯ เต ตํ วตฺถุํ น ปฏินิสฺสชฺชนฺติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามญฺจ อิตฺถนฺนามญฺจ ภิกฺขู สมนุภาสติ ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส จ อิตฺถนฺนามสฺส จ ภิกฺขูนํ สมนุภาสนา ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘สมนุภฏฺฐา สเงฺฆน อิตฺถนฺนาโม จ อิตฺถนฺนาโม จ ภิกฺขู ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๔๒๑. ญตฺติยา ทุกฺกฏํ, ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ถุลฺลจฺจยา, กมฺมวาจาปริโยสาเนอาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ สงฺฆาทิเสสํ อชฺฌาปชฺชนฺตานํ ญตฺติยา ทุกฺกฏํ, ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ถุลฺลจฺจยา ปฏิปฺปสฺสมฺภนฺติฯ เทฺว ตโย เอกโต สมนุภาสิตพฺพา, ตทุตฺตริ น สมนุภาสิตพฺพาฯ

สงฺฆาทิเสโสติ…เป.… เตนปิ วุจฺจติ ‘‘สงฺฆาทิเสโส’’ติฯ

๔๒๒. ธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญี น ปฏินิสฺสชฺชนฺติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ธมฺมกเมฺม เวมติกา น ปฏินิสฺสชฺชนฺติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญี น ปฏินิสฺสชฺชนฺติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญี, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม เวมติกา, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญี, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๔๒๓. อนาปตฺติ อสมนุภาสนฺตานํ, ปฏินิสฺสชฺชนฺตานํ, อุมฺมตฺตกานํ, ขิตฺตจิตฺตานํ, เวทนาฏฺฏานํ, อาทิกมฺมิกานนฺติฯ

เภทานุวตฺตกสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ เอกาทสมํฯ

๑๒. ทุพฺพจสิกฺขาปทํ

๔๒๔. เตนสมเยน พุทฺโธ ภควา โกสมฺพิยํ วิหรติ โฆสิตาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา ฉนฺโน อนาจารํ อาจรติฯ ภิกฺขู เอวมาหํสุ – ''มาวุโส, ฉนฺน, เอวรูปํ อกาสิฯ เนตํ กปฺปตี''ติฯ โส เอวํ วเทติ – ''กึ นุ โข นาม ตุเมฺห, อาวุโส, มํ วตฺตพฺพํ มญฺญถ? อหํ โข นาม ตุเมฺห วเทยฺยํฯ อมฺหากํ พุทฺโธ อมฺหากํ ธโมฺม อมฺหากํ อยฺยปุเตฺตนธโมฺม อภิสมิโตฯ เสยฺยถาปิ นาม มหาวาโต วายโนฺต ติณกฏฺฐปณฺณสฏํ [ติณกฏฺฐปณฺณกสฏํ (ก.)] เอกโต อุสฺสาเรยฺย, เสยฺยถา วา ปน นที ปพฺพเตยฺยา สงฺขเสวาลปณกํ เอกโต อุสฺสาเรยฺย, เอวเมว ตุเมฺห นานานามา นานาโคตฺตา นานาชจฺจา นานากุลา ปพฺพชิตา เอกโต อุสฺสริตาฯ กึ นุ โข นาม ตุเมฺห, อาวุโส, มํ วตฺตพฺพํ มญฺญถ? อหํ โข นาม ตุเมฺห วเทยฺยํ! อมฺหากํ พุทฺโธ อมฺหากํ ธโมฺม อมฺหากํ อยฺยปุเตฺตน ธโมฺม อภิสมิโต''ติฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ''กถญฺหิ นาม อายสฺมา ฉโนฺน ภิกฺขูหิ สหธมฺมิกํ วุจฺจมาโน อตฺตานํ อวจนียํ กริสฺสตี''ติ! อถ โข เต ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ ฉนฺนํ อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.…''สจฺจํ กิร ตฺวํ, ฉนฺน, ภิกฺขูหิ สหธมฺมิกํ วุจฺจมาโน อตฺตานํ อวจนียํ กโรสี''ติ? ''สจฺจํ ภควา''ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป.… ''กถญฺหิ นาม ตฺวํ, โมฆปุริส, ภิกฺขูหิ สหธมฺมิกํ วุจฺจมาโน อตฺตานํ อวจนียํ กริสฺสสิ! เนตํ, โมฆปุริส , อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๔๒๕. **''ภิกฺขุ ปเนว ทุพฺพจชาติโก โหติ อุเทฺทสปริยาปเนฺนสุ สิกฺขาปเทสุ ภิกฺขูหิ สหธมฺมิกํ วุจฺจมาโน อตฺตานํ อวจนียํ กโรติ – 'มา มํ อายสฺมโนฺต กิญฺจิ อวจุตฺถ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา, อหํปายสฺมเนฺต น กิญฺจิ วกฺขามิ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา, วิรมถายสฺมโนฺต มม วจนายา'ติ, โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ เอวมสฺส วจนีโย – 'มายสฺมา อตฺตานํ อวจนียํ อกาสิ, วจนียเมวายสฺมา อตฺตานํ กโรตุ, อายสฺมาปิ ภิกฺขู วเทตุ สหธเมฺมน, ภิกฺขูปิ อายสฺมนฺตํ วกฺขนฺติ สหธเมฺมนฯ เอวํ สํวทฺธา หิ ตสฺส ภควโต ปริสา ยทิทํ อญฺญมญฺญวจเนนอญฺญมญฺญวุฏฺฐาปเนนาติฯ เอวญฺจ โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคเณฺหยฺย, โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ ยาวตติยํ สมนุภาสิตโพฺพ ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยาวตติยเญฺจ สมนุภาสียมาโน ตํ ปฏินิสฺสเชฺชยฺย, อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสเชฺชยฺย, สงฺฆาทิเสโส''**ติฯ

๔๒๖. ***ภิกฺขู ปเนว ทุพฺพจชาติโก โหตี***ติ ทุพฺพโจ โหติ โทวจสฺสกรเณหิ ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต อกฺขโม อปฺปทกฺขิณคฺคาหี อนุสาสนึฯ

อุเทฺทสปริยาปเนฺนสุ สิกฺขาปเทสูติ ปาติโมกฺขปริยาปเนฺนสุ สิกฺขาปเทสุฯ

ภิกฺขูหีติอเญฺญหิ ภิกฺขูหิฯ

สหธมฺมิกํนาม ยํ ภควตา ปญฺญตฺตํ สิกฺขาปทํ, เอตํ สหธมฺมิกํ นามฯ

เตน วุจฺจมาโน อตฺตานํ อวจนียํ กโรติ – ‘‘มา มํ อายสฺมนฺโต กิญฺจิ อวจุตฺถ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา, อหํปายสฺมเนฺต น กิญฺจิ วกฺขามิ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วาฯ วิรมถายสฺมนฺโต มม วจนายา’’ติฯ

โส *ภิกฺขู*ติ โย โส ทุพฺพจชาติโก ภิกฺขุฯ

ภิกฺขูหีติ อเญฺญหิ ภิกฺขูหิฯ เย ปสฺสนฺติ เย สุณนฺติ เตหิ วตฺตโพฺพ – ‘‘มายสฺมา อตฺตานํ อวจนียํ อกาสิฯ วจนียเมว อายสฺมา อตฺตานํ กโรตุฯ อายสฺมาปิ ภิกฺขู วเทตุ สหธเมฺมน, ภิกฺขูปิ อายสฺมนฺตํ วกฺขนฺติ สหธเมฺมนฯ เอวํ สํวทฺธา หิ ตสฺส ภควโต ปริสา ยทิทํ อญฺญมญฺญวจเนน อญฺญมญฺญวุฎฺฐาปเนนา’’ติฯ ทุติยมฺปิ วตฺตโพฺพฯ ตติยมฺปิ วตฺตโพฺพฯ สเจ ปฎินิสฺสชฺชติ , อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฎินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฎสฺสฯ สุตฺวา น วทนฺติ, อาปตฺติ ทุกฺกฎสฺสฯ โส ภิกฺขุ สงฺฆมชฺฌมฺปิ อากฑฺฒิตฺวา วตฺตโพฺพ – ‘‘มายสฺมา อตฺตานํ อวจนียํ อกาสิ…เป…. อญฺญมญฺญวุฎฺฐาปเนนา’’ติฯ ทุติยมฺปิ วตฺตโพฺพฯ ตติยมฺปิ วตฺตโพฺพฯ สเจ ปฎินิสฺสชฺชติ, อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฎินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฎสฺสฯ โส ภิกฺขุ สมนุภาสิตโพฺพฯ เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, สมนุภาสิตโพฺพฯ พฺยเตฺตน ภิกฺขุนา ปฎิพเลน สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๔๒๗. ‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ สหธมฺมิกํ วุจฺจมาโน อตฺตานํ อวจนียํ กโรติฯ โส ตํ วตฺถุํ น ปฎินิสฺสชฺชติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ สมนุภาเสยฺย ตสฺส วตฺถุสฺส ปฎินิสฺสคฺคายฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ สหธมฺมิกํ วุจฺจมาโน อตฺตานํ อวจนียํ กโรติฯ โส ตํ วตฺถุํ น ปฎินิสฺสชฺชติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ สมนุภาสติตสฺส วตฺถุสฺส ปฎินิสฺสคฺคายฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน สมนุภาสนา ตสฺส วตฺถุสฺส ปฎินิสฺสคฺคาย, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘ทุติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ…เป…. ตติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ – ‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ สหธมฺมิกํ วุจฺจมาโน อตฺตานํ อวจนียํ กโรติฯ โส ตํ วตฺถุํ น ปฎินิสฺสชฺชติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ สมนุภาสติ ตสฺส วตฺถุสฺส ปฎินิสฺสคฺคายฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน สมนุภาสนา ตสฺส วตฺถุสฺส ปฎินิสฺสคฺคาย, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘สมนุภโฎฺฐ สเงฺฆน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ตสฺส วตฺถุสฺส ปฎินิสฺสคฺคายฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๔๒๘. ญตฺติยา ทุกฺกฏํ, ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ถุลฺลจฺจยา, กมฺมวาจาปริโยสาเน อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส฿ สงฺฆาทิเสสํ อชฺฌาปชฺชนฺตสฺส ญตฺติยา ทุกฺกฏํ, ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ถุลฺลจฺจยา ปฏิปฺปสฺสมฺภนฺติฯ

สงฺฆาทิเสโสติ…เป.… เตนปิ วุจฺจติ สงฺฆาทิเสโสติฯ

๔๒๙. ธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญี น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ธมฺมกเมฺม เวมติโก น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

ธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญี น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญี, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม เวมติโก, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

อธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญี, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ

๔๓๐. อนาปตฺติ อสมนุภาสนฺตสฺส, ปฏินิสฺสชฺชนฺตสฺส, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติฯ

ทุพฺพจสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ ทฺวาทสมํฯ

๑๓. กุลทูสกสิกฺขาปทํ

๔๓๑. [อิทํ วตฺถุ จูฬว. ๒๑]เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเมฯ เตน โข ปน สมเยน อสฺสชิปุนพฺพสุกา นาม [นาม ภิกฺขู (ก.)]กีฏาคิริสฺมึ อาวาสิกา โหนฺติ อลชฺชิโน ปาปภิกฺขูฯ เต [จูฬว. ๒๙๓]เอวรูปํ อนาจารํ อาจรนฺติ – มาลาวจฺฉํ โรเปนฺติปิ โรปาเปนฺติปิ, สิญฺจนฺติปิ สิญฺจาเปนฺติปิ, โอจินนฺติปิ โอจินาเปนฺติปิ, คเนฺถนฺติปิ คนฺถาเปนฺติปิ, เอกโตวณฺฏิกมาลํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ, อุภโตวณฺฏิกมาลํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ, มญฺชริกํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ, วิธูติกํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ, วฏํสกํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ, อาเวฬํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิ, อุรจฺฉทํ กโรนฺติปิ การาเปนฺติปิฯ เต กุลิตฺถีนํ กุลธีตานํ กุลกุมารีนํ กุลสุณฺหานํ กุลทาสีนํ เอกโตวณฺฏิกมาลํ หรนฺติปิ หราเปนฺติปิ, อุภโตวณฺฏิกมาลํ หรนฺติปิ หราเปนฺติปิ, มญฺชริกํ หรนฺติปิ หราเปนฺติปิ, วิธูติกํ หรนฺติปิ หราเปนฺติปิ, วฏํสกํ หรนฺติปิ หราเปนฺติปิ, อาเวฬํ หรนฺติปิ หราเปนฺติปิ, อุรจฺฉทํ หรนฺติปิ หราเปนฺติปิฯ เต กุลิตฺถีหิ กุลธีตาหิ กุลกุมารีหิ กุลสุณฺหาหิ กุลทาสีหิ สทฺธึ เอกภาชเนปิ ภุญฺชนฺติ, เอกถาลเกปิ ปิวนฺติ, เอกาสเนปิ นิสีทนฺติ, เอกมเญฺจปิ ตุวฏฺฏนฺติ, เอกตฺถรณาปิ ตุวฏฺฏนฺติ, เอกปาวุรณาปิ ตุวฏฺฏนฺติ, เอกตฺถรณปาวุรณาปิ ตุวฏฺฏนฺติ, วิกาเลปิ ภุญฺชนฺติ, มชฺชมฺปิ ปิวนฺติ, มาลาคนฺธวิเลปนมฺปิ ธาเรนฺติ, นจฺจนฺติปิ คายนฺติปิ วาเทนฺติปิ ลาเสนฺติปิ, นจฺจนฺติยาปิ นจฺจนฺติ, นจฺจนฺติยาปิ คายนฺติ, นจฺจนฺติยาปิ วาเทนฺติ, นจฺจนฺติยาปิ ลาเสนฺติ, คายนฺติยาปิ นจฺจนฺติ, คายนฺติยาปิ คายนฺติ, คายนฺติยาปิ วาเทนฺติ, คายนฺติยาปิ ลาเสนฺติ, วาเทนฺติยาปิ นจฺจนฺติ, วาเทนฺติยาปิ คายนฺติ, วาเทนฺติยาปิ วาเทนฺติ, วาเทนฺติยาปิ ลาเสนฺติ, ลาเสนฺติยาปิ นจฺจนฺติ, ลาเสนฺติยาปิ คายนฺติ, ลาเสนฺติยาปิ วาเทนฺติ,

ลาเสนฺติยาปิ ลาเสนฺติฯ อฏฺฐปเทปิ กีฬนฺติ, ทสปเทปิ กีฬนฺติ, อากาเสปิ กีฬนฺติ, ปริหารปเถปิ กีฬนฺติ, สนฺติกายปิ กีฬนฺติ, ขลิกายปิ กีฬนฺติ, ฆฏิกายปิ กีฬนฺติ, สลากหเตฺถนปิ กีฬนฺติ, อกฺขนปิ กีฬนฺติ, ปงฺคจีเรนปิ กีฬนฺติ, วงฺกเกนปิ กีฬนฺติ, โมกฺขจิกายปิ กีฬนฺติ, จิงฺคุลเกนปิ กีฬนฺติ, ปตฺตาฬฺหเกนปิ กีฬนฺติ, รถเกนปิ กีฬนฺติ, ธนุเกนปิ กีฬนฺติ, อกฺขริกายปิ กีฬนฺติ, มเนสิกายปิ กีฬนฺติ, ยถาวชฺชนปิ กีฬนฺติฯ หตฺถิสฺมิมฺปิ สิกฺขนฺติ, อสฺสสฺมิมฺปิ สิกฺขนฺติ, รถสฺมิมฺปิ สิกฺขนฺติ, ธนุสฺมิมฺปิ สิกฺขนฺติ, ถรุสฺมิมฺปิ สิกฺขนฺติ, หตฺถิสฺสปิ ปุรโต ธาวนฺติ, อสฺสสฺสปิ ปุรโต ธาวนฺติ, รถสฺสปิ ปุรโต [ปุรโต ธาวนฺติ (สฺยา.)] ธาวนฺติปิ อาธาวนฺติปิ, อุเสฺสเฬนฺติปิ, อปฺโผเฏนฺติปิ, นิพฺพุชฺฌนฺติปิ, มุฏฺฐีหิปิ ยุชฺฌนฺติ, รงฺคมชฺเฌปิ สงฺฆาฏึ ปตฺถริตฺวา นจฺจกึ [นจฺจนฺตึ (สี. สฺยา.)] เอวํ วทนฺติ – อิธ, ภคินิ, นจฺจสฺสูติ, นลาฏิกมฺปิ เทนฺติ, วิวิธมฺปิ อนาจารํ อาจรนฺติฯ

๔๓๒. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ กาสีสุ วสฺสํวุฏฺโฐ สาวตฺถึ คจฺฉนฺโต ภควนฺตํ ทสฺสนาย, เยน กีฏาคิริ ตทวสริฯ อถ โข โส ภิกฺขุ ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย กีฏาคิรึ ปิณฺฑาย ปาวิสิ ปาสาทิเกน อภิกฺกนฺเตน ปฏิกฺกนฺเตน อาโลกิเตน วิโลกิเตน สมิญฺชิเตน ปสาริเตน โอกฺขิตฺตจกฺขุ อิริยาปถสมฺปนฺโนฯ มนุสฺสา ตํ ภิกฺขุํ ปสฺสิตฺวา เอวมาหํสุ – ‘‘กฺวายํ อพลพโล วิย มนฺทมนฺโท วิย ภากุฏิกภากุฏิโก วิย? โก อิมสฺส อุปคตสฺส ปิณฺฑกํ ทสฺสติ? อมฺหากํ ปน อยฺยา อสฺสชิปุนพฺพสุกา สณฺหา สขิลา สุขสมฺภาสา มิหิตปุพฺพงฺคมา เอหิสฺวาคตวาทิโน อพฺภากุฏิกา อุตฺตานมุขา ปุพฺพภาสิโนฯ เตสํ โข นาม ปิโณฺฑ ทาตโพฺพ’’ติฯ

อทฺทสา โข อญฺญตโร อุปาสโก ตํ ภิกฺขุํ กีฏาคิริสฺมึ ปิณฺฑาย จรนฺตํฯ ทิสฺวาน เยน โส ภิกฺขุ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ ภิกฺขุํ อภิวาเทตฺวา เอตทโวจ – ‘‘อปิ, ภเนฺต, ปิโณฺฑ ลพฺภตี’’ติ? ‘‘น โข, อาวุโส, ปิโณฺฑ ลพฺภตี’’ติฯ ‘‘เอหิ, ภเนฺต, ฆรํ คมิสฺสามา’’ติฯ อถ โข โส อุปาสโก ตํ ภิกฺขุํ ฆรํ เนตฺวา โภเชตฺวา เอตทโวจ – ‘‘กหํ, ภเนฺต, อโยฺย คมิสฺสตี’’ติ? ‘‘สาวตฺถึ โข อหํ, อาวุโส, คมิสฺสามิ ภควนฺตํ ทสฺสนายา’’ติฯ ‘‘เตน หิ, ภเนฺต, มม วจเนน ภควโต ปาเท สิรสา วนฺท, เอวญฺจ วเทหิ – ‘ทุฏฺโฐ, ภเนฺต, กีฏาคิริสฺมึ อาวาโสฯ อสฺสชิปุนพฺพสุกา นาม กีฏาคิริสฺมึ อาวาสิกา อลชฺชิโน ปาปภิกฺขูฯ เต เอวรูปํ อนาจารํ อาจรนฺติ – มาลาวจฺฉํ โรเปนฺติปิ โรปาเปนฺติปิ, สิญฺจนฺติปิ สิญฺจาเปนฺติปิ…เป.… วิวิธมฺปิ อนาจารํ อาจรนฺติฯ เยปิ เต, ภเนฺต, มนุสฺสา ปุเพฺพ สทฺธา อเหสุํ ปสนฺนา เตปิ เอตรหิ อสฺสทฺธา อปฺปสนฺนาฯ ยานิปิ ตานิ สงฺฆสฺส ปุเพฺพ ทานปถานิ ตานิปิ เอตรหิ อุปจฺฉินฺนานิฯ ริญฺจนฺติ เปสลา ภิกฺขู, นิวสนฺติ ปาปภิกฺขูฯ สาธุ, ภเนฺต, ภควา กีฏาคิรึ ภิกฺขู ปหิเณยฺย ยถายํ กีฏาคิริสฺมึ อาวาโส สณฺฐเหยฺยา’’’ติฯ

เอวมาวุโสติ โข โส ภิกฺขุ ตสฺส อุปาสกสฺส ปฏิสฺสุตฺวา เยน สาวตฺถิ เตน ปกฺกามิฯ อนุปุเพฺพน เยน สาวตฺถิ เชตวนํ อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราโม เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิฯ อาจิณฺณํ โข ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ อาคนฺตุเกหิ ภิกฺขูหิ สทฺธึ ปฏิสโมฺมทิตุํฯ อถ โข ภควา ตํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ – ‘‘กจฺจิ, ภิกฺขุ, ขมนียํ กจฺจิ ยาปนียํ, กจฺจิสิ อปฺปกิลมเถน อทฺธานํ อาคโต, กุโต จ ตฺวํ ภิกฺขุ อาคจฺฉสี’’ติ? ‘‘ขมนียํ, ภควา, ยาปนียํ, ภควาฯ อปฺปกิลมเถน จาหํ, ภเนฺต, อทฺธานํ อาคโตฯ อิธาหํ, ภเนฺต, กาสีสุ วสฺสํวุฏฺโฐ สาวตฺถึ อาคจฺฉนฺโต ภควนฺตํ ทสฺสนาย เยน กีฏาคิริ ตทวสรึฯ อถ ขฺวาหํ, ภเนฺต, ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย กีฏาคิรึ ปิณฺฑาย ปาวิสึฯ อทฺทสา โข มํ, ภเนฺต, อญฺญตโร อุปาสโก กีฏาคิริสฺมึ ปิณฺฑาย จรนฺตํฯ ทิสฺวาน เยนาหํ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เอตทโวจ – ‘อปิ,

ภนฺเต, ปิโณฺฑ ลพฺภตี’ติ? ‘น โข, อาวุโส, ปิโณฺฑ ลพฺภตี’ติฯ ‘เอหิ, ภนฺเต, ฆรํ คมิสฺสามา’ติฯ อถ โข, ภนฺเต, โส อุปาสโก มํ ฆรํ เนตฺวา โภเชตฺวา เอตทโวจ – ‘กหํ, ภนฺเต, อโยฺย คมิสฺสสี’ติ? ‘สาวตฺถึ โข อหํ, อาวุโส, คมิสฺสามิ ภควนฺตํ ทสฺสนายา’ติฯ เตน หิ, ภนฺเต, มม วจเนน ภควโต ปาเท สิรสา วนฺท, เอวญฺจ วเทหิ – ‘ทุโฏฺฐ, ภนฺเต, กีฏาคิริสฺมิํ อาวาโส, อสฺสชิปุนพฺพสุกา นาม กีฏาคิริสฺมิํ อาวาสิกา อลชฺชิโน ปาปภิกฺขูฯ เต เอวรูปํ อนาจารํ อาจรนฺติ – มาลาวจฺฉํ โรเปนฺติปิ โรปาเปนฺติปิ, สิญฺจนฺติปิ สิญฺจาเปนฺติปิ…เป…. วิวิธมฺปิ อนาจารํ อาจรนฺติฯ เยปิ เต, ภนฺเต, มนุสฺสา ปุเพฺพ สทฺธา อเหสุํปสนฺนา เตปิ เอตรหิ อสฺสทฺธา อปฺปสนฺนา, ยานิปิ ตานิ สงฺฆสฺส ปุเพฺพ ทานปถานิ ตานิปิ เอตรหิ อุปจฺฉินฺนานิ, ริญฺจนฺติ เปสลา ภิกฺขู นิวสนฺติ ปาปภิกฺขูฯ สาธุ, ภนฺเต, ภควา กีฏาคิริํ ภิกฺขู ปหิเณยฺย ยถายํ กีฏาคิริสฺมิํ อาวาโส สณฺฐเหยฺยา’ติฯ ตโต อหํ, ภควา, อาคจฺฉามี’’ติฯ

๔๓๓. อถ โข ภควา เอตสฺมิํ นิทาเน เอตสฺมิํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขู ปฏิปุจฺฉิ – ‘‘สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, อสฺสชิปุนพฺพสุกา นาม กีฏาคิริสฺมิํ อาวาสิกา อลชฺชิโน ปาปภิกฺขู เต เอวรูปํ อนาจารํ อาจรนฺติ – มาลาวจฺฉํ โรเปนฺติปิ โรปาเปนฺติปิ, สิญฺจนฺติปิ สิญฺจาเปนฺติปิ …เป. … วิวิธมฺปิ อนาจารํ อาจรนฺติ, เยปิ เต, ภิกฺขเว, มนุสฺสา ปุเพฺพ สทฺธา อเหสุํ ปสนฺนา เตปิ เอตรหิ อสฺสทฺธา อปฺปสนฺนา; ยานิปิ ตานิ สงฺฆสฺส ปุเพฺพ ทานปถานิ ตานิปิ เอตรหิ อุปจฺฉินฺนานิ; ริญฺจนฺติ เปสลา ภิกฺขู นิวสนฺติ ปาปภิกฺขู’’ติ? ‘‘สจฺจํ, ภควา’’ติฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา…เป…. ‘‘กถญฺหิ นาม เต, ภิกฺขเว, โมฆปุริสา เอวรูปํ อนาจารํ อาจริสฺสนฺติ – มาลาวจฺฉํ โรเปสฺสนฺติปิ โรปาเปสฺสนฺติปิ, สญฺจิสฺสนฺติปิ สิญฺจาเปสฺสนฺติปิ, โอจินิสฺสนฺติปิ โอจินาเปสฺสนฺติปิ, คนฺถิสฺสนฺติปิ คนฺถาเปสฺสนฺติปิ, เอกโตวณฺฏิกมาลํ กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิ, อุภโตวณฺฏิกมาลํ กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิ, มญฺชริกํ กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิ, วิธูติกํ กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิ, วฎํสกํ กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิ, อาเวฬํ กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิ, อุรจฺฉทํ กริสฺสนฺติปิ การาเปสฺสนฺติปิฯ เต กุลิตฺถีนํ กุลธีตานํ กุลกุมารีนํ กุลสุณฺหานํ กุลทาสีนํ เอกโตวณฺฏิกมาลํ หริสฺสนฺติปิ หราเปสฺสนฺติปิ, อุภโตวณฺฏิกมาลํ หริสฺสนฺติปิ หราเปสฺสนฺติปิ, มญฺชริกํ หริสฺสนฺติปิ หราเปสฺสนฺติปิ , วิธูติกํ หริสฺสนฺติปิ หราเปสฺสนฺติปิ, วฎํสกํ หริสฺสนฺติปิ หราเปสฺสนฺติปิ, อาเวฬํ หริสฺสนฺติปิ หราเปสฺสนฺติปิ, อุรจฺฉทํ หริสฺสนฺติปิ หราเปสฺสนฺติปิฯ เต กุลิตฺถีหิ กุลธีตาหิ กุลกุมารีหิ กุลสุณฺหาหิ กุลทาสีหิ สทฺธิํ เอกภาชเนปิ ภุญฺชิสฺสนฺติ, เอกถาลเกปิ ปิวิสฺสนฺติ, เอกาสเนปิ นิสีทิสฺสนฺติ, เอกมเญฺจปิ ตุวฎฺฎิสฺสนฺติ, เอกตฺถรณาปิ ตุวฎฺฎิสฺสนฺติ, เอกปาวุรณาปิ ตุวฎฺฎิสฺสนฺติ, เอกตฺถรณปาวุรณาปิ ตุวฎฺฎิสฺสนฺติ, วิกาเลปิ ภุญฺชิสฺสนฺติ, มชฺชมฺปิ ปิวิสฺสนฺติ, มาลาคนฺธวิเลปนมฺปิ ธาริสฺสนฺติ, นจฺจิสฺสนฺติปิ คายิสฺสนฺติปิ วาเทสฺสนฺติปิ ลาเสสฺสนฺติปิ, นจฺจนฺติยาปิ นจฺจิสฺสนฺติ นจฺจนฺติยาปิ คายิสฺสนฺติ นจฺจนฺติยาปิ วาเทสฺสนฺติ นจฺจนฺติยาปิ ลาเสสฺสนฺติ, คายนฺติยาปิ นจฺจิสฺสนฺติ คายนฺติยาปิ คายิสฺสนฺติ คายนฺติยาปิ วาเทสฺสนฺติ คายนฺติยาปิ ลาเสสฺสนฺติ, วาเทนฺติยาปิ นจฺจิสฺสนฺติ วาเทนฺติยาปิ คายิสฺสนฺติ วาเทนฺติยาปิ วาเทสฺสนฺติ วาเทนฺติยาปิ ลาเสสฺสนฺติ, ลาเสนฺติยาปิ นจฺจิสฺสนฺติ ลาเสนฺติยาปิ คายิสฺสนฺติ ลาเสนฺติยาปิ วาเทสฺสนฺติ ลาเสนฺติยาปิ ลาเสสฺสนฺติ, อฎฺฐปเทปิ กีฬิสฺสนฺติ ทสปเทปิ กีฬิสฺสนฺติ, อกาเสปิ กีฬิสฺสนฺติ, ปริหารปเถปิ กีฬิสฺสนฺติ, สนฺติกายปิ กีฬิสฺสนฺติ, ขลิกายปิ กีฬิสฺสนฺติ, ฆฎิกายปิ กีฬิสฺสนฺติ, สลากหเตฺถนปิ กีฬิสฺสนฺติ, อเกฺขนปิ กีฬิสฺสนฺติ, ปงฺคจีเรนปิ กีฬิสฺสนฺติ, วงฺกเกนปิ กีฬิสฺสนฺติ, โมกฺขจิกายปิกีฬิสฺสนฺติ, จิงฺคุลเกนปิ กีฬิสฺสนฺติ, ปตฺตาฬฺหเกนปิ กีฬิสฺสนฺติ, รถเกนปิ กีฬิสฺสนฺติ, ธนุเกนปิ กีฬิสฺสนฺติ, อกฺขริกายปิ กีฬิสฺสนฺติ , มเนสิกายปิ กีฬิสฺสนฺติ, ยถาวเชฺชนปิ กีฬิสฺสนฺติ, หตฺถิสฺ

มิมฺปิ สิกฺขิสฺสนฺติ, อสฺสสฺมิมฺปิ สิกฺขิสฺสนฺติ, รถสฺมิมฺปิ สิกฺขิสฺสนฺติ, ธนุสฺมิมฺปิ สิกฺขิสฺสนฺติ, ถรุสฺมิมฺปิ สิกฺขิสฺสนฺติ, หตฺถิสฺสปิ ปุรโต ธาวิสฺสนฺติ, อสฺสสฺสปิ ปุรโต ธาวิสฺสนฺติ, รถสฺสปิ ปุรโต [ปุรโต ธาวิสฺสนฺติ (สฺยา.)] ธาวิสฺสนฺติปิ อาธาวิสฺสนฺติปิ, อุเสฺสเฬสฺสนฺติปิ, อโปฺผเฏสฺสนฺติปิ, นิพฺพุชฺฌิสฺสนฺติปิ, มุฏฺฐีหิปิ ยุชฺฌิสฺสนฺติ, รงฺคมชฺเฌปิ สงฺฆาฏึ ปตฺถริตฺวา นจฺจกึ เอวํ วกฺขนฺติ ‘‘อิธ ภคินิ นจฺจสฺสู’’ติ นลาฏิกมฺปิ ทสฺสนฺติ, วิวิธมฺปิ อนาจารํ อาจริสฺสนฺติ! เนตํ, ภิกฺขเว, อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย…เป.… วิครหิตฺวา ธมฺมึ กถํ กตฺวา สาริปุตฺตโมคฺคลฺลาเน อามเนฺตสิ – ‘‘คจฺฉถ ตุเมฺห, สาริปุตฺตา, กีฏาคิรึ คนฺตฺวา อสฺสชิปุนพฺพสุกานํ ภิกฺขูนํ กีฏาคิริสฺมา ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรถฯ ตุมฺหากํ เอเต สทฺธิวิหาริกา’’ติฯ

‘‘กถํ มยํ, ภเนฺต, อสฺสชิปุนพฺพสุกานํ ภิกฺขูนํ กีฏาคิริสฺมา ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรม? จณฺฑา เต ภิกฺขู ผรุสา’’ติฯ ‘‘เตน หิ ตุเมฺห, สาริปุตฺตา, พหุเกหิ ภิกฺขูหิ สทฺธึ คจฺฉถา’’ติฯ ‘‘เอวํ, ภเนฺต’’ติ โข สาริปุตฺตโมคฺคลฺลานา ภควโต ปจฺจโสฺสสุํฯ ‘‘เอวญฺจ ปน, ภิกฺขเว, กาตพฺพํฯ ปฐมํ อสฺสชิปุนพฺพสุกา ภิกฺขู โจเทตพฺพาฯ โจเทตฺวา สาเรตพฺพาฯ สาเรตฺวา อาปตฺตึ โรเปตพฺพา ฯ อาปตฺตึ โรเปตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๔๓๔. ‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อิเม อสฺสชิปุนพฺพสุกา ภิกฺขู กุลทูสกา ปาปสมาจาราฯ อิเมสํ ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ กุลานิ จ อิเมหิ ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อสฺสชิปุนพฺพสุกานํ ภิกฺขูนํ กีฏาคิริสฺมา ปพฺพาชนียกมฺมํ กเรยฺย – ‘น อสฺสชิปุนพฺพสุเกหิ ภิกฺขูหิ กีฏาคิริสฺมึ วตฺถพฺพ’นฺติฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อิเม อสฺสชิปุนพฺพสุกา ภิกฺขู กุลทูสกา ปาปสมาจาราฯ อิเมสํ ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ กุลานิ จ อิเมหิ ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ สโงฺฆ อสฺสชิปุนพฺพสุกานํ ภิกฺขูนํ กีฏาคิริสฺมา ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ – ‘น อสฺสชิปุนพฺพสุเกหิ ภิกฺขูหิ กีฏาคิริสฺมึ วตฺถพฺพ’นฺติฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อสฺสชิปุนพฺพสุกานํ ภิกฺขูนํ กีฏาคิริสฺมา ปพฺพาชนียกมฺมสฺส กรณํ – ‘น อสฺสชิปุนพฺพสุเกหิ ภิกฺขูหิ กีฏาคิริสฺมึ วตฺถพฺพ’นฺติ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘ทุติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ…เป.… ตติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ – สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆ…เป.… โส ภาเสยฺยฯ

‘‘กตํ สเงฺฆน อสฺสชิปุนพฺพสุกานํ ภิกฺขูนํ กีฏาคิริสฺมา ปพฺพาชนียกมฺมํ – ‘น อสฺสชิปุนพฺพสุเกหิ ภิกฺขูหิ กีฏาคิริสฺมึ วตฺถพฺพ’นฺติฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติฯ

๔๓๕. อถโข สาริปุตฺตโมคฺคลฺลานปฺปมุโข ภิกฺขุสโงฺฆ กีฏาคิรึ คนฺตฺวา อสฺสชิปุนพฺพสุกานํ ภิกฺขูนํ กีฏาคิริสฺมา ปพฺพาชนียกมฺมํ อกาสิ – ‘น อสฺสชิปุนพฺพสุเกหิ ภิกฺขูหิ กีฏาคิริสฺมึ วตฺถพฺพ’นฺติฯ เต สเงฺฆน ปพฺพาชนียกมฺมกตา น สมฺมา วตฺตนฺติ, น โลมํ ปาเตนฺติ, น เนตฺถารํ วตฺตนฺติ, น ภิกฺขู ขมาเปนฺติ, อโกฺกสนฺติ ปริภาสนฺติ ฉนฺทคามิตา โทสคามิตา โมหคามิตา ภยคามิตา ปาเปนฺติ, ปกฺกมนฺติปิ, วิพฺภมนฺติปิฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา…เป.… เต อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ – ‘‘กถญฺหิ นาม อสฺสชิปุนพฺพสุกา ภิกฺขู สเงฺฆน ปพฺพาชนียกมฺมกตา น สมฺมา วตฺติสฺสนฺติ, น โลมํ ปาเตสฺสนฺติ, น เนตฺถารํ วตฺติสฺสนฺติ, น ภิกฺขู ขมาเปสฺสนฺติ , อโกฺกสิสฺสนฺ

ติ ปริภาสิสฺสนฺติ, ฉนฺทคามิตา โทสคามิตา โมหคามิตา ภยคามิตา ปาเปสฺสนฺติ ปกฺกมิสฺสนฺติปิ วิพฺภมิสฺสนฺติปี''ติ ! อถ โข เต ภิกฺขู อสฺสชิปุนพฺพสุเก ภิกฺขู อเนกปริยาเยน วิครหิตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ…เป.… ''สจฺจํ กิร, ภิกฺขเว, อสฺสชิปุนพฺพสุกา ภิกฺขู สงฺฆน ปพฺพาชนียกมฺมกตา น สมฺมา วตฺตนฺติ…เป.… วิพฺภมนฺติปี''ติ? ''สจฺจํ, ภควา''ติฯ วิครหิ พุโทฺธ ภควา…เป.… เอวญฺจปน, ภิกฺขเว, อิมํ สิกฺขาปทํ อุทฺทิเสยฺยาถ –

๔๓๖. ''*ภิกฺขุ* **ปเนว อญฺญตรํ คามํ วา นิคมํ วา อุปนิสฺสาย วิหรติ กุลทูสโก ปาปสมาจาโรฯ ตสฺส โข ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จ, กุลานิ จ เตน ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ โส** *ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ* **เอวมสฺส วจนีโย – 'อายสฺมา โข กุลทูสโก ปาปสมาจาโร, อายสฺมโต โข ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จ, กุลานิ จายสฺมตา ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ ปกฺกมตายสฺมา อิมมฺหา อาวาสาฯ อลํ เต อิธ วาเสนา'ติฯ เอวญฺจ โส** *ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ* **วุจฺจมาโน เต** *ภิกฺขู* **เอวํ วเทยฺย – 'ฉนฺทคามิโน จ** *ภิกฺขู* **โทสคามิโน จ** *ภิกฺขู* **โมหคามิโน จ** *ภิกฺขู* **ภยคามิโน จ** *ภิกฺขู* **ตาทิสิกาย อาปตฺติยา เอกจฺจํ ปพฺพาเชนฺติ เอกจฺจํ น ปพฺพาเชนฺตี'ติ, โส** *ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ* **เอวมสฺส วจนีโย – 'มายสฺมา เอวํ อวจฯ น จ** *ภิกฺขู* **ฉนฺทคามิโนฯ น จ** *ภิกฺขู* **โทสคามิโนฯ น จ** *ภิกฺขู* **โมหคามิโนฯ น จ** *ภิกฺขู* **ภยคามิโนฯ อายสฺมา โข กุลทูสโก ปาปสมาจาโรฯ อายสฺมโต โข ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ กุลานิ จายสฺมตา ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ ปกฺกมตายสฺมา อิมมฺหา อาวาสาฯ อลํ เต อิธ วาเสนา'ติฯ เอวญฺจ โส** *ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ* **วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคเณฺหยฺย, โส** *ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ* **ยาวตติยํ สมนุภาสิตโพฺพ ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยาวตติยเญฺจ สมนุภาสียมาโน ตํ ปฏินิสฺสเชฺชยฺย , อิเจฺจตํ กุสลํ; โน เจ ปฏินิสฺสเชฺชยฺย, สงฺฆาทิเสโส**''ติฯ

๔๓๗. *ภิกฺขุ* **ปเนว อญฺญตรํ คามํ วา นิคมํ วา**ติ คาโมปิ นิคโมปิ นครมฺปิ คาโม เจว นิคโม จฯ

อุปนิสฺสาย วิหรตีติ ตตฺถ ปฏิพทฺธา โหนฺติ จีวรปิณฺฑปาตเสนาสนคิลานปฺปจฺจยเภสชฺชปริกฺขาราฯ

กุลํ นาม จตฺตาริ กุลานิ – ขตฺติยกุลํ, พฺราหฺมณกุลํ, เวสฺสกุลํ, สุทฺทกุลํฯ

กุลทูสโกติ กุลานิ ทูเสติ ปุปฺผเผน วา ผเลน วา จุเณฺณน วา มตฺติกาย วา ทนฺตกเฏฺฐน วา เวฬุยา วา [เวฬุนา วา (สฺยา.)] เวชฺชิกาย วา ชงฺฆเปสนิเกน วาฯ

ปาปสมาจาโรติ มาลาวจฺฉํ โรเปติปิ โรปาเปติปิ, สิญฺจติปิ สิญฺจาเปติปิ, โอจินาติปิ โอจินาเปติปิ, คเนฺถติปิ คนฺถาเปติปีฯ

ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จาติ เย สมฺมุขา เต ปสฺสนฺติ, เย ติโรกฺขา เต สุณนฺติฯ

กุลานิ จ เตน ทุฏฺฐานีติ ปุเพฺพ สทฺธา หุตฺวา ตํ อาคมฺม อสฺสทฺธา โหนฺติ, ปสนฺนา หุตฺวา อปฺปสนฺนา โหนฺติฯ

ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จาติ เย สมฺมุขา เต ปสฺสนฺติ, เย ติโรกฺขา เต สุณนฺติฯ

โส *ภิกฺขู*ติ โย โส กุลทูสโก *ภิกฺขุ*ฯ

ภิกฺขูหีติ อญฺญหิ *ภิกฺขูหิ*ฯ เย ปสฺสนฺติ เย สุณนฺติฯ เตหิ วตฺตพฺพ – ‘‘อายสฺมา โข กุลทูสโก ปาปสมาจาโรฯ อายสฺมโต โข ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ กุลานิ จายสฺมตา ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติเจว สุยฺยนฺติ จฯ ปกฺกมตายสฺมา อิมมฺหา อาวาสาฯ อลํ เต อิธ วาเสนา’’ติฯ

เอวญฺจ โส *ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ* วุจฺจมาโน เต *ภิกฺขู* เอวํ วเทยฺย – ‘‘ฉนฺทคามิโน จ *ภิกฺขู*, โทสคามิโน จ *ภิกฺขู*, โมหคามิโน จ *ภิกฺขู*, ภยคามิโน จ *ภิกฺขู*ฯ ตาทิสิกาย อาปตฺติยา เอกจฺจํ ปพฺพาเชนฺติ เอกจฺจํ น ปพฺพาเชนฺตี’’ติฯ

โส *ภิกฺขู*ติ โย โส กมฺมกโต *ภิกฺขุ*ฯ

ภิกฺขูหีติ อญฺญหิ *ภิกฺขูหิ*ฯ เย ปสฺสนฺติ เย สุณนฺติ เตหิ วตฺตพฺพ – ‘‘มายสฺมา เอวํ อวจฯ น จ *ภิกฺขู* ฉนฺทคามิโน, น จ *ภิกฺขู* โทสคามิโน, น จ *ภิกฺขู* โมหคามิโน, น จ *ภิกฺขู* ภยคามิโนฯ อายสฺมา โข กุลทูสโก ปาปสมาจาโรฯ อายสฺมโต โข ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ กุลานิ จายสฺมตา ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ ปกฺกมตายสฺมา อิมมฺหา อาวาสาฯ อลํ เต อิธ วาเสนา’’ติฯ ทุติยมฺปิ วตฺตพฺพฯ ตติยมฺปิ วตฺตพฺพฯ

สเจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อิเจฺจตํ กุสลํฯ โน เจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ สุตฺวา น วทนฺติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ โส *ภิกฺขุ* สงฺฆมชฺฌมฺปิ อากฑฺฒิตฺวา วตฺตพฺพ – ‘‘มายสฺมา เอวํ อวจฯ น จ *ภิกฺขู* ฉนฺทคามิโน, น จ *ภิกฺขู* โทสคามิโน, น จ *ภิกฺขู* โมหคามิโน, น จ *ภิกฺขู* ภยคามิโนฯ อายสฺมา โข กุลทูสโก ปาปสมาจาโรฯ อายสฺมโตโข ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ กุลานิ จายสฺมตา ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จฯ ปกฺกมตายสฺมาอิมมฺหา อาวาสาฯ อลํ เต อิธ วาเสนา’’ติฯ ทุติยมฺปิ วตฺตพฺพฯ ตติยมฺปิ วตฺตพฺพฯ สเจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อิเจฺจตํ กุสลํฯ โน เจ ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสฯ โส *ภิกฺขุ* สมนุภาสิตพฺโพฯ เอวญฺจ ปน, *ภิกฺขเว*, สมนุภาสิตพฺโพฯ พฺยตฺเตน *ภิกฺขุนา* ปฏิพเลน สโงฺฆ ญาเปตโพฺพ –

๔๓๘. ‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม *ภิกฺขุ* สเงฺฆน ปพฺพาชนียกมฺมกโต *ภิกฺขู* ฉนฺทคามิตา โทสคามิตา โมหคามิตา ภยคามิตา ปาเปติฯ โส ตํ วตฺถุํ น ปฏินิสฺสชฺชติฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สโงฺฆ อิตฺถนฺนามํ *ภิกฺขุํ* สมนุภาเสยฺย ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ เอสา ญตฺติฯ

‘‘สุณาตุ เม, ภเนฺต, สโงฺฆฯ อยํ อิตฺถนฺนาโม *ภิกฺขุ* สเงฺฆน ปพฺพาชนียกมฺมกโต *ภิกฺขู* ฉนฺทคามิตา โทสคามิตา โมหคามิตา ภยคามิตา ปาเปติฯ โส ตํ วตฺถุํ น ปฏินิสฺสชฺชติฯ สโงฺฆ อิตฺถนฺนามํ *ภิกฺขุํ* สมนุภาสติ ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคายฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส *ภิกฺขุโน* สมนุภาสนา ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺยฯ

‘‘ทุติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ…เป…. ตติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ…เป….ฯ

‘‘สมนุภโฏฺฐ สเงฺฆน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ตสฺส วตฺถุสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย ฯ ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามี’’ติ ฯ

๔๓๙. ญตฺติยา ทุกฺกฏํ, ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ถุลฺลจฺจยา, กมฺมวาจาปริโยสาเนอาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ สงฺฆาทิเสสํ อชฺฌาปชฺชนฺตสฺส ญตฺติยา ทุกฺกฏํ, ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ ถุลฺลจฺจยา ปฏิปฺปสฺสมฺภนฺติ ฯ

สงฺฆาทิเสโสติ สโงฺฆว ตสฺสา อาปตฺติยา ปริวาสํ เทติ, มูลาย ปฏิกสฺสติ, มานตฺตํ เทติ, อ เพฺภติ; น สมฺพหุลา, น เอกปุคฺคโล ฯ เตน วุจฺจติ – ‘สงฺฆาทิเสโส’ติ, ตเสฺสว อาปตฺตินิกายสฺส นามกมฺมํ อธิวจนํ ฯ เตนปิ วุจฺจติ สงฺฆาทิเสโสติ ฯ

๔๔๐. ธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญี น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

ธมฺมกเมฺม เวมติโก น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

ธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญี น ปฏินิสฺสชฺชติ, อาปตฺติ สงฺฆาทิเสสสฺส ฯ

อธมฺมกเมฺม ธมฺมกมฺมสญฺญี, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ

อธมฺมกเมฺม เวมติโก, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ

อธมฺมกเมฺม อธมฺมกมฺมสญฺญี, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ

๔๔๑. อนาปตฺติ อสมนุภาสนฺตสฺส, ปฏินิสฺสชฺชนฺตสฺส, อุมฺมตฺตกสฺส, อาทิกมฺมิกสฺสาติ ฯ

กุลทูสกสิกฺขาปทํ นิฏฺฐิตํ เตรสมํ ฯ

๔๔๒. อุทฺทิฏฺฐา โข, อายสฺมโนฺต, เตรส สงฺฆาทิเสสา ธมฺมา, นว ปฐมาปตฺติกา, จตฺตาโร ยาวตติยกา ฯ เยสํ ภิกฺขุ อญฺญตรํ วา อญฺญตรํ วา อาปชฺชิตฺวา ยาวตีหํ ชานํ ปฏิจฺฉาเทติ ตาวตีหํ เตน ภิกฺขุนา อกามา ปริวตฺถพฺพํ ฯ ปริวุตฺถปริวาเสน ภิกฺขุนา อุตฺตริ ฉารตฺตํ ภิกฺขุมานตฺตาย ปฏิปชฺชิตพฺพํ ฯ จิณฺณมานโตฺต ภิกฺขุ ยตฺถ สิยา วีสติคโณ ภิกฺขุสโงฺฆ ตตฺถ โส ภิกฺขุ อเพฺภต โพฺพ ฯ เอเกนปิ เจ อูโน วีสติคโณ ภิกฺขุสโงฺฆ ตํ ภิกฺขุํ อเพฺภยฺย, โส จ ภิกฺขุ อนพฺภิโต, เต จ ภิกฺขู คารยฺหา, อยํ ตตฺถ สามีจิ ฯ ตตฺถายสฺมเนฺต ปุจฺฉามิ – ‘กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา’? ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ – ‘กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา’? ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ – ‘กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา’? ปริสุเทฺธตฺถายสฺมโนฺต ฯ ตสฺมา ตุณฺหี, เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

เตรสกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

ตสฺสุทฺทานํ –

วิสฺสฏฺฐิกายสํสคฺคํ, ทุฏฺฐุลฺลํ อตฺตกามญฺจ;
สญฺจริตฺตํ กุฏี เจว, วิหาโร จ อมูลกํ ฯ

กิญฺจิเลสญฺจ เภโท จ, ตเสฺสว อนุวตฺตกา;
ทุพฺพจํ กุลทูสญฺจ, สงฺฆาทิเสสา เตรสาติฯ

สงฺฆาทิเสสกณฺฑํ นิฏฺฐิตํฯ